E·SALZMANN

SPIONAJ ÎN CHINA

E. Sal

3

Spionaj în China

— TASCHILUMPO —

Traducere
de
G. IULIAN

SPIONAJ IN CHINA

de E. SALZMANN

CAPITOLUL I.

Unde doi eunuci fură din oraşul interzis o cupă din corn de rinocer

La poarta de miază-noapte a Oraşului-Interzis paznicii, aşezaţi în colţuri, vegheau. Soarele dogorea fără milă şi sudoarea şerpuia în broboane mari pe corpurile lor, pe jumătate goale şi bronzate.

Era aproape ora şase seara. Nici o adiere de vânt nu sufla pe cerul înăbuşitor.

La celălalt capăt al oraşului, tânărul împărat Puyi se odihnea în grădina sa cu chiparoşi. Purta un lung vestmânt de mătase albă şi mâna lui dreaptă mişca alene un evantaiu. Lângă el şedea, gânditoare, tânăra Impărătească, o frumoasă şi nobilă manciuriană. Privirea lui Puyi era ţintită asupra măreţelor ziduri roşii, cari înconjurau pala[illegible] va face mâine? De unde va procura bani

sari pentru întreţinerea casei imperiale? Trebuia să găsească o sumă destul de mare, căci numeroşii servitori şi eunuci, neprimindu-şi lefurile, deveneau din zi în zi tot mai obraznici şi nesculătători. Le dispăruse orice respect. Numai intendenţii şi câţiva ofiţeri mai rămăseseră credincioşi Fiului-Ceruluri, când acesta, aşezat în sala tronului, se întreţinea cu ei. Tot palatul ştia că Impăratul era la strâmtoare şi că guvernul nu-i mai trimetea de mulţi ani sumele necesare pentru plata lefurilor. Ce putea face? Pretendenţii tronului se înmulţeau din ce în ce, dar nefericitul „Rege-Galben", prizonierul Statului, începuse să se obişnuiască cu temniţa sa de aur ce-i fusese hărăzită în Oraşul-Roşu, din Peking. Nu era vizitat, din când în când, decât de câţiva principi din familia imperială, cari căutau să-i îndulcească mai mult în silă, suferinţele exilului.

Incepea să se întunece. Un servitor le servi ceaiu şi câteva prăjituri.

— Intr'o bună zi vom fi nevoiţi să ne hrănim cu pământ! mormăi Puyi. Nu puteau să pue mai mult unt în aceste uscături?

Impărăteasa îşi întoarse privirile, strângând din buze.

— Wang, zise Impăratul servitorului îngenunchiat, spune-i bucătarului, că dacă nu mă va servi ca lumea, va fi concediat! Ai înţeles?

Manciurianul îşi înclină capul şi murmură:

— Da, da... Oh, Rege-Galben, bucătarul e atât de [illegible]iat...

— De ce? Ce spune? Vreau să ştiu tot...

— Spune că intendentul bucătăriei îi datorează o mie patru sute de dolari...

Impăratul, la aceste cuvinte, tresări speriat.

— Ce minciună! Chiamă-mi-l imediat pe acest intendent al bucătăriilor! .

Servitorul făcu o plecăciune adâncă şi dispăru în direcţia zidurilor roşiatice. O tăcere de moarte acoperi micuţa terasă, pe care, altădată, marele împărat Kien Lung îşi bea cu plăcere băuturile aromatice.

Puyi scoase tabachera, pe care Johnson, profesorul lui englez, i-o adusese din Japonia, oferi o ţigare Impărătesei, apoi zise:

— Aceste ţigări străine sunt mult mai bune, decât cele pe cari mi le aduce intendentul meu. Mâine îl voiu ruga pe Johnson să-mi aducă o cutie, numai să nu mi-o fure canaliile de eunuci... Teribilă situaţie! Ce ne vom face? Unde vom ajunge?

Impărăteasa suspină, apoi întrebă:

— Nu auzi nimic?

— Nu. Ce s'a întâmplat?

— Mi s'a părut că aud nişte strigăte.

— Aşi, trebue să fie din oraşul tătar!

— Nu auzi? repetă Impărăteasa. Pare să fie un gong.

Il aud foarte deslușit.

— Nu, nu. E dela teatrul dela poarta Florilor Orientale.

In fiecare seară, se aude acelaş sgomot...

Bubuiturile de gong deveneau din ce în ce mai

puternice. Impăratul se sculă din scaunul său de trestie şi strigă:

— Wang, unde eşti?

Nimeni nu-i răspunse.

— Tang Ye! Wang! Unde sunteţi, draci împieliaţi? Ce s'a întâmplat?

Nici un răspuns.

Impărăteasa se ridică şi ea şi întinzând braţul spre est, scoase un strigăt:

— Priveşte!

Tânărul împărat se întoarse. Intre aripa stângă a palatului şi cupolele aurite ale templelor, se înălţau, înroşind cerul, enorme limbi de foc.

— Arde undeva, făcu Puyi. Fără îndoială că în bucătăria doamnelor de onoare, din neglijenţa acestor pungaşi de eunuci. Pe o asemenea căldură, nici nu e de mirare, că dorm toată ziua!

Bubuiturile de gong deveneau tot mai răsunătoare şi stridente. Se auziră chemări răguşite, apoi strigăte de groază. La poarta din nordul palatului, o trompetă sună alarma. Ofiţerii, eunucii, femeile şi servitorii îşi părăsiră pavilioanele şi alergau de colo până colo, în neştire, strigând:

— Ce s'a întâmplat? Unde arde? Foc! Foc!

— Veniţi aici, le strigă de câteva ori Impăratul dar nimeni nu-l ascultă. Vino, urmă el, să vedem chiar noi, unde s'a întâmplat nenorocirea. Aceşti imbecili nu sunt în stare să scoată un cuvânt. Să mergem!

Urmat de tânăra împărătească, el traversă curţile pustii, parcurse galeriile înalte, trecu de două ori prin faţa paznicilor republicani, cari străjuiau in-

trările cu baionetele la puşti. Un fum negru şi înecăcios plutea deasupra lor.

— Trebue să fie în marea cameră a tezaurului, zise Impăratul.

— Nu cred, ripostă tânăra împărăteasă. Mai curând în apartamentele primei soţii a lui Yung Tschon.

In acelaşi clipă, ei intrară într'o curte largă, unde dintr'o clădire izolată, dar solid construită, se ridica un fum gros şi des. O mulţime de oameni alergau zăpăciţi: soldaţi, eunuci, santinelele palatului şi câteva femei. Incendiul se apropia de sfârşit.

— Am avut dreptate, zise Impăratul. Arde camera tezaurului. Ce nenorocire!

Nimeni nu dădu atenţie Impăratului, care se apropia. Acoperişul, aproape invizibil din cauza păturii de fum, se prăbuşi deodată împrăştiindu-se în sute de bucăţi fumegânde, pe lespezile curţii. Mulţimea se dădu speriată înapoi.

— Unde este comandantul? întrebă Impăratul pe un soldat, care se afla lângă el.

— Nu ştiu.

— Cine porunceşte aici? strigă din nou Impăratul unui eunuc, care în clipa aceea ieşea de sub dărâmăturile înegrite de fum.

— Nu ştiu.

Impăratul făcu câţiva paşi. In întunericul pieţii, vestmântul lui alb strălucea.

— Unde e comandantul acestui cartier? urlă el furios. Cine e căpitanul gărzilor?

Dar strigătele lui fură zadarnice; nimeni nu se

îngrijea de el. In capul acestei mulțimi nu exista decât un singur gând: să salveze ceva de urgia focului! Toți știau că, acolo, așezate într'o ordine desăvârșită, se odihneau, de secole întregi, comori nebănuite ale nenumăratelor dinastii...

Câțiva eunuci își făcură loc prin mulțime, ducând în brațe obiecte de preț: vase de bronz, suluri cu picturi străvechi, un Buddha din aur masiv...

— Inchideți porțile! strigă din toate puterile Impăratul. Nimeni să nu părăsească orașul

La strigătul desnădăjduit, generalul Li, comandantul gărzilor din Orașul-Interzis, își făcu apariția. Curtenitor, el se înclină în fața Impăratului și-i zise:

— Majestate, porțile sunt închise. Din nefericire, câteva persoane au isbutit să dispară, înainte ca ordinul meu să fie executat. Mi-e teamă însă că acest incendiu nu e întâmplător. A fost pus la cale pentru a ascunde un furt de mare importanță.

— Să plecăm de aici, zise tânărul Puyi soției sale, în timp ce curtea se umplea cu uniforme republicane, ce încercau să aducă ordine. Nu mai avem ce căuta în acest loc. Guvernul va face mai mult decât am fi putut noi. Cerul ne-a părăsit și resemnarea noastră ne va aduce, poate, puțină mângâere...

— Ce ai acolo? întrebă eunucul Hua pe prietenul și colegul său, Tien.

— O statuetă din dinastia Kwan Yin. E bătută în perle și tot felul de pietre scumpe. Am avut no-

roc, căci mi se pare că e din aur masiv, răspunse celălalt. Dar tu?

— O casetă. E din lemn străvechi, legată bine cu sfoară și are o sumedenie de pecetii. Ah, din cauza fumului, n'am putut lua altceva...

— Totuși, am avut noroc, continuă primul. Dacă soldații dela poarta dela miază-noapte ne-ar fi prins, cu siguranță că ne spânzurau!

Mergând dealungul Universității, ei se strecurară prin fața palatului imperial, ieșiră în strada Fântânii-norocului și se opriră în dreptul casei lui Kung Tien Yi, negustor de antichități. Era aproape ora nouă seara.

Unul din eunuci bătu în ușă. Din interior se auzi un zăvor tras apoi cineva întrebă:

— Cine e acolo?

— Hua, din Orașul-Interzis!

Poarta se deschise și cei doi intrară.

— Domnul Kung e acasă? întrebă eunucul.

— Da, dar acum e ocupat.

— Chiamă-l. I-am adus câteva lucruri de mare importanță pentru el.

Servitorul îi conduse în cabinetul particular al negustorului și-i rugă să aștepte puțin. După câteva clipe, Kung Tien Yi intră în cameră, salutându-i mai mult în silă.

— Ce ai acolo? întrebă negustorul arătând cufărul, pe care eunucul Hua îl ținea în brațe.

— Leafa mea pe ultimele șapte luni, răspunse acesta. Deoarece palatul e lipsit de fonduri, administratorul ne dă în loc de bani mici cadouri.

— Așa? făcu Kung. Dar ce s'a întâmplat la palat? Am auzit că a ars o aripă. E adevărat?

— Nu știm nimic, răspunse Tien. Noi n'am mai fost la palat de trei zile. Am fost învoiți...

— Hm! Pantofii tăi sunt arși și chiar ciorapii sunt înegriți de fum, zise negustorul pe un ton misterios.

— Ah, nu e fum, ci noroiu. Străzile Peking-ului sunt foarte murdare, mai ales atunci când plouă!

— Insfârșit... Arătați-mi ce-ați adus.

Tien își desfăcu bluza și scoase figurina de aur. Negustorul o examină amănunțit la lumina lămpii, apoi murmură:

— Nu e rău. Imitație. Aramă poleită. Îți dau cinci dolari pe ea.

— O sută de dolari; nici un ban mai puțin. Un alt negustor îmi va oferi mai mult.

— Ar fi mai bine să rămâneți aici, domnilor, surâse Kung. Orice agent de poliție știe că din Orașul - Interzis, în timpul incendiului, s'au furat multe obiecte de preț. Și tu ce ai acolo?

— Nici nu știu, răspunse Hua.

Negustorul luă caseta. Pe pereții din lemn de cedru, pentru a feri conținutul, era lipită o fâșie de pergament, pe care se vedeau scrise câteva litere șterse. Kung desfăcu acea curioasă legătură cu ajutorul unui cuțit și, spre mirarea lui, pergamentul se deslipi cu ușurință. Dedesubt el dădu peste o bucată de mătase albastră, destrămată de vreme, sub care se aflau, învelite cu grije în catifea, trei documente, din care două erau scrise pe mătase roșie iar celălalt pe mătase galbenă.

— Drace! făcu negustorul surprins, epoca lui Yuan cel galben, epoca lui Ming! Trebue să le citesc!

Ei desprinse cele trei bucăți de mătase și apropiindu-se de lampa depe birou, se adânci în descifrarea documentelor.

— Ce curios! Aceste două scrisori ce datează din timpul dinastiei mongole arată că conținutul acestei casete, o cupă, a fost adus din Persia. Ce stranie poveste! Chiar și numele faimoasei Yang-Kurei-Fe, împărăteasa care a ruinat dinastia Tang, e menționată în aceste acte. Fără îndoială că ea are o strânsă legătură cu această casetă. Poate că cel de-al treilea document mă va lămuri.

Negustorul de antichități desfăcu ultimul sul. O ciudată satisfacție îi lumina obrazul sbârcit.

— Dinastia lui Ming, zise el într'un târziu. In acest document, Impăratul Wang Li afirmă că a închis în casetă o cupă. In cel de-al treizecilea an de domnie, a treia zi din a opta lună, el a băut din ea pentru a sărbători bunăvoința hindușilor și cupa nu l'a otrăvit!... Stranie poveste... Să vedem acum faimoasa cupă.

Cu cea mai mare grije, el desfăcu bucata de mătase albastră, roasă de veacuri. Pe fundul casetei, așezat pe o perniță de catifea, se afla un recipient negru, ușor îndoit la vârf.

— Din ce poate fi? întrebă el, ridicând cu precauție cupa. Din lemn? Nu. Din fildeș? Prea ușoară. Poate din bambus?

Kung se apropie de lampă și-o cercetă atent.

— E aproape transparentă. Niciodată n'am vă-

zut ceva asemănător. Ah... un moment! Imi aduc aminte c'am auzit povestindu-se că în tezaurul din palatul imperial se află în păstrare o veche cupă hindusă făcută din cornul unui rinocer. Da, da, aceasta trebue să fie! Şi tu spui că administratorul ţi-a dăruit-o? Şi vreţi să cred aceste minciuni, atât de nerușinate? Prea bine, scumpi prieteni, adăuogă el surâzând mieros, lăsaţi-mi aceste obiecte ca să le pot cerceta la lumina zilei... Acum e prea târziu și apoi sunt foarte ocupat...

Cei doi eunuci ezitară. Negustorul știa foarte bine că ei voiau bani.

— Chiar trebue să plecăm, zise Tien. Dacă lipsa noastră va fi observată de paznicii Orașului-Interzis, vom fi poate bănuiţi. Dă-ne ceva bani.

— Aceste două obiecte provin din tezaurul imperial. Le-aţi furat în timpul incendiului și dacă v'aș denunța, republicanii v'ar osândi la moarte. Poliţia nu e departe de aici. Pe mine mă cunoaște iar pe voi nu.

— Câine! murmură Hua printre dinţi.

— Nu mă blestema, zise negustorul politicos. Fii mulţumit că nu vă denunţ. Iată zece dolari pentru unul și alţi zece pentru celălalt. Statueta nu valorează mai mult de cinci. Și acum plecaţi de aici.

Inainte ca ei să părăsească odaia, Kung își chemă servitorul și-i zise:

— Pregătește-mi imediat trăsura, apoi, întorcându-se spre cei doi eunuci, adăogă: Fiul unicului meu frate e pe moarte și înainte de venirea voastră am primit un bilet prin care sunt chemat acolo.

O jumătate de oră mai târziu, Kung, cu preţioasa casetă pe genunchi, se îndrepta cu trăsura sa spre nord. La poarta oraşului, santinelele îl opriră, dar negustorul de antichităţi le strecură câte un dolar şi-şi continuă drumul spre Templul-Galben. Un gong anunţă din depărtare apropierea trăsurii şi când Kung ajunse la poarta reşedinţei lui Panschen-Lama, dădu păzitorilor cartea sa de vizită. Negustorul cunoştea de mult pe acest Zeu încoronat, căci nu odată cumpărase dela Panschen diferite obiecte preţioase, când acesta din urmă ducea lipsă de bani.

După câteva minute de aşteptare, Kung fu introdus în camera de primire. Panschen era cunoscut ca un mare amator de antichităţi şi toţi ştiau că era în stare să chelturiască sume enorme pentru un obiect de artă.

Kung fu chemat în faţa Divinităţii Sale. Fu servit cu ceaiu şi, stând pe un taburet, negustorul începu să povestească motivul care l'a făcut să vie atât de târziu.

DAILY STAR *14 Septembrie*

*

Primim din Peking această interesanţă informaţie. In August, un nou incendiu a isbucnit în palatul Impăratului căzut în disgraţie. De data aceasta a fost mistuită de flăcări marea cameră a tezaurului şi în timpul panicei, mai multe obiecte de artă, cari erau păstrate acolo de secole întregi, au fost furate. Printre altele sunt menţionate: o statuetă de aur a lui Buddha Gautama din epoca

Tang și o neînsemnată cupă din corn de rinocer, dar căreia Chinezii îi atribuie o valoare cu totul aparte. Această cupă fusese predată împăratului Tang din Tschang An (astăzi Hsianfu), în anul 749 de către ambasadorii din Damasc. Pe timpul lui Abul Abbas, fondatorul strălucitoarei dinastii abbasiene, cupa intră în posesia lui Harun al Rașid, care, mai târziu, o dărui împărătesei Yang Kuei Fe. Se spune că faimoasa cupă aparținuse pe timpul principesei hinduse Azoka și că Alexandru cel Mare o luase odată cu cucerirea Babilonului... Ce e ciudat la această cupă furată, e că ea poartă un groaznic destin. De secole întregi, poporul crede că străveahea cupă ferește de moarte pe cel ce bea din ea, în cazul când conținutul ei este otrăvit.

Mai trebue să adăogăm că mai mulți negustori de lucruri prețioase, printre cari Christies din Londra și Metropolitan-Museum din New-York, și-au trimis experți și agenți speciali în China pentru a descoperi lucrurile furate din Orașul-Interzis, în special faimoasa cupă din corn de rinocer.

CAPITOLUL II.

Unde Tai-Fu-Schen este închis în temnița din Werchne Udinsk

Comisarul Lobanoff traversă în grabă piața și, fără să privească nici în dreapta, nici în stânga, ocoli strada Leninskaja și se îndreptă spre reșe-

dința guvernamentală. Comisarul se temea de locuitorii din Werchne Udnisk. Toți îl bănuiau de necinste și erau siguri că primește un venit secret dela republica mongolă. Cu toate că această bănuială nu era scornită decât de mințile analfabete ale locuitorilor, Lobanoff nu încercase niciodată să-i convingă de contrariu.

Cu câteva luni înainte, cinci Lamași călări se opriră în fața locuinței particulare a lui Lobanoff. Ei aduseseră și un interpret, vechiu prizonier de războiu, un ungur ce rămăsese în Urga după dezastrul dela Sternberg și care cu timpul învățase câteva cuvinte mongole. La plecare, unul din călăreții galbeni dădu lui Lobanoff, ca din partea Zeir-lui-Viu din Taschilumpo, o blană de samur și-l rugă s'o păstreze în semn de prietenie. Interpretul comisarului, un tânăr țăran, care servea în armata roșie a garnizoanei din Werchne Udinsk, avu grije să răspândească felurite svonuri pe socoteala acestuia dar și mai târziu, când sotia lui Lobanoff apăruse la o recepție purtând pe umeri faimoasa blană, locuitorii garnizoanei își întăriră bănuelile. De aproape douăzeci de ani, comisarul trăia departe de tara sa si nefericitul începuse să se satură de această viață banală și plină de primejdie, căci cei mai multi credeau că cei cinci călători nocturni nu erau decât spioni în solda Angliei.

Lobanoff străbătu străduța și intră în biroul său, așezându-se la masa acoperită cu stofă verde. Cabinetul său de lucru servea tot odată si pentru ședințele guvernamentale. In spatele lui atârna pe perete portretul pictat în uleiu al lui Lenin,

iar în față îi zâmbeau cele două chipuri a lui Trotzky și a lui Zinovieff.

In fiecare dimineață, privind cele trei tablouri, prost reușite, Lobanoff se gândea:

— Până când?... Intr'o bună zi, voiu fi nevoit să le schimb, fără îndoială, că strălucirea lor nu va dura mult timp!

Teancurile de dosare se îngrămădeau fără sfârșit pe biroul său; nimeni nu se îngrijea de ele. Lobanoff suspină, apoi apăsă pe butonul soneriei. Nici un răspuns.

— La dracu! murmură el. Nici până acum nu s'au gândit să repare soneria!

Comisarul apăsă pentru a doua oară pe buton. De afară din culoar se auzeau voci bărbătești: erau desigur negustorii din garnizoană, cari veniseră pentru a refuza plata noului impozit.

Insfârșit, ușa se deschise. Un tip mustăcios intră și întrebă:

— Ai sunat, tovarășe Lobanoff? Dorești ceva?

— Chiamă-mi-l pe brigadier!

— Am înțeles, răspunse funcționarul, părăsind camera.

După câteva minute, un bărbat osos și deșirat pătrunse în birou. Își salută superiorul, scoțându-și chipiul și rămase nemișcat lângă ușă. Purta o bluză largă de culoare verzue, încheiată la gât. Avea un păr galben ca spicul grâului copt iar în lobul urechei stângi îi atârna un inel de aur.

— Ce mutră de mongol! își zise Lobanoff. E uimitor cât de repede devin Mongolii blonzi printre noi!

— Ei bine, Petre Petrovici, ce mai e nou? întrebă el apoi, cu prietenie, pe brigadierul poliţiei secrete.

— Prizonieri, tovarăşe Lobanoff. Am prins câţiva oameni foarte ciudaţi.

— Ce fel de oameni? — Ca un fulger, amintirea unei blane de samur, străbătu mintea lui Lobanoff.

— Un Chinez, tovarăşe Lobanoff.

— Chinez? De unde e? Din Urga sau din Peking?

— Nu tovarăşe. E din Londra.

—Cum ai spus? strigă comisarul mirat. Ce poate căuta aici un Chinez londonez? Eşti sigur? Dă-mi raportul.

Brigadierul îi întinse o foae de hârtie. La paragraful 3 scria:

„In noaptea de 15 spre 16 Septembrie, la ora două dimineaţa, a isbucnit o ceartă la hotelul „*Metropol*". Proprietarul chemă prin telefon postul central al poliţiei. Doi gardieni, matriculaţi respectiv 8 şi 12, s'au îndreptat la faţa locului, unde au dat, în camera Nr. 5, peste un grup, printre care se aflau şi câteva femei, care să băteau. Au fost conduşi la închisoare. După ce li s'au luat interogatoriul, s'a dovedit că erau contrabandişti de mătase veniţi din Urga. Trei ruşi şi două femei au declarat că sunt orginari din Irkutsk. Odată cu ei a fost încarcerat şi un Chinez, căruia nu i s'a putut stabili deocamdată identitatea, deoarece afirmaţiile lui nu par a fi demne de crezut".

Lobanoff citi rapoprtul, plin de greşeli de ortografie, apoi întrebă pe brigadier:

— Ce fel de Chinez e acest prizonier? L-au prins odată cu contrabandiștii ruși?

— Nu, replică brigadierul. A fost găsit în camera alăturată, trăgând cu urechea, și când poliția a intrat în camera lui, a vrut să fugă pe fereastră. Lucrul acesta ni s'a părut suspect și l-am arestat.

— Asta e tot ce știți despre el? Chinezul n'avea un pașaport? N'a fost declarat poliției după sosirea lui în Werchne Udinsk?

— Spune ,răspunse brigadierul, că vine din Londra *via* Berlin-Moscova, și că vrea să plece mai departe, spre Urga.

— Bine. Înștiințează-l pe șeful poliției secrete. Acest individ trebue interogat mai amănunțit, căci se prea poate să fie un spion.

— Am înțeles, tovarășe Lobanoff!

Brigadierul ieși cu pași greoi, închizând cu putere ușa în urma lui. Lobanoff ridică din umeri. Se simțea ușurat. Povestea cu blana de samur și clevetirile locuitorilor îi otrăveau existența. De data aceasta însă, își făcuse pe deplin datoria.

— Trebue să-mi cer mutarea înapoi la Moscova, la comitetul central. Printre acești țărani murdari și răuvoitori, nu voiu fi niciodată avansat! gândi el, apucând un dosar din grămada din fața lui.

CAPITOLUL III.

Unde Tai-Fu-Schen își pierde scrisorile

Nu departe de locul unde râul Uda se varsă în Orkhon, se află închisoarea din Werchne Udinsk.

Cu zidurile ei albe, cu cele patru turnuri de pază, ea seamănă cu un desen rus din secolul XVIII, din timpul revoltei dela Strelitz. O singură poartă îngădue comunicaţia cu exteriorul şi în faţa ei stau de strajă, zi şi noapte, numeroşi marinari, supravieţuitorii vechilor bătălii din Siberia.

Numai unul singur dintre ei luptase la Kronstadt. Era un tătar din Crimeea, chior şi cu faţa plină de cicatrici: Kuschminski. Toţi îl cunoşteau sub acest nume, cu toate că în fond el purta un nume specific tătar. Avea strânse legături cu Moscova, Leningrad şi chiar cu şeful poliţiei politice, dela comitetul central. Continua să-şi poarte uniforma de ofiţer de marină, în amintirea vechiului său grad, iar corpul său de gardă special era îmbrăcat în costumul marinăresc, cu toate că cei cari îl alcătuiau nu serviseră niciodată în această nobilă armă.

Kuschminski era a-tot-puternic în Werchne Udinsk. Ocupa funcţiunea de şef al poştei, era judecătorul suprem al închisorii şi toţi locuitorii se temeau de el. Nimeni nu îndrăznea să-l contrazică, mai ales atunci când îl ştiau că băuse mai multe păhărele de vutkă. O singură persoană avea o oarecare putere asupra nervilor acestui călău al garnizoanei: Gruscha, camerista doamnei-comisar Lobanoff. Toată lumea ştia, chiar şi comisarul, că ea era iubita lui Kuschminski. Micuţa servitoare avea permisiunea să-şi viziteze amantul la orice oră din zi sau din noapte şi toţi paznicii primiseră instrucţiuni severe în această privinţă.

Erau ceasurile trei noaptea, când clopotul dela intrare îl trezi pe Kuschminski. Se îmbrăcă cu repeziciune și când santinela de serviciu îi aduse la cunoștință că sosiseră câțiva prizonieri, patru bărbați și două femei, bănuiți de contrabandism, Kuschminski deveni furios: nu-i plăcea să fie deranjat în timpul nopții.

— Aruncați-i pe acești porci în „Paradis"! strigă el, arătându-l și pe Chinezul, care fusese adus odată cu grupul celor șase. Nu era nevoe să mă treziți pentru o asemenea bagatelă!

Santinelele salutară respectuos și, în timp ce superiorul lor se înapoia în camera sa, ei deschiseră un chepeng din podea. Prizonierii coborîră în temnița umedă. Obosiți, trei dintre contrabandiști și cele două femei se lungiră pe pământ și curând adormiră. Cel de-al patrulea se apropie de Chinez și, după ce-l examină amănunțit, îl întrebă:

— Cine ești tu?

— Tai-Fu-Schen. Sunt fiul Imperiului Florilor Veșnice.

— Ah, ești care va să zică un Chinez! Incântat de cunoștință. Chinezii sunt cei mai buni clienți de-ai noștrii.

— Care e numele onorabilului domn? întrebă Tai la rândul lui.

— Ce idioțenie! Onorabilul domn! Mă numesc Kormasch și sunt din Irkutsk. De patru ori pe an trecem prin contrabandă mătase din Urga prin Werchne Udinsk. Poliția de aici ne cunoaște foar-

te bine. Dacă le vom da ceva bani, sunt sigur că ne-ar face scăpați. Nu le-ai dat nimic?

— Nu, răspunse Chinezul. Totul s'a petrecut atât de repede, încât nici n'am avut timp. M'au prins odată cu voi.

— Dar tu de unde vii?

— N'are nici o importanță; eram însă la „*Metropol*" în același timp cu voi.

— Ce minciună! Eu nici nu te-am văzut.

— Erai prea furios ca să mă poți vedea, surâse Tai. Mă aflam în camera învecinată.

— Iată-ne încurcați. Cum vom putea scăpa din această cocină de porci? Bani nu avem, mătasea ne-a fost confiscată. Și cu toate acestea, trebue să fugim! Singura noastră speranță e soția comisarului, cu care am făcut de multe ori afaceri minunate, bine 'nțeles, fără știrea acestuia. Poate că de teamă să n'o denunțăm, va interveni pentru noi.

Rusul suspină adânc, se întoarse la colțul său și se trânti pe pământul umed. Rămas singur, Tai-Fu-Schen se rezemă de perete și închise ochii. Un miros grețos plutea în neîncăpătoarea temniță. Îl chinuia gândul cum ar putea să scape din acest impas. Se știa nevinovat, cu toate că soldații, cari îl arestaseră, îl bănuiau de un amestec cu totul misterios. Din pașaportul său, eliberat de ambasada Chinei din Londra, reeșea că urmase studiile la Universitatea Sun-Yat-Sen, școală de limbi orientale din Moscova.

— Dar cum aș putea să le explic adevărata mea

misiune? Comisarului mongol din Moscova i-am povestit că vreau să vizitez pe fratele tatălui meu, care are în Ugra un birou comercial pentru distribuirea ceaiului. Cu ajutorul acestui plan, mi s'a permis călătoria până la Werchne Udinsk. Deci trebue să-mi continui acelaş joc. Cât priveşte Londra... Scrisorile mele!... Corespondenţa!...

Tresări speriat. Işi scotoci nervos toate buzunarele hainei. Nimic! Nici în buzunarul pantalonului, nici portofel! Erau goale! Scrisoarea lui Ferry Mac Jones, directorul casei Christies din Londra, căzuse în mâinile acestor idioţi! Toate speranţele lui de viitor, onoarea, bogăţia, se bazau pe această bucată de hârtie. Ea îi putea procura suma necesară pentru terminarea studiilor sale.

Odată cu portofelul, soldaţii ruşi îi luaseră şi toate hârtiile. Nu-i rămăsese decât o bancnotă de cincizeci de lire sterline, pe care, precaut, o ascunsese în căptuşala hainei. Cincizeci de lire! Era destul pentru a îndupleca pe păzitorii temniţei.

O răceală de ghiaţă îi cuprinse întreg corpul. Pe pământul umed şi lipicios, contrabandiştii dormeau duşi. Tai îşi întinse braţele, luă o poziţie mai comodă şi încercă să aţipească. Londra, Moscova, Peking, Shanghai, vedenii bizare şi confuze i se perindau prin faţa ochilor cu iuţeala fulgerului. Oare ce-i spusese directorul Mac Jones înainte de plecarea lui? „Tinere, dacă îmi vei aduce din China cupa împărătesei Yan Kuei Fe, vom face amândoi o afacere minunată! Ori British Museum, ori Metropolitan Museum din New-York. Du-te şi adu-mi cupa!"

CAPITOLUL IV.

Unde Tai părăsește „Paradisul'

De câteva zile, comisarul Lobanoff trecea prin momente foarte penibile. Soția lui era nervoasă capricioasă și indiferentă la atențiile lui. Se ascundea în bucătărie și stătea ore întregi la taifas cu Gruscha. Această prietenie, puțin obișnuită, supără și mai mult pe bunul comisar. Intorcându-se în seara aceea obosit dela birou și găsind samovarul murdar, mânia lui Lobanoff explodă:

— Ar fi mai bine, dacă te-ai ocupa mai mult de gospodărie! strigă el. Mai lasă palavrele inutile cu o servitoare incultă și blana de samur, care nu-ți aparține!

Biata femee își ascunse fața în palme și începu să plângă. Comisarului i se făcu milă. O apucă cu blândețe de umeri, o așează într'un fotoliu și o întrebă:

— Ce ai? Vorbește!

Dar ea își continuă plânsul sfâșietor.

— Hai, vorbește, insistă comisarul pe un ton și mai blând. Liniștește-te, draga mea. Nu-mi place să te văd supărată.

— Rușii se mai află în închisoare? întrebă ea printre surspine.

— Cari ruși? făcu el mirat. Despre care ruși vrei tu să spui?

— Despre negustorii din Irkutsk.

— Ce fel de negustori? repetă Lobanoff. Nu a-

vea nici un fel de idee despre ce vroia să-i vorbească nevasta sa.

— Cei cari au venit din Urga. Ah, Vladimirovici, te rog, redă-le libertatea, îl imploră ea, îmbrăţişându-l cu dragoste. Nefericiţii n'au făcut nimic rău.

De-abea acum îşi aminti comisarul despre contrabandiştii arestaţi cu câteva zile înainte.

— De ce te interesează soarta acestor oameni?

— Mi-e milă de ei, atâta tot. Gruscha mi-a povestit că sunt închişi în „Paradis".

— Da? Foarte bine. Mă voiu interesa dacă sunt sau nu vinovaţi.

Din clipa aceea, comisarul Lobanoff ocoli orice convorbie cu consoarta lui, relativ la această chestiune. Avea o vagă presimţire că afacerea nu era chiar atât de simplă, după cum crezuse la început.

A doua zi dimineaţă, intrând în biroul său, comisarul îl chemă pe brigadierul din Serviciul Secret.

— Contrabandiştii din Urga au fost interogaţi, tovarăşe Petrovici?

— Da, tovarăşe Lobanoff.

— Adu-mi procesul-verbal.

Brigadierul îi execută ordinul şi comisarul se cufundă în citirea ordinului. In afară de rezumatul certei dela „*Metropol*" şi afirmaţiile întemniţaţilor că sunt contrabandişti de mătase, procesul verbal nu aducea nici o altă lămurire. Un singur aliniat atrase atenţia comisarului: declaraţia Chi-

nezului, în care acesta din urmă afirma că nu făcea parte din banda celor arestaţi odată cu el.

— Cine este acest Chinez?

Brigadierul îi întinse în tăcere o altă foae de hârtie.

— „Tai-Fu-Schen, citi el, s'a născut în anul 1897 în Tschangtscha, provincie în Hunan. E fiul lui Tai-Fu-Sung, negustor de ceaiu. A urmat şcoala din Tschangtscha, apoi cea din Hankau. Urmează cursurile Universităţii Saint-John din Shanghai, de unde pleacă la Peking. Se înscrie printre studenţii Universităţii imperiale. După scurt timp, e trimes de ambasadorul Rusiei la Academia Orientală din Moscova, pentru a-şi desăvârşi cunoştinţele. O părăseşte curând, pentru a pleca la Londra, unde are, — după cum reese din propriile sale declaraţii, — câţiva prieteni pe cari doreşte să-i viziteze.

„In urma interogatorului luat, arestatul a făcut cunoscut că vrea să meargă la Urga, de unde îşi va continua drumul spre Tschangtscha, pentru a-şi ajuta părinţii în comerţul ceaiului."

— După cum văd, zise Lobanoff când termină de citit, am prins o pasăre foarte ciudată. De ce n'am fost prevenit la timp? Ai luat măsuri pentru a cerceta spusele Chinezului? Poate să fie un spion.

— Tovarăşe Lobanoff, îl întrerupse brigadierul Serviciului Secret; asupra lui au fost găsite câteva documente...

— Documente? Ce fel de documente? Unde sunt? întrebă comisarul cu nerăbdare.

— Le-am dat la tradus, deoarece sunt redactate în engleză. Singurul care cunoaşte această limbă

e profesorul dela şcoala populară din garnizoană.

După câteva minute, funcţionarul cel mustăcios ciocăni în uşă şi dădu brigadierului un dosar, care conţinea un paşaport şi două-trei scrisori. Lobanoff răsfoi traducerea paşaportului, o aruncă pe masă şi zise:

— Nimic interesant. E în regulă. Fără îndoială că măgarii dela legaţia mongolă din Moscova s'au lăsat mituiţi de-au eliberat autorizaţiile necesare unui spion!

Luă hârtia următoare: o scrisoare. De foaia comercială ce purta un *en-tête* scris în engleză era prinsă traducerea făcută de profesorul de la şcoala populară. Iată ce citi Lobanoff:

Londra, 2 Februarie 1924
Tai-Fu-Schen, Esquire,
Hotelul „Rubens",
Buckingam Palace Street.

DOMNULE,

Prin prezenta scrisoare confirmăm întrevederea pe care am avut-o cu Dvs. în ziua de 27 Decembrie anul trecut. Cu mult interes am ascultat declaraţiile Dvs. pe cari ni le-aţi făcut relativ la diferitele obiecte de artă, cari au fost furate din Oraşul-Interzis. Suntem dispuşi să acceptăm serviciile Dvs. pentru a intra în posesia celor două vase de bronz (dinastia mongolă). Călătorind în China pentru firma noastră, veţi primi suma de două sute lire sterline. Avem confirmarea oficială că cele două vase sunt acum proprietatea unui

membru al familiei Dvs., după cum ne-aţi spus, odată cu prezentarea ofertei.

Profităm de ocazie pentru a vă atrage atenţia asupra cupei din corn de rinocer a celebrei principese Yang Kuei Fe, care a fost furată în timpul incendiului dela palatul imperial din Peking, anul trecut, şi al cărei actual posesor este necunoscut. Suntem gata să vă numărăm, contra livrării acestei preţioase cupe la Londra, suma de trei mii de lire sterline. Obiectul va trebui să fie însoţit de documente care să-i justifice adevăraăta valoare.

Vă doresc o călătorie plăcută, rugându-vă totodată să primiţi expresia profundului nostru respect.

FERRY MAC JONES
Directorul casei Christies,
experţi în obiecte de artă.

— Curioasă poveste, zise comisarul, Are şi un post-scriptum.

Intr'adevăr, sub semnătura scrisorii se mai găsea o frază, scrisă de mâna celui care iscălise documentul.

Lobanoff o citi şi, când termină, pe obraz îi era întipărită cea mai mare mirare posibilă.

— *„P. S. — Personal, mă interesez de răspândirea unei propagande în China favorabilă statului britanic. Trimite-mi din când în când ştiri în această privinţă. F. M. J."*

— Nu m'am înşelat, zise comisarul, omul ace-

sta nu e decât un spion, iar ceilalţi, o bandă de măgari! Unde e Chinezul?

— In închisoare, răspunse brigadierul.

— Nu vezi că prin această poveste stupidă cu vaze şi cupe, Englezii vor să ne amăgească? Dar le voiu dejuca planui lor perfid! Arestaţii vor răsmâne în „Paradis". Hrană puţină. După opt zile se vor îmblânzi, şi atunci vom afla lucruri mult mai interesante!

Şeful Serviciului Secret părăsi camera cu pasul său greoiu.

Fiind Sâmbătă, comisariatul se închidea la ora prânzului. Nu rămâneau decât doi funcţionari de serviciu şi un telefonist. Lobanoff se întoarse acasă în unica maşină din întreaga garnizoană. Insă cepuse să se lase frigul şi străzile micuţului cătun, pietruite ca vai-de-lume, erau măturate de un un vânt rece şi prevestitor de zăpadă.

Doamna Lobanoff îşi întâmpină soţul cu cel mai graţios surâs. Il sărută, — ceeace nu făcea decât foarte rar, — şi-l împinse spre masa, pe care aranjase diferite bunătăţi, ţigări şi băuturi alese.

— Vino, scumpule, îi zise ea. Fără îndoială căţi este frig. Oribilă vreme!

— Sunt sigur că vrea să-mi ceară blana pentru serbarea de mâine, gândi el, însă bănuiala nu i se adeveri.

— Ce-ai făcut cu prizonierii din „Paradis"? îndrăzni ea să-l întrebe într'un târziu.

— Deocamdată, nimic. Am uitat să mă interesez de contrabandiştii tăi. In tot cazul, nu vor

scăpa prea uşor. Printre ei se află un Chinez, pe care îl bănuesc de spionaj. Desigur că tâlharii sunt amestecaţi în această afacere murdară. Serviciul Secret îi va interoga cu amănunţime, până când vor mărturisi toate păcatele lor.

Ca trăznită, Efgenia se clătină la auzul neaşteptatului răspuns. Soţul ei o refuzase!... Trebuia să facă ceva!...

Dacă arestaţii vorbeau, era pierdută!...

In timpul mesei, ea se stăpâni ca să nu trezească bănuelile lui Lobanoff, dar când acesta, lungit pe divan, începuse să sforăe, Efgenia se strecură în bucătărie şi o luă pe Gruscha deoparte:

— Trebue să-mi vii în ajutor, Gruscha, îi şopti ea. Vreau ca prizonierii să părăsească cât mai curând posibil închisoarea. Aranjează aceasta cu Kuschminski. Iţi voiu da o sută de ruble şi bluza mea cu ciucuri. Ii promit şi lui Kuschminski un frumos cadou, numai ca nefericiţii să-şi recapete libertatea.

Slujnca stătu câteva clipe pe gânduri, apoi răspunse :

— Dă-mi banii şi-ţi promit că voiu face tot ce-mi va sta în putinţă.

Efgenia părăsi bucătăria şi după câteva minute se întoarse cu un pendantiv de smaralde şi briliante.

— Ţine, Gruscha, îi zise ea. Valorează mai mult decât o sută de ruble. Ia-l şi Dumnezeu să-ţi ajute!

Spre seară, vântul deveni mai aspru şi mai tăios. Un strat subţire de zăpadă acoperi strădu-

ţele din Werchne Udinsk. Pe o asemenea vreme, — adevărat siberiană, — nimeni nu îndrăznea să-şi părăsească locuinţa. Preferau să stea la gura căminului, să-şi bea ceaiurile aromatice şi să asculte câte o romanţă de nostalgie.

Gruscha se înveli în şalul ei, străbătu îngustele uliţi şi coborî râul spre închisoarea din vale. Pătrunsă de frig, micuţa servitoare se opri în faţa porţii şi sună. Santinela care o cunoştea îi surâse şi o lăsă să treacă.

Când Gruscha intră în camera de gardă, Kuschminski tocmai îşi bea ceaiul. Purta pe cap o beretă de marinar, iar în piept îşi prinsese o decoraţie roşie republicană.

— Bine ai venit, porumbiţa mea! îi zise el, când o văzu intrând. Ce ai adus în astă-seară?

Gruscha desfăcu pachetul, ce-l ascunsese sub şal, şi întinse pe masă o sticlă cu cognac franţuzesc, unt şi câteva felii de şuncă. Kuschminski plescăi din limbă. Camerista doamnei Lobanoff se aşeză lângă iubitul ei şi-l privi în tăcere, până când acesta termină de mâncat.

— Văd că astăzi comisarul nostru s'a arătat mai generos ca altădată.

— Spune-mi, Kussi, nu vrei să mergi astă-seară cu mine la hotelul Central? Am auzit că e o seară dansantă, îi zise Gruscha, după ce matelotul care îi adusese ceaiul, părăsise camera.

Kuschminski clătină din cap.

— Imposibil, răspunse el. Sunt de serviciu, căci am de păzit câţiva prizonieri de seamă,

— Atunci o să mă duc cu altcineva, făcu Gruscha cu indiferență, sculându-se și îndreptându-se spre ușă.

Kuschminski o luă de umeri și o atrase spre el, sărutând-o cu dragoste.

— Bine, bine, micuța mea scumpă, îi zise el. Voiu merge cu tine. Numai să nu te văd supărată. Știi cât de mult te iubesc.

— Ah, Kussi, cât ești de bun! Ai o inimă atât de largă! Dece nu le dai drumul prizonierilor din „Paradis"? Bieții oameni sunt nevinovați.

— Comisarul e de altă părere, răspunse tătarul, aprinzându-și o țigare din cele aduse de iubita lui.

— Fă-mi această plăcere, scumpul meu îngeraș. Nu mai pot dormi liniștită, de când îi știu pe nenorociții de prizonieri închiși în celulele umede ale „Paradisului". Redă-le libertatea! Te rog, Kussi și-ți jur că-ți voiu fi credincioasă toată viața! Altfel...

Sângele lui Kuschminski se înfierbântă. Nici el nu știa dacă vina o purta cognacul ce-l băuse sau dorința de-a o strânge pe Gruscha în brațe... Dacă Lobanoff afla despre trădarea lui era pierdut. Dar ce importanță avea?...

— Stortscheff, strigă el deodată cu o voce dură și plină de hotărâre, deschide „Paradisul" și eliberează-i pe cei arestați acum câteva zile. Vreau să le iau un interogatoriu înainte de a pleca în oraș!

După câteva minute, gardianul se întoarse cu

cei șapte întemnițați. Erau galbeni și deabea se puteau ține pe picioare.

— Stortscheff, zise Kuschminski, du-te imediat la gară. Am uitat să iau recipisele petrolului sosit azi dimineață din Tschita.

Gardianul, după ce salută, plecă. Intr'un colț al camerei Gruscha aștepta cu nerăbdare sfârșitul scenei. Ce hotărîre va lua prietenul ei?

— Beți, zise Kuschminski celor șapte prizonieri, arătându-le sticla de cognac depe masă. Sunteți înghețați...

Văzând nehotărârea lor, Kuschmnski umplu paharul său de ceaiu cu întăritoarea băutură și-l întinse rând pe rând nefericiților cari, înbunați de surâsul plin de bunăvoință al Gruschei, îl deșertară cu lăcomie.

Tătarul părăsi camera de gardă și cei rămași îi auziră, după câteva momente, vocea puternică zicând santinelei dela poartă:

— Du-te în celula 17 și vezi ce fac arestații. Mi s'a părut c'am auzit strigăte.

Soldatul se îndepărtă în grabă. Kuschminski reintră cu fața strălucitoare de o satisfacție nedefinită.

— Sunteți liberi, le șopti el. Plecați de aici cât mai repede posibil. La cinci minute după ce veți părăsi această cameră, voiu da alarma. Hai, nu mai pierdeți vremea degeaba!

Nenorociților nici nu le venea să creadă urechilor. Oare nu era o cursă? Dar Kuschminski nu-i lăsă să stea prea mult pe gânduri. Impingându-i de la spate, el le deschise ușa.

— Acum! le mai șopti el și cei șase ruși împreună cu Tai-Fu-Schen porniră într'o fugă nebună spre poarta penitenciarului. Escaldară cu o repeziciune uimitoare gardul înalt și când auziră flueratul strident al lui Kurschminski, ei se aflau în apropierea portului. Nici o santinelă nu trăsese în ei. Fuga le reușise!

CAPITOLUL V.

Unde Tai devine interpretul unui inginer german

Lui Tai-Fu-Schen i se părea că trăia într'un regat al visurilor și al miracolelor. Nici nu-i venea să creadă că după trei zile dela fuga lui și a rușilor din închisoarea din Werchne Udinsk ajunsese în Urga... Dar automobilul inginerului care-l angajase în calitate de interpret chinez și alături de care străbătuse această distanță, era o mărturie evidentă că acest miracol nu era un vis....

Sărind zidul penitenciarului, Tai se despărți de tovarășii săi de suferință și se înfundă în întunericul ce-l înconjura. In tăcere, el alergă, fără să se oprească, dealungul unei poteci acoperite cu o pătură subțire de zăpadă. De soarta contrabandiștilor nici nu se interesa; era viața lui în joc și Tai nu voia s'o piardă din cauza unei imprudențe. După un sfert de ceas, Tai se opri. Privi cu teamă de jur împrejur. Unde se afla?

Mister. Nu departe de locul pe care se oprise strălucea câteva puncte luminoase. Incetul cu încetul, ochii i se obișnuiră cu întunericul și atunci el observă că se găsea la câteva sute de metri de cheiul portului, blocat de sloiuri de ghiață.

Atras ca de o forță magică, Tai străbătu această distanță fără să răsufle măcar. Văzuse că luminile veneau dela ferestrele a două vapoare, cari ancorau pe cheiu, hibernau și Tai-Fu-Schen era mai mult ca sigur că acolo va putea găsi un adăpost și puțină căldură.

El sări pe ghiața, care trosni sub picioarele lui, și se îndreptă spre una din corăbii, de unde auzise venind sgomotul unor voci bărbătești. Prin fereastra circulară și pe jumătate acoperită cu înfloriturі de ghiață, Tai văzu trei persoane jucând cărți. Erau fără îndoială Chinezi din Schantung și făceau parte din oamenii echipajului. Tremurând din tot corpul, Tai urcă pe punte, deschise câteva uși la întâmplare, pentru ca în cele din urmă să se găsească într'un vestibul întunecos și destul de încăpător. O voce din camera învecinată strigă în rusește:

— Cine e acolo?

— Un chinez, răspunse Tai în limba lui maternă.

— Tu ești, Wang? continuă vocea, de astă-dată în chineză.

— Nu, dar vă rog să mă lăsați să intru.

Ușa se deschise și o boare de cer cald, asemănător cu un abur, îl isbi pe Tai drept în față.

— Intră repede! strigară Chinezii. Ni se răceşte camera!

Aşezaţi în jurul unei mese înalte, trei galbeni îmbrăcaţi în blănuri de oaie jucau cărţi. In picioare purtau cisme ruseşti iar pe cap căciuli călduroase de astrahan. Cu toate că îmbrăcămintea lor degaja un miros neplăcut, iar feţele le erau nebărbierite şi murdare, Tai intrând, zise cu politeţe:

— Rog pe onorabilii domni să mă ierte că le tulbur liniştea.

Cu aceeaşi politeţe, unul dintre chinezi îi răspunse:

— Pot să mă informez de numele tău, onorabil musafir?

— Mă chiamă Tai, Tai-Fu-Schen.

— Pe mine Lo, răspunse Chinezul. Care e provincia natală a prietenului Tai-Fu-Schen?

— Sunt din Hunan şi cabana mea e mai jos de Tsang-Tscha, zise Tai întrebuinţând formele rituale de politeţe.

— Şi ce fel de afaceri te-au adus în aceste locuri?

— Nici o afacere.

— Atunci, ce faci atât de târziu?

Tai nu răspunse. Ocolind întrebarea lui Lo. el zise:

— Pot să mă aşez puţin? Mă dor picioarele.

— Desgur, ia loc, făcu politicos Lo. Dacă vrei, îţi vom da o ceaşcă cu ceaiu.

Unul dintre Chinezi turnă într'o ceaşcă conţinutul din samovarul depe masă şi-o întinse lui Tai.

Aburul cald și plăcut se ridică spre nările fugarului. In timp ce el deșerta lacom băutura, ceilalți îl priviră în tăcere. Ce voia acest om, care se pretindea din Hunan, dar care vorbea fără greșeală dialectul manciurian?

— Spune-mi, îl întrebă Lo când Tai termină de băut, ce vrei să faci acum?

— Să plec spre Urga.

— Atunci, dece te-ai oprit pe vaporul nostru? De unde vii? Din Irkutsk sau din Tschita?

— Din Europa.

— Tocmai de-acolo? Unde-ți sunt bagajele? Călătorești singur?

Tai simți că-și pierde puterile. Acest interogatoriu îi aminti de cel pe care i-l luaseră prin diferite chinuri gardienii din „Paradis". Se aplecă spre cei trei Chinezi și cu glasul tremurător, șopti:

— Ajutați-mi, prea onorabili domni... Am evadat din închisoare...

La auzul acestui neașteptat răspuns, Chinezii nici nu tresăriră. Erau obișnuiți cu astfel de noutăți.

— Dece te-au închis? întrebă Lo cu interes.

— N'am făcut nimic rău. Am fost prins odată cu o ceată de contrabandiști de mătase, la hotelul *„Metropol"*, acum câteva zile.

De data aceasta, cei trei Chinezi surâseră amuzați. Lo își aprinse o țigară, apoi zise:

— Acum sunt lămurit. Ești spionul englez, despre care vorbește întreaga garnizoană. Camerista soției comisarului a răspândit această veste.

Sunt mai mult ca sigur că...

Tai-Fu-Schen era cât pe ce să cadă. O slăbiciune de moarte îi cuprinse întreg corpul. Cercuri roșii începură să-i joace înaintea ochilor și cu un geamăt slab .se prăbuși cu capul pe masă. Incercă să se ridice dar puterile îl părăsiră și-și pierdu cunoștința.

Cei trei chinezi se aplecară asupra fugarului Nenorocitul era, desigur, la capătul forțelor.

— Du-te de caută sticla cu rom din cămară, zise Lo.

Unul din cei doi alergară după băutura comandată, în timp ce Lo îl învelea pe Tai într'o cuvertură groasă. Chinezul întredeschise buzele evadatului și-i dădu să bea o îngițitură. După câteva clipe Tai își reveni, aruncă o privire surprinsă în jurul lui, apoi recăzu pe canapeaua pe care îl întinsese Lo, într'un somn adânc și fără vise.

Când se deșteptă, Chinezii tot mai jucau cărți. Intunericul nopții încă nu se risipise. Tai clipi obosit din ochi, apoi scoase un geamăt. I se spulberase și ultima speranță! Acești Chinezi îl credeau spion englez; era deci pierdut! Il vor preda, fără îndoială, barbarilor de ruși, cari îl vor închide din nou în temnița umedă și rece a „Paradisului"!

— Te simți mai bine? îl întrebă Lo, când văzu că se deșteptase.

— Da, mi-e mai cald.

— Ce vrei să faci acum? cercetă Lo.

— Să-mi continui drumul spre Urga.

— Iţi va fi greu... Ai bani?

— Nu. Rușii mi-au luat tot.

— Poate vreun obiect de valoare: un ceas, un inel? Aici poţi face tot ce vrei, dacă ai bani.

Tai ezită; se gândea la bancnota de cincizeci de lire, pe care o ascunsese în căptușeala hainei. Era toată averea lui. Dacă o dădea acestor oameni, poate că isbutea să părăsească garnizoana neospitalieră.

— Cine-mi poate schimba bani englezești?

Cei trei Chinezi își aruncară priviri misterioase, apoi Lo răspunse laconic:

— Nimeni.

— Nici magazinele, pe cari le ţin evreii polonezi? încercă Tai disperat.

— Poate că-ţi vor schimba, dar gândește-te că lucrul acesta te va costa libertatea, replică surâzând Lo. Arătându-le bani englezești, vei fi arestat și predat călăilor din „Paradis". Nu, e imposibil!

— Dar negustorii Chinezi?

— Slabă speranţă. Au teamă să închee afaceri cu evadaţii politici. Cât ai?

O hârtie de cinci lire sterline, răspunse cu precauţiune Tai. Valorează cât cincizeci de dolari mexicani.

— Cincizeci de dolari mexicani? Nimeni nu-ţi va da pe ea mai mult de douăzeci, douăzeci și cinci.

— Ce bandiţi! gândi Tai. Cu alte cuvinte, bancnota mea nu valorează mai mult de două sute de dolari mexicani!

— Ascultaţi-mă, prieteni, strigă Tai cu glasul sugrumat de teamă, trebue, mă'nţelegeţi, trebue să părăsesc aceste locuri! Conduceţi-mă la un negustor Chinez. Poate că-mi va schimba toţi banii mei.

— Ai mulţi? întrebă Lo cu interes.

— Cinci zeci de lire. Dacă voiu căpăta pe ei patru sute cinci zeci de dolari, vă voiu da un procent de zece la sută.

— Prea puţin, făcu Lo. oratorul bandei.

— Două zeci la sută.

— Prea puţin, fu răspunsul.

— Ei bine, strigă dispeprat Tai, vă dau treizeci, numai să mă văd odată plecat din Werchne Udinsk!

— Dă-mi bancnota! Voi vedea ce voiu putea face.

Tai îşi desfăcu haina, scoase din căptuşală hârtia şi-o întinse Chinezului. Lo o privi pe amândouă părţile, o apropie de lumina lămpii, apoi zise:

— Niciodată n'am văzut bani englezeşti. Cred că e bună.

— E cât se poate de bună.

— Vom vedea dimineaţă. Acum e prea devreme pentru astfel de afaceri. Dacă vrei, te poţi culca; nimeni nu vine aici.

Lo părăsi camera, urmat de ceilalţi doi prieteni. Rămas singur, Tai se întoarse cu faţa la perete. Era prea obosit pentru a se mai gândi la cele întâmplate. Se înveli în cuvertură şi căzu într'un somn profund.

Se trezi auzind pașii greoi a doi oameni urcând scara ce ducea pe punte. Erau doi din cei trei Chinezi, vechile lui cunoștințe.

— S'a făcut! zise Lo, intrând în cabină. Ai avut noroc. Cu multă greutate, am putut obține trei sute de dolari. Iată-i.

Din centura sa murdară, el scoase un teanc de bancnote soioase și cu un gest mândru îl puse pe masă.

— Din acești bani voiu scade procentul de treizeci la sută și suma pe care ne-o datorezi pentru ospitalitate și hrană; în total o sută de dolari. Iți rămân două sute de dolari.

Tai încuviință trist cu o clătinare a capului

— Și acum, când afacerea e terminată, îți aduc o veste plăcută. Știi englezește și limba mongolă?

— Destul pentru a mă face înțeles, prea puțin pentru a le scrie sau citi, răspunse Tai.

— Nici nu e nevoe, făcu Lo. Vrei să întovărășești un inginer străin, în calitate de interpret. care pleacă spre Urga?

Ochii lui Tai străluciră de bucurie. Era într'adevăr, o neașteptată lovitură a soartei.

— Cum ați putut ajunge la aceasta?

— In timp ce schimbam banii la unul dintre negustorii Chinezi, am auzit vorbindu-se că un inginer german caută un interpret. Ne-am gândit la tine și inginerul a fost foarte mulțumit de oferta noastră.

— Dar ce mă fac fără pașaport? Rușii mi l-au luat și nu cred că acest inginer mă va angaja. dacă nu-i voiu prezenta hârtiile mele.

— Cât oferi pentru a-l recăpăta?

— Cinci dolari, răspunse Tai după câteva clipe de gândire.

— Zece dolari și-l vei avea. Poate chiar cel vechiu.

Restul zilei, Tai stătu închis în cabina corăbiei, spălându-se și odihnindu-se. Chinezii îi puseră la dispoziție lingerie curată, bine înțeles în schimbul unei sume destul de ridicate.

Sprea seară Lo reveni aducând sub braț un pachet.

— Iată-ți pașaportul, zise el. M'a costat mai mult de zece dolari. Ți-am adus o blană, o sticlă cu vutkă și două pâini rusești. Drumul va fi lung și poate că-ți va fi foame. Și acum, să mergem.

Tai îl urmă docil. Scoborîră fluviul și după câteva minute de mers se opriră în dreptul unei case întunecoase. Lo fluieră de trei ori și ușa se deschise.

— Vei rămâne aici până mâine dimineață, când va veni inginerul să te ia. Pașaportul e în regulă. Nu uita să dai santinelei dela Uskiatcha trei dolari. Il chiamă Mischa și-i lipsește brațul drept. L-a pierdut în timpul revoluției dela Petrograd. Il vei recunoaște imediat. Transmite-i salutul tovarășului Lo din Werchne Udinsk. Drum bun!

CAPITOLUL VI.

Tai-Fu-Tscho, negustor de ceaiu

Călătoria nu fusese atât de simplă, după cum crezuse Tai la început. Inginerul era un bărbat

simpatic, corpolent, pe care guvernul mongol, atașat pe lângă Soviete, îl angajase pentru construirea unui șantier naval în Urga. Era, în fond, Elveţian din naștere, dar pentrucă trăise mai mult în Germania, era socotit de Rușsi drept german. Pașaportul îi fusese eliberat de legaţia elveţiană din Berlin și avea excelente referinţe.

Norocul nu-l părăsise pe Tai. Ajungând la frontiera cu Uskiatscha, un soldat îmbrăcat într'o haină îmblănită și căruia îi lipsea braţul drept, opri maşina și rosti obişnuita frază:

— Hârtiile la control. Urmaţi-mă, vă rog, până la birou.

Pe şoptite, Tai îi murmură în ruseşte:

— Tovarăşul Lo de pe vaporul *Volga*, te salută.

Mischa surâse larg, clipi din ochiu și-și întinse braţul stâng. In palma îngheţată, Tai îi strecură cei trei dolari de argint, pe cari Rusul îi băgă imediat în buzunarul hainei.

Formalităţile controlului fură îndeplinite în mare grabă și indiferenţă. Elveţianul aduse elogii Rușilor, declarând că e un popor amabil, la care Mischa, mândru, îi invită pe cei doi călători să ia o mică gustare, înainte de a pleca. Santinelele frontierei aduseră două farfurii cu supă caldă, pâine și tradiţionala vulkă. După ce terminară de mâncat, inginerul vru să le plătească dar soldaţii refuzară.

— Nimic, zise unul dintre ei. Nimic, bun prieten.

Fiind prizonier în Germania în timpul războiului, el cunoştea câteva cuvinte.

— German... bun... prieten...

Automobilul porni şi Mischa îi întovărăşi până la frontiera mongolă, unde atrase atenţia comisarului de control, că cei doi călători nu aveau nimic suspect în bagajele lor. Micul bacşiş îşi făcuse efectul.

Timp de trei zile, ei traversară stepa pustie, urcară colinele muntoase şi coborîră dealungul fluviului îngheţat. Elveţianul se minună de privelişte întâlnite, pe cari le găsea interesante şi noi. Nu cunoştea încă primejdiile stepei.

Galben şi trălucitor, soarele domina Bogdo Ula, muntele sacru, când străbătând ultima creastă, ajunseră la Urga, capitala Mongoliei răsăritene. Şoferul conduse automobilul la primul han rusesc, o clădire dărăpănată şi murdară, unde cei doi cerură o cameră pentru dormit şi mâncare.

In timpul mesei, inginerul fu foarte comunicativ şi bine dispus. Işi povesti viaţa şi încercă să afle dela Tai de unde venea şi care era scopul călătoriei, dar la toate aceste întrebări. Chinezul se mulţumi să-i răspundă precaut:

— Am urmat la Londra cursuri de economie socială şi acum mă duc să-l vizitez pe fratele tatălui meu, care e negustor de ceaiu în Urga. Dar afacerile nu-i prea merg. Ceaiul, pe care tatăl meu îl expediază din Tschangtscha, nu-i soseşte niciodată. Cred că această sechestrare de mărfuri e influenţată de neînţelegerea care domneşte între Mongoli şi Ruşi.

După ce terminară de mâncat, Tai se sculă, se îmbrăcă în blana ce-o cumpărase dela Werchne Udinsk şi ieşi în oraş. Când reveni, îl găsi pe inginer dormind.

— Ce noutăţi îmi aduci? întrebă el deschizând ochii. Ţi-ai văzut unchiul?

— Nu. S'a mutat la Maimaitscheng, nu departe de aici. Dar nu mă pot duce noaptea la el : e prea periculos.

— E departe? Şi de ce spui că e periculos?

— Cinci kilometri. Dar drumul care duce până acolo e plin de lupi înfometaţi sau de briganzi, în cea mai mare ruşi, care pentru o rublă sunt în stare să te omoare. Voiu pleca mâine dimineaţă.

Inginerul afirmă din cap obosit şi întorcându-se spre perete, adormi. Soba rusească din mizerabila lor cameră răspândea o căldură plăcută. A doua zi, înainte de a lua micul dejun, Elveţianul îi zise lui Tai:

— Misiunea d-tale, domnule Tai, s'a terminat, trebue să mă prezint astăzi ministerului, care m'a angajat. Eşti liber.

Şi amabilul inginer întinse tânărului un teanc de bancnote, după grosimea căruia, el înţelese generozitatea Elveţianului.

După ce-şi luă rămas bun, Tai închiriă un cal dela hotelier şi se îndreptă spre Mamaitscheng. Un rândaş mongol îl întovărşea pentru a-i arăta drumul. Nu era un drum propriu zis, ci mai curând o potecă naturală, care tăind stepa, ducea spre aşezările comerciale chineze, cari, dealungul vremurilor, se grupaseră în jurul principalelor clădiri din capitala mongolă. In mijlocul acestora, se ridica, ca o mărturie a străvechei civilizaţii din A-

sia Centrală, templul sacru al Zeului-Viu, numit de către credincioșii mongoli, Maidar. Tai, curios, puse diferite întrebări rândașului, care fericit că avea cui vorbi îi explică cu o bogăție de amănunte legendele, cari circulau prin oraș despre viața și origina celui care trăia în acel templu, clădit după stilul chinez și împodobit cu diferite obiecte de adevărată artă.

Curând, cei doi călăreți intrară în oraș. Pretutindeni se vedeau magazine chineze, cu porțile decorate și cu arcuri de triumf, lucrate în lemn sculptat. Tai se simțea ca la el acasă. Se interesă de unchiul său și un polițist, îmbrăcat într'o haină pătată, îl informă cu o vădită indiferență:

— A doua stradă spre Est, dela ultimul negustor de încălțăminte. Il vei găsi cu ușurință, dar în tot cazul întreabă-i pe copiii de pe stradă. Ei te vor conduce fără a greși!

Tai-Fu-Tscho era ocupat cu clasarea ceaiului aflat într'un hârdău, când cei doi călăreți se opriră în fața casei sale. Bătrânul Tai se întoarse și obrazul i se schimonosi de ură văzându-l pe rândașul mongol. Știa că acest neam nu simpatiza pe Chinezi și pentru a evita certurile și scandalurile el le refuza orice afacere. Dar când privi spre cel de-al doilea călăreț, fața i se însenină și cu un glas, în care vibra surpriza și bucuria, el strigă:

— Nici nu-mi vine să-mi cred ochilor! Nepotul meu din Londra! Cum de-ai venit aici? Fără îndoială că ai trecut prin Suez, Singapore și Shanghai și că te-ai oprit pe la tatăl tău!

Tai-Fu-Schen coborî de pe cal, făcu o plecăciune după obiceiul chinez și răspunse:

— Nu, am venit cu trans-siberianul.

— Și acesta? continuă negustorul arătându-l pe rândaș.

— E călăuza mea, pe care am luat-o dela hanul din Urga.

— Și bagajele tale? N'ai adus nimic cu tine?

Tânărul Tai surâse cu tristețe:

— E o întreagă poveste. Mai târziu, îți voi istorisi toate nenorocirile mele.

— Du calul în grajd și dă-i să mănânce, zise Tai Mongolului, în timp ce negustorul îl conducea spre casă.

In mijlocul curții interioare se ridicau patru clădiri. Bătrânul Tai intră împreună cu nepotul său în cea de-a treia, parcurse un coridor îngust și se opri în fața unei uși. Era cabinetul lui de lucru. Un mare tablou pictat, de mătase, ocupa întreg peretele din fund. Reprezenta un peisaj chinezesc și era opera unui vechiu pictor din Kiukiang.

Cei doi se așezară și un tânăr chinez le aduse cești cu ceaiu aromat și o farfurioară cu grăunțe de turnesol și țigări.

— Fii bine venit, zise bătrânul Tai. Ce mai e nou în Europa?

— Nimic interesant.

— Ți-ai terminat studiile?

Tai-Fu-Schen ezită.

— Nu. Mi le voiu completa aici.

— Dece? Tatăl tău mi-a scris că intenționezi să ți le termini la Londra.

— Sunt prea scumpe. Și apoi...

Tai se încurcă. Își întoarse privirea în altă parte și încercă să schimbe subiectul, dar negustorul nu se lăsă.

— Nu cumva te-ai ocupat de politică? întrebă el iscoditor.

— Politica nu mă interesează decât din punct de vedere a economiei sociale. Alta e chestiunea.

— Care? Fi mai clar. Imi aduci vre-o scrisoare?

— Nu, murmură Tai. La Londra, un prieten englez mi-a făcut cunoştinţă cu tatăl lui, directorul general al societăţii Christies.

— Christies ?

— E cel mai mare expert din Londra. Cunoaşte puţin antichitatea noastră. Are idei foarte năstrusnice. Vrea să regăsească câteva cupe străvechi, cari au fost furate din palatul din Peking.

Tai-Fu-Tscho tresări. Era sigur că nepotul său primise însărcinări secrete din partea Englezilor.

— Cum se numeşte omul acela. Nu e Fe-Li-Ma-Jo ?

— Fe-Li-Ma-Jo? repetă Tai gânditor. Numele lui e Ferry Mac Jones.

— Chiar aşa îl chiamă. El e! exclamă bătrânul.

— Dar de unde îl cunoşti? întreabă Tai cu neîncredere.

— Acum douăzeci de ani, stăpânul Fe a fost găzduit de noi la Hankau. Făcea pe atunci ocolul pământului. L'am cunoscut foarte bine şi nu l'am putut uita.

— Nu mi-a spus nimic de aceasta, făcu tânărul.

— Mă mir. Nu ţi-a dat nici o scrisoare pentru mine ?

— Pentru tine, nu. N'am primit decât confirmarea unei întrevederi şi misiunea să-i găsesc în China o veche cupă. Dacă i-o pot descoperi, va câştiga mulţi bani.

— Arată-mi puţin această scrisoare.

— Rușii din Werchne Udinsk mi-au confiscat-o. In câteva cuvinte, el îi povesti întemniţarea lui

în Werchne Udinsk şi evadarea. Bătrânul îl ascultă cu un vădit interes, apoi zise :

— Care era conţinutul scrisorii ?

— Ţi-o pot recita întocmai. O ştiu pe din'afară.

Şi Tai i-o spuse cuvânt cu cuvânt.

— La sfârşitul scrisorii, Mac Jones mai adăogase şi câteva rânduri, în care mă sfătuia să mă interesez de propaganda engleză în China. Asta e tot.

— Bizar, replică negustorul. Englezii au avut întotdeauna idei revoluţionare. Nu-i nimic. Te vei instala aici. Mănâncă, bea şi fumează cât poftești. Nu vreau ca fiul fratelui meu să se plictisească la mine. Curând vom face o vizită Zeului-Viu ; el ştie tot, cu toate că e puţin cam mândru. Oamenii lui vor iscodi unde ar putea fi faimoasa cupă. Vei vedea că am dreptate.

Primesc cu cea mai mare plăcere invitaţia, răspunse Tai înclinându-se. Dar. înainte de toate, trebue să-mi concediez călăuza.

Negustorul îl opri cu un gest.

— Lasă aceasta pe seama mea, zise el.

Bătrânul eşi şi Tai îl auzi dând câteva ordine Mongolului, după care acesta din urmă îşi încălică calul şi dispăru în direcţia lanţului de munţi, cari se profilau la orizont.

Chiar în aceeaşi clipă, în curtea interioară intră un călăreţ, urmat de o escortă numeroasă de soldaţi. Un Chinez, foarte elegant îmbrăcat şi al cărui cal era împodobit cu tot felul de zorzoane, descălică şi înaintă spre negustor. După faţa lui mândră şi bine conturată se părea că face parte dintr'o familie nobilă chineză.

— Am auzit că ai mosafiri, prietene Tai, zise el.

— Da, pe nepotul meu, care a sosit din Anglia.
— Cum? Din Anglia? Dar pe unde a venit?
— Prin Siberia.
— Cine e? întrebă pe şoptite Tai-Fu-Schen.
— Il chiamă Liu şi îndeplineşte la legaţia engleză din Peking ocupaţia de şef al vânătorilor. E o persoană foarte importantă. In fiecare an vine aici să cumpere cai de rasă pentru curse.
— *You speak english?* făcu Chinezul apropiindu-se.
—*Yes,* răspunse Tai, apoi, politicos, adăogă: *May I ask your name?*
Dar Liu începu să râdă. Intrebuinţase singurele cuvinte, pe cari le cunoştea.
— Ştiu prea puţin engleza, răspunse el în chineză. La legaţie vorbesc mai mult în limba mea maternă.
El făcu apoi o plecăciune şi, urmat de cei doi, intră în casă, unde câteva femei pregătiseră mâncarea

CAPITOLUL VII.

„Cel mai sublim dintre toţi"

Timpul trecea. Tai-Fu-Schen începu să se obişnuiască la Maimaitscheng. Umbla îmbrăcat în haine croite după moda chineză şi-şi petrecea tot timpul zilei jucând sau pălăvrăgind cu ceilalţi chinezi din curtea unchiului său. Indeletnicirile bătrânului negustor de ceaiu nu erau prea absorbante, dar lipsea de multe ori de acasă. Aproape în fiecare dimineaţă, el îşi încăleca unicul său cal

și nu revenea decât la prânz. Părea atunci obosit și taciturn. O atmosferă continuă de mister înconjura existența lui. De câteva ori pe săptămână, Tai Fu-Tscho primea vizita unor lamași, cu cari se retrăgea în cabinetul său de lucru, unde stăteau de vorbă ore întregi. Erau oamenii de încredere ai Zeului-Viu. De multe ori, bătrânul îi dădea lui Tai diferite hârtii redactate în limba engleză, rugându-l să i le traducă. In ele era vorba despre raporturile acestuia cu vecinii săi din Rusia.

In cele două săptămâni, pe cari le petrecu în locuința unchiului său, lui Tai nu-i fu greu să priceapă dubla ocupație a negustorului de ceaiu. Dar tânărul începuse să se plictisească, ducând o viață fără griji. Intr'o seară, el își luă inima în dinți și-i zise lui Tai-Fu-Tscho:

— Ei bine, ce spun adepții Zeului-Viu?

— Ce știi tu despre Zeul-Viu?

— Nimic. Dar tu mi-ai promis că-l vei întreba despre cupă.

— Mai așteaptă. Nu e timpul nimerit. Și apoi, păzește-ți gura. Aici, în stepă, cel care vorbește moare. Viața ta e scumpă.

Bătrânul își aprinse țigara, apoi continuă pe o voce domoală.

— Când va fi luna nouă, *„Stăpânul farmecelor"* și *„Cel mai sublim dintre toți"* vor celebra ceremoniile lor anuale. Atunci, vom putea afla ceea ce dorești.

Mai era, deci, o săptămână de așteptare. Murmure de neliniște începură să circule prin colonia mongolă și întreprinderile chinezești: se prepara ceva grandios. Toată săptămâna, Tai se ocupă cu prearareа planurilor sale. In seara proectată, cu

șase ore înainte de apariția Lunei, când caprele sălbatece urcau spre creerul munților anunțând prin strigătele lor o schimbare subită a timpului, bătrânul Tai reveni acasă în galopul calului său. Era plin de praf și într'o agitație neobișnuită. Descălică înainte ca rândașul să-i alerge în întâmpinare și intră în casă strigându-și nepotul.

— Repede, schimbă-te, îi zise el, când tânărul Tai veni la el. Dintr'o clipă într'alta, pot veni călăreții.

Tai își privi unchiul nedumerit. Despre ce călăreți vorbeau? Pentru ce să se schimbe? Ce pregătiri făcea? Cu un gest nervos, negustorul îl apucă pe tânăr și-l târi spre cabinetul său de lucru. Dintr'un cui bătrânul luă o legătură cu chei și deschise un cufăr, pe jumătate plin cu diferite obiecte pentru îmbrăcăminte. Din grămadă, el alese o haină de mătase galbenă, murdară și asemănătoare cu cele purtate de călăreții lamași.

— Ține. Imbracă-te cu ea, îi ordonă el. Apoi cercetă încălțămintea nepotului său. Din cufăr, Tai-Fu-Tscho scoase o pereche de cisme mongole și o căciulă de oae.

— Ia-le. Imbracă-te cu ele. Fi atent ce-ți voiu spune:

Ești un țăran lamaș. Nu cunoști nici un cuvânt chinezesc. Ține și un șirag de mătănii. Mânjește-ți fața cu praf. Dacă vei fi oprit de vre-un Mongol, joacă-te cu perlele mătăniilor și murmură: *Om mani padme hum ô joyau amen!* Fi atent la ce se va întâmpla. Sunt sigur că vom vedea și vom auzi lucruri interesante.

— Cismele îmi produc dureri, zise tânărul Tai. Mongolii au picioarele mici.

Negustorul îi aruncă o pereche de ciorapi groşi de lână.

— Inveleşte-ţi picioarele cu ele.

In aceeaşi clipă ce auzi tropotul unor cai venind din curte, apoi câteva strigăte. Doi mongoli intrară în casă.

— Să mergem, strigă Tai-Fu-Tscho.

Cei doi eşiră în curte şi încălecară pe caii pregătiţi de rândaş. Dar înainte de a porni spre stepa întunecată, deasupra căreia apăruse un glob strălucitor, negustorul şopti lui Tai:

— Nu scoate nici un cuvânt. Te poate costa viaţa. Nu uita că eşti un lamaş, venit tocmai din Chubsugul, pentru a lua parte la ceremoniile *„Celui mai sublim dintre toţi!"*

CAPITOLUL VIII.

Cupa din corn de rinocer

(Anul 755)

In timpul domniei Impăratului Ming Huang din dinastia Tang, împărăţia începuse să se clatine. In Nord, tătarii Tschitas se ridicaseră împotriva puternicei stăpâniri, iar noii veniţi din Coreea, Birmania şi Annam, se arătau nemulţumiţi de conducerea gloriosului Ming. Aproape în fiecare zi, curierii imperiali se prezentau la palat aducând tot felul de veşti proaste: răscoala triburilor din India şi Persia, asasinarea funcţionarilor şi comercianţilor chinezi, distrugerea garnizoanelor. O mare nelinişte plutea deasupra oraşului Tschang-An (astăzi Hsianfu).

Poporul începuse să murmure. De mai mult de zece ani, capitala trăia într'o continuă sărbătoare. Tschang An era un oraș ospitalier. In partea meridională a palatului se clădiseră cartiere speciale pentru a adăposti pe ambasadorii veniți din Coreea sau din Persia. Dar de când circulau diferite svonuri relativ la clătinarea statului imperial, poporul, care cunoscuse până atunci un traiu liniștit și înfloritor, își pierdu orice rațiune.

Și într'o bună zi, când se așteptau mai puțin, se răspândise vestea că An Lu Schan, un prinț turc, ocupase fortăreața Tungkuan dela Estul orașului și că trecuse pe toți locuitorii ei prin sabie. Fiecare cetățean al capitalei, chiar și femeile și copiii, știa că prințul era favoritul doamnelor dela curte și că era privilegiatul tronului imperial. De aproape douăzeci de ani, An Lu Schan era sfătuitorul Impăratului. Toți știau aceasta, așa că nimeni nu se miră când văzu străzile pline de răsvrătiți, cari, cu pumnii încleștați spre porțile închise ale palatului, vociferau la adresa nefericitului Impărat.

Soldații, conduși de coreeanul Kao, incediaseră poarta. Mulțimea năvăli urlând în curtea palatului înconjurat de flăcări; căpitanul înaintă și strigă:

— Veniți cu mine, cetățeni! Ajutați-mi să prindem monstrul, care ne-a aruncat țara în nenorocire, care ne-a stricat fiicele, care și-a trădat poporul! E Yang Kuei Fe, diavol cu chip de înger, care și-a vândut poporul Tătarilor din Nord și Turcilor din Occident!

— Să-i masacrăm pe străinii pripășiți pe pământul nostru! strigară câteva voci din mulțime.

Soldații se grupară în jurul comandantului care, scoțându-și sabia, o agită deasupra capului, strigând din nou:

— Urmaţi-mă!

Poarta se prăbuşi, pe jumătate arsă. Mulţimea revoltată sări peste dărămăturile fumegânde şi pătrunse în palat în urma soldaţilor. Traversară larga şi tăcuta curte, apoi deschiseră porţile spre Camera — Sublimă — A — Veşnicei — Păci. Un bătrân îmbrăcat într'o mantie brodată cu dragoni, le eşi înainte. Era Ming Huang, Fiul Cerului. Numeroşi curteni îl înconjurau pe Impărat. In fruntea lor mergea un personaj cunoscut de întreg oraşul: Yang Kuo, unchiul Impărătesei Yang Kuei Fe. Câţiva dintre răsculaţi strigară:

— Iată câinele care şi-a vândut nepoata Impăratului! El poartă toată vina! La moarte!

Plini de furie, ei se aruncară asupra lui, îl loviră şi-l călcară în picioare. Bătrânul Impărat privi cu groază această scenă. Cei şase purtători de litieră se opriră nehotărâţi. Deodată, Impăratul ridică mâna şi poporul căzu în genunchi. Era pentru prima oară că-l vedea pe Fiul Cerului la faţă.

— Ce vrea poporul?

Nimeni nu răspunse. Nici nu îndrăzneau să-l privească.

— Vorbiţi, repetă Impăratul. Ce vreţi?

Câteva voci murmurară întimidaţi de puterea acestui stăpân:

— O vrem pe Yang Kuei Fe, seducătoarea care şi-a trădat poporul!

Trupul Fiului Cerului se aplecă înainte, spre pielea de tigru care acoperea litiera. Mâinele îi începură să tremure. Incurajaţi de tăcerea Impăratului, mulţimea începu să urle:

— O vrem pe Yang Kuei Fe!

Căpitanul coreean se apropie de litieră, căzu în genunchi și zise :

— Majestate imperială, predă poporului pe Yang Kuei Fe. Zeii muritorilor cer un sacrificiu.

— Bine, luați-o !

Fu un moment de mare slăbiciune al acestui om, care domnea aproape pe întreaga Asie, cel mai mare sacrificiu pe care-l consimțise. Inima îi încetase să-i bată. Își sacrificase soția, pe care o iubea mai presus de orice. Oare ea era aceea care ruinase împărăția și care-i otrăvise viața ?

Mulțimea scoase urlete de delir: uitaseră de prezența Fiului Cerului. In fruntea răzvrătiților, căpitanul coreean străbătu sălile palatului și se îndreptă spre partea de Nord-Est, unde împărăteasa trăia împreună cu sclavele sale. După câteva clipe, un strigăt de triumf eși din piepturile răsculaților :

— O avem ! E a noastră !

Tânăra Yang Kuei Fe fu adusă pe sus pe estrada din curtea palatului și înconjurată de soldați. Coreeanul Kao urcă alături de ea și-o apucă de umeri cu brutalitate.

— La moarte! La moarte! striga mulțimea.

— Nu, mai înainte să mărturisească. In genunchi! urlă căpitanul.

Corpul delicat al Impărătesei, care era cea mai frumoasă femee din întreaga Asie, tremura. Știa că-i sosise ceasul, în care trebuia să dea socoteală poporului pentru păcatele ei. Cine va ridica primul mâna asupra acestei minunate femei?

Noi strigăte se ridicară din Estul palatului. Mulțimea prinsese pe primul eunuc al curții, Kao Li, care se pregătea tocmai să se otrăvească. Bătrânul

curtean fu adus spre Yang Kuei Fe. In mâna dreaptă, el mai ţinea o cupă plină cu un lichid roşiatec.

— Ce s'a întâmplat? strigă căpitanul.

— L'am prins pe sfetnicul trădătoarei...

— Vor muri împreună! fu răspunsul nemilosului coreean.

Yang Kuei Fe se întoarse spre bătrân şi un urlet de groază ţâşni din gura ei:

— Cupa din corn de rinocer!

Toţi înţeleseră că obiectul brun, pe care eunucul îl ţinea în mâna sa crispată, era cupa hindusă ce purta un groaznic blestem. Căpitanul o apucă într'o mână, iar cu cealaltă, în care ţinea sabia, dădu câteva lovituri puternice în inofensivul bătrân, care se prăvăli într'un lac de sânge pe lespezile de marmoră. Apoi întinse cupa fermecătoarei Yang Kuei Fe, zicându-i:

— Bea! Poporul îţi vrea moartea!

Ea luă cupa în mâini şi-şi ridică privirea. Obrazul ei delicat şi foarte puţin fardat, sub părul împodobit cu şiraguri de perle, era strălucitor de aspru. Nu mai tremura. Işi îndreptă cu mândrie corpul şi murmură câteva cuvinte.

— Ce spune? strigară curioşi doi din răsculaţii, cari se aflau în apropierea ei. Impărăteasa îşi întoarse privirea spre mulţime şi zise, de astă-dată cu o voce puternică:

— Priviţi, cetăţeni ai Tschang-ului, cupa e roşie: conţine o otravă indiană, care nu iartă. Dorinţa voastră e să mor, dar nu uitaţi că într'o bună zi, din acetasă cupă se va bea libertatea imperiului!

Yang Kuei Fe duse cu o mişcare repezită cupa

la buze şi-i sorbi conţinutul. Obrazul îi deveni livid, se clătină de câteva ori, apoi căzu. Era moartă. Cupa blestemată îi alunecă din mâini şi se rostogoli la picioarele unui soldat, care o ridică râzând. Dar căpitanul coreean i-o smulse şi strigă mânios :

— Cupa nu ne aparţine. O voiu duce lui An Lu Schan drept mărturie că trădătoarea imperiului a fost trimeasă de noi pe cealaltă lume !

CAPITOLUL IX.

Unde Zeul-Viu povesteşte despre cupa din corn din rinocer

(Anul 1924)

In cele patru puncte ale vechiului Maidar ardeau trunchiuri de copaci. Un vânt uşor purta fumul spre crestele înalte a muntelui Bogdo Ula. Un murmur surd se ridica din mulţimea care, îngenunchiată, aştepta începutul ceremoniei. Feţele celor treizeci de mii de oameni exprimau credinţa si liniştea, fixând absenţi cerul întunecat. Deodată, bubuiturile a două tunuri spintecară văzduhul

— Vin ! Vin ! strigară din toate părţile credincioşii.

Gărzile liniştiră mulţimea. Lamaşi călări năvăliră spre ei, strigând şi împrăştiind pe cei adunaţi cu sulitele lor :

— Loc ! Loc ! Iată-l pe *„Cel mai sublim dintre toţi" !* Faceţi loc, urmaşi ai lui Gengis Han !

Norodul, ascultător, se dădu în lături. Din de-

părtare se auziră trompete, tobe şi bubuituri surde. Intr'o trăsură aurită şi bizară, trasă de patru cai albi, înainta fratele lui Huthuktu, *Stăpânul farmecelor"*. Preotul era îmbrăcat în mătase galbenă. Pe cap purta un coif enorm, asemănător cu o cască grecească. Lamaşii conduceau caii de hăţuri. *„Stăpânul farmecelor"* ţinea mâinile ridicate, în semn de rugăciune. Trăsura ajunse în faţa triplei porţi a templului şi doi lamaşi tibetani îi ajutară să coboare. Preotul îngenunche şi rămase câteva momente nemişcat. Când se ridică, patru lamaşi apucară şi-l duseră pe umerii lor în templu, unde *„Stăpânul farmecelor"* trebuia să aştepte sosirea fratelui său, Zeul-Viu.

O tăcere profundă domnea deasupra mulţimii. Un nou grup de lamaşi înaintă spre templu, purtând statuete enorme ale zeilor tibetani. Gărzile îngenunchiară, aplecându-şi capul spre pământ. Din nou se auziră trompete, tobe şi bubuituri surde. Se apropia Zeul-Viu, *„Cel mai sublim dintre toţi"*.

Huthuktu îşi făcu intrarea într'o trăsură de gală, trasă de şase cai, toţi împodobiţi cu fireturi de aur şi argint. Cu picioarele încrucişate, Zeul-Viu şedea pe o pernă ţesută cu fire de aur. Doi lamaşi, cu capetele plecate, mergeau în urma lui. Nimeni nu îndrăznea să-l privească. Când el trecu pe deasupra porţii templului, trompetele şi tobele începură din nou muzica lor bizară şi monotonă.

In faţa altarului, împodobit cu vase de argint, erau puse două tronuri din lemn roşu lăcuit. Zeul-Viu se dădu jos din trăsura lui şi se aşeză alături de fratele său care, cu ochii închişi, murmura o rugăciune. Mulţimea se prosternă şi rămase nemişcată.

De mai mult de o oră, Tai-Fu-Tscho și Tai-Fu-Schen, amestecați printre lamașii mongoli, stăteau îngenunchiați și-și răsuceau mătăniile. Nu întâmpinară nici un obstacol pentru a se profila spre nordul templului Maidar, pentru a străbate curțile interioare și pentru a se amesteca printre credincioșii lamași. In timpul drumului, Tai pricepu că unchiul lui cumpărase tăcerea mongolilor cari îi întovărășeau. Peste tot, puterea banului era suverană.

Zeul-Viu și fratele tău intonau, cu un glas subțire, un psalm. Tai-Fu-Schen privi spre acest sfânt al credincioșilor mongoli. Corpul lui scheletic era învelit într'o manta de culoarea aurului, care îi lăsa umerii și brațele desgolite. Fața îi era fină și cu trăsături energice. Purta mustăți după obiceiul chinez și părul lung și neîmpletit. Capul îi era înfășurat într'o bucată de mătase albă, care, la lumina palidă a Lunei, strălucea asemenea unui far.

Deodată, Zeul se ridică în picioare. Cu ochii închiși, el descrise cu degetul un cerc, apoi din buzele lui lipsite de sânge ieși un glas clar și sonor, care forma un uimitor contrast cu murmurul surd și plângăreț al credincioșilor îngenunchiați. La început spuse, în mod mecanic, formulele celor trei Bucurii : Budha, Credința și Comunitatea Virtuții, apoi ridicându-și brațul drept urmă :

— Vasul sfânt, cupa de sacrificiu e din Tataliputra. Regele Azoka o strânge în brațele sale. Văd cum ea își schimbă stăpânul și ajunge în insula Ceylon-ului. Ea parcurge Marea Indie, străbate munții sălbateci și se oprește în orașul Peschawar. Devine obiectul sacru al împăratului. Își

schimbă culoarea și conținutul ei e otrăvit. Războinici străini ocupă orașul. Cupa dispare. Un rege alb, care poartă o cămașe de zale, o găsește și-o ia cu el în celelalte bătălii.

Zeul-Viu făcu o pauză. Tai îl privi și recunoscu, după trăsăturile lui imobile, că *„Cel mai sublim dintre toți"* era în extaz. Părea pietrifcat, fără viață.

— Oameni albi beaudin sfânta cupă vin, dar nimeni nu moare. Ea își schimbă din nou locul. In Vest, regii beaudin ea, dar de data aceasta, cupa aduce poporului nenorociri, războae, încendii și moarte. Cavaleri cu fețele bărboase cuceresc palatul și duc vaza spre Nord-Est, la curtea marei împărătese. Cupa capătă o culoare de un roșu aprins. Impărăteasa bea din ea și moare. Blestemul o duce spre alte locuri. Iat-o la poalele munților din Sud. Marele nostru strămoș, Gengis Han, o strânge în brațe și-o venerează. Dar ea pleacă din nou : în capitala împărăției din Nord. Mii de oameni înarmați o păzesc în camera tezaurului. Mulți încearcă să pue mâna pe cupă, dar nimeni nu isbutește. Popoarele se răscoală; morți și răniți se adună în jurul cupei. Râurile se revarsă, munții se prăbușesc, recoltele se usucă... Incep zile de durere și desnădejde. Țara noastră își pierde libertatea... Dar cel care va cuceri cupa, va reda libertatea celor cari acum suferă ! Monștri cu chip de om, străini fără scrupule, vor să intre în stăpânirea ei.

Din nou Zeul-Viu se opri; fața lui era de paloare cadaverică. Intinse mâna spre mulțime și desfăcu pumnul,

— Privește, privește, unchiule! El ține în mâini o cupă!

Un murmur de neliniște se ridică din mijlocul celor îngenunchiați. Toți puteau acum să observe viziunea. O vază translucidă, strălucitoare asemenea unui briliant, se afla în mâinile Zeului-Viu.

— Privește, repetă Tai-Fu-Schen. Privește, el ține cupa!

Din gâtlejul lui Huthuktu ieșiră câteva sunete guturale, în timp ce mâna lui stângă făcea diferite semne pe deasupra cupei. Incet, el își ridică brațele, cu pumnii strânși, spre cer. O luminiță slabă strălucl în mâna dreaptă, se înălță, rătăci prin curte și, ca un fulger, se repezi spre poarta deschisă. Zeul căzu înainte. Mâinile lui atinse covorul brodat cu dragoni, care era întins în fața altarului. Din toate părțile, lamașii alergară spre el. Ca un lung suspin, aceste cuvinte circulară prin masă: „Zeul, zeul". Cineva, de lângă altar, strigă.

— Zeul e mort!

Mulțimea scoase un urlet de groază.

— Să mergem, zise Tai unchiului său. Incepe să-mi fie teamă. Nu mai pot sta.

In învălmășeala generală, ei își făcură loc spre poarta din Nord. Ocoliră câteva temple și alergară spre locul unde-și lăsaseră caii.

— Inainte! Inainte! strigă negustorul cu o voce răgușită. Sunt sigur că se va întâmpla ceva groaznic!

CAPITOLUL X.

Goana prin stepa mongolă.

Tai-Fu-Schen și Tai-Fu-Tscho traversară curtea și se opriră în dreptul spărturii din gard, prin care

intraseră înainte de începerea ceremoniilor. Un rândaș îi aștepta, ținând de căpăstru patru cai.

— Stăpâne Tai, zise el înaintând spre negustor, ce s'a întâmplat? Am auzit strigăte!

— Nimic! răspunse bătrânul Tai. Ceremonia s'a terminat.

— Atunci să plecăm, zise servitorul. La Mai-maitcheng a isbucnit un incendiu.

— Unde și la cine?

— Privește! făcu celălalt, arătând spre Nord-Vest.

Servitorul nu se înșelase. Orizontul era înroșit de flăcări imense, cari se înălțau spre cer în sute și mii de limbi uriașe. Orașul chinezesc ardea!

— In șea! ordonă negustorul.

— Și cei doi lamași, cu cari am venit? întrebă rândașul.

— N'ai decât să-i aștepți. Noi plecăm înainte.

Lăsându-l pe negustor nedumerit de această grabă, cei doi Tai se îndreptară în galopul cailor spre stepa, care-i despărțea de orașul acoperit cu fum și flăcări. Din toate părțile năvăleau Mongolii, înfricoșați de sgomotul ce venea din curtea templului. In apropierea orașului chinez, fumul deve nise mai dens și mai înăbușitor. Negustorul, împreună cu nepotul său, trecu pe sub poartă și tocmai se pregăteau să apuce o stradă lăturalnică, când deodată, un necunoscut le strigă în rusește, barându-le trecerea:

— Oprește!

Tai-Fu-Schen îndeplini ordinul, dar când rusul le porunci să descalice, negustorul își întoarse calul și strigă nepotului său în chineză:

— Inapoi !

Omul duse pușca la ochi și trse. Bătrânul scoase un geamăt și se prăvăli de pe cal. Glonțul îi perforase gâtul. Tânărul Tai profită de acest accident și dădu pinteni calului său, care speriat de detunătură, porni ca înebunit. Străbătu câteva străzi pustii, când, după un colț, îi ieși înainte trei călăreți. Recunoscu într'unul din ei pe Liu, picherul legației engleze.

— Salvează-te! îi strigă acesta. Rușii au dat foc casei unchiului tău !

— Dar banii mei ? Trebue să-i iau !

— Acum e prea târziu. Rușii au ocupat aproape întreg orașul. In tot cazul, poți încerca, dar mă tem că vei fi împușcat înainte de a ajunge acolo. Noi te vom aștepta zece minute la poarta din Nord. Grăbește-te, căci nu vreau să fim omorîți.

Fără să piardă o clipă, Tai descălică și, lipindu-se de pereții caselor, se târî până la curtea exterioară a locuinței incendiate. Grupuri de Ruși înarmați umblau de colo până colo, bombănind mereu cuvinte în rusește. Tai se strecură cu grijă dealungul zidului, deschise o fereastră ce dădea în stradă și intră în camera unchiului său. Ca prin minune, focul nu ajunsese încă în acea parte a casei. Își luă banii, pe cari îi primise dela inginerul elvețian, și-i băgă în haină. Alese apoi o chee din perete și desfăcu scrinul lui Tai-Fu-Tscho. Găsi câteva brățări de aur, coliere de perle, inele și un teanc de bancnote. Vârî toate aceste comori în buzunar și se îndreptă spre fereastră, dar în clipa următoare ușa se deschise și un Rus intră în camera. Era înarmat cu o pușcă, iar la brâu avea înfipt un revolver. Văzându-l pe Tai, el duse arma

la ochiu și, rânjind fioros, o descărcă. Dar tânărul nu-și pierduse sângele rece. Inainte ca Rusul să apese pe trăgaciu, Tai apucă un scaun greoiu și-l aruncă în direcția individului. Lovit în cap, Rusul își pierdu echilibrul și căzu pe dușumea, scăpând pușca din mână. Când își reveni, camera era goală. Tai profitase de zăpăceală pentru a sări pe fereastră și pentru a se îndrepta în cea mai mare grabă spre locul unde îl aștepta Liu.

— Ei, ce se mai petrece acolo? îl întrebă picherul, în timp ce Tai încălica pe cal.

— Rușii sunt stăpânii orașului, răspunse cu tristețe Tai. Nici nu știu ce să mă fac. N'am unde merge. Unchiul a fost ucís...

— Te voiu lua cu mine, îl întrerupse Liu. In curând, ei vor masacra întreaga populație. Hai, aici nu mai avem ce căuta..

Călăriră astfel toată noaptea. Cerul înstelat era de o limpiditate cristalină. Stelele străluceau asemenea unor focuri de diamant. O tăcere profundă acoperea stepa mongolă. Din când în când, se auzeu urletele câinilor, dar nici unul nu îndrăznea să se apropie de ceata celor patru fugari. Nici o adiere de vânt nu turbura cavalcada lor nocturnă. Liu, care călărea în frunte, îi îndemna mereu:

— Inainte, prieteni, înainte! Rușii din serviciul Secret au cai buni și sunt ochitori minunați. Trebue să câștigăm cât mai mult timp, dacă vrem să nu fim prinși. Inainte!

Tai se simțea din ce în ce mai obosit: nu era obișnuit cu călăritul. Frigul îi pătrunsese în corp și cu multă greutate se putea ține în șea. Calul său, o mârțoagă slabă și jegărită, îl făcea să se clatine la fiecare hop. Dar nu era locul și nici timpul pen-

tru a sta la șovăială: îi era viața în joc. Săculeţul cu averea, pe care o luase din cufărul unchiului său, brăţări de aur, coliere de perle și inele, îi atârna la gât și Tai nu voia ca tovarășii lui de nenorocire să afle despre această comoară. Se gândi la destinul său, care îl pedepsea mereu, și fu foarte mulţumit că putuse scăpa atât de ușor din ghiarele dușmanilor săi de moarte.

Soarele era deja sus la orizont, când grupul fugarilor ajunse într'un luminiș format de câţiva copaci sărăcăcioși, în mijlocul căruia se ridica o colibă de pământ. Liu întinse mâna și zise:

— Aici sunt caii pe cari i-am cumpărat pentru cursele anuale ale legaţiei engleze din Peking. Nu vom zăbovi prea mult.

Din clădirea șubredă ieșiră doi Chinezi în întâmpinarea picherului. Se înclinară, apoi unul din ei zise:

— Fii binevenit, stăpâne Liu. Ai venit să-ţi iei caii?

— Da. Nu vreau să pierd prea mult timp pentru aceasta.

— Prea bine, stăpâne Liu. Ii vom strânge imediat. Nu vreţi să vă încălziţi puţin?

Picherul încuviinţă. In timp ce ei descălicau, cei doi chinezi se îndreptară, unul pentru a da ordine în privinţa cailor, celălalt pentru a le pregăti ceaiul. Fiecare primi o ceașcă de ceaiu și o bucată de pâine. Tai îl luă de o parte pe Liu și se așeză împreună cu el la umbra unui copac din vecinătatea casei.

— Inainte de a părăsi orașul, începu Liu, mi-ai spus că bătrânul Tai a fost ucis. Cum s'a întâmplat aceasta?

Tai-Fu-Schen povesti evenimentele ce se petrecuseră în timpul ceremoniei și fuga lor spre oraș, în care unchul lui fusese doborît de un glonț tras de Rusul, care încercase să-i oprească.

— Intr'adevăr, făcu picherul, Rușii au o ură pentru Englezi și pentru toți cei cari au de-aface cu acest popor. Au ocupat orașul numai din această cauză. Au fost, desigur, informați, că în oraș se aflau Chinezi, cari lucrau pentru Anglia: tu și eu. Mi-am distrus la timp toată corespondența, așa că n'am de ce mă teme.

— Dar cu unchiul meu ce fel de afaceri ai avut?

— Eu? se miră Liu. Cu unchiul tău? N'am lucrat niciodată cu el. Îl cunoșteam prea puțin.

Cei doi Chinezi le întrerupseră conversația, anunțând că preparativele erau terminate și că puteau pleca. Tai și picherul încălicară și, urmați de caravana formată de cei doi rândași, Chinezii din colibă și caii cumpărați pentru legația engleză, porniră spre Peking.

CAPITOLUL XI.

Unde Tai vede falșa cupă

Pe hipodromul din Peking, într'o zi călduroasă, doamnele dela legația engleză admirau poney-i ce trebuiau să alerge pentru premiul principal: *Champion's Stakes*. Mrs. Crighton, soția primului consilier, se distingea de celelalte doamne prin eleganța și voioșia sa; o excentrică americană, Mrs. Waverley, o întovărășea de aproape. Deodată, din spatele unui grup, ieși un Chinez scund și sdren-

ţăros şi, apropiindu-se de Englezoaică, îi şopti:

— Mrs. Crighton!

Aceasta se întoarse şi de surpriză scoase un strigăt puternic:

— De unde vii?

— Mrs. Crighton, murmură Liu, am sosit astăzi dimineaţă prin trecătoarea din Mankau împreună cu tinerii poney. M'am grăbit ca să pot lua parte la succesul grajdului nostru în „*Champion's*".

— Şi caii pe cari i-ai cumpărat?

— N'aveţi nici o grijă. Mâine vor fi aici.

— Călătoria ţi-a fost primejdioasă?

— Puţin. Rușii au început să ocupe orașele chineze din Mongolia.

— Vino mâine la mine ca să-mi povesteşti toate acestea. Tai din Urga nu ţi-a încredinţat nimic?

— Tai e mort!

— Cum? Mort!

— Impuşcat de un glonţ rusesc.

— Neplăcută afacere! Cum s'a întâmplat?

— Din păcate nu vă pot da amănunte. N'am fost de faţă. Dar l'am luat cu mine pe nepotul lui; el ştie totul.

— Nu uita să vii mâine şi... tăcere!

Mrs. Crighton îşi lură micul dejun. Nu-i plăcea să se scoale prea devreme. Soţul ei ieşea în fiecare zi la ora şase dimineaţa. O jumătate de oră mai târziu, el făcea o mică plimbare, înainte de răsăritul Soarelui. La şapte şi jumătate se întorcea pentru a-şi continua programul: rasul, baia, micul dejun, obişnuita ţigaretă. Boy-ul îl aştepta cu ziarul în mâini, dar pe Mr. Crighton îl interesau prea puţin evenimentele de pe glob.

A doua zi, după alergarea dela hipodrom, boy-ul încercă o remarcă asupra victoriei grajdului american, dar primi un răspuns brutal:

— Du-te și povestește-i Missiei. Pe mine nu mă interesează alergările. Costă prea scump.

La ora nouă precis, Mr. Crighton se îndreptă spre legația, care se afla la extremitatea parcului principal. Soția lui își bău ceaiul în pat, se îmbrăcă, ajutată de camerista sa chineză, și se informă de mersul timpului. Se interesă de soțul ei, de rochiile purtate de celelalte doamne din colonia engleză și de ultimele cancanuri.

Cineva bătu la ușă.

— *Yes, come in.* Cine e acolo?

Bătaia se repetă.

— *Come in!* strigă ea mai tare.

Nimeni nu-i răspunse. Se auzi doar o tuse semnificativă.

— Cine e! *Come in, come in!*

Mrs. Crighton deschise ușa. In fața ei stătea Liu împreună cu un tânăr chinez. Amândoi făcură o plecăciune plină de respect.

— Intrați.

— Suntem murdari, se scuză picherul. Venim dela grajduri.

— Să trecem atunci în salon. Acolo nu vom fi turburați.

Urmați de fermecătoarea femee, cei doi intrară într'un hall, pe pereții căruia se aflau o mulțime de fotografii, cari reprezentau caii ce câștigaseră diferite premii. De fiecare dată când trecea prin acest salon, soția primului consilier își reamintea momenetele de mândrie, când culorile ei ieșiseră învingătoare. In Anglia, Washington sau Buenos-

Ayres, nu avea nici un drept să organizeze curse de cai, dar aici, din contră, era foarte mult preţuită pentru grajdul şi ideile ei. In afară de aceasta, acest nobil sport îi furniza cele mai multe ocazii de-a afla şi răspândi ştiri politice şi de a-şi face cunoştinţe noi printre oamenii turfului.

Picherul Liu explică diversele fotografii tânărului său însoţitor cu multă voioşie, urmărit de surâsul mândru şi satisfăcut al lui Mrs. Crighton.

— Acesta a câştigat înainte de războiu Derby-ul dela Tiensin. Cel de sus a fost mult timp vedeta curselor dela Northern Cup şi când l-am vândut la Shanghai, am luat pe el o mie cinci sute de dolari. Boy-ul lui Mr. Crighton, Taitai, a fost furios, când a auzit despre aceasta. El e acela, cărui i se datoreşte această frumuseţe de vitrină. Vrei s'o vezi? întrebă el, în timp ce privirea lui căuta încuviinţarea lui Mrs. Crighton.

Când ochii femeiei străluciră afirmativ, Liu îl trase pe Tai spre o vitrină din fundul hall-ului, în care se aflau, iscusit aranjate, vaze de argint, cupe, sfeşnice. In mijlocul lor trona o splendidă vază de porţelan de Copenhaga, încrustată cu argint.

— Taitai a câştigat-o într'o cursă foarte periculoasă. Trebue să ştii că boy-ul e şi jokey la curse de obstacole.

—Şi aceasta?

Tai-Fu-Schen arătă o veche cupă prăfuită.

— Zeul-Viu! Nu mă întreba, căci e o poveste lungă.

— Ce fel de poveste?

— Negustorii au înconjurat-o cu cel mai mare mister, pretinzând că e o cupă sfântă, furată din palatul împărtesc. Se spune că e otrăvită. Deoa-

rece e căutată de multă lume, negustorii dela Poarta-Câinelui au contra-făcut vre-o jumătate de duzină. Una dintre ele a fost cumpărată de Taitai.

— Dar cea adevărată, unde e?

— Nimeni nu știe.

Mrs. Crighton tuși și Liu înțelese că depășise măsura. Se înclină și rămase nemișcat, așteptând întrebarea stăpânei sale.

— Ce părere ai despre alergarea de eri? se interesă Mrs. Crighton.

— Dacă aș fi fost aici, Epsom ar fi câștigat.

— Crezi într'adevăr?

— Da, doamnă, răspunse picherul. Il cunosc pe Epsom. A galopat prea mult. In cele două săptămâni înainte de alergare, el n'a făcut decât două curse scurte de cinci sute de metri. I-a lipsit antrenamentul.

— Atunci, de ce n'ai venit mai devreme?

— Imi era imposibil.

— De ce?

— Ah, doamnă, nu cunoașteți Mongolia! Mereu, Rușii și Mongolii se războesc între ei. Zeul-Viu a fost ucis. Otrăvit de către Ruși. Am scăpat de gloanțele lor, trecând prin mii și mii de pericole. Tovarășul meu vă poate povesti toată grozăvia.

Mrs. Crighton se întoarse spre Tai și-i spuse într'o chineză stricată:

— Ești nepotul bătrânului Tai, negustorul de ceai din Maimaitscheng?

— *Yes, mylady.*

— Cunoști limba engleză?

— *Yes, mylady.*

— El vine din Londra, precizează Liu.

— Cunoşti Londra? Ce-ai făcut acolo?
— Am fost student.
— Te interesează poney-i de curse?
— In timpul călătoriei noastre, Liu mi-a povestit multe lucruri interesante despre ei.
— Dar obiecte de artă?
— Prea puţin, la Tschangtscha, familia mea s'a ocupat şi cu colecţionarea lor.
— Eşti din Hunan? Ce făceai acolo?
— Părinţii mei sunt negustori de ceaiu.
— Cum se numesc părinţii d-tale?
— Tai. Numele meu e Tai-Fu-Schen.
— Tai? Ca pe vechiul nostru prieten din Urga?
— Da, el a fost fratele tatălui meu.
— Şi ce colecţionau părinţii d-tale?
— Covoare, sticluţe de parfum, sfeşnice. Când prinţii mongoli duc lipsă de bani, lamaşii vând multe lucruri frumoase.
— Ce părere ai despre aceasta? (Mrs. Crighton arătă vitrina).
— Obiecte foarte frumoase şi toate vechi.
— Nu, te înşeli. Numai această cupă e antică sau cel mult pare a fi. Ce crezi d-ta? E antică sau nu?

Ea aruncă tânărului Chinez o privire cercetătoare.

— Nu ştiu, *mylady*, răspunse prevăzător Tai.
— Ştii ce se spune despre ea? Această cupă e foarte renumită: ea provine din palatul imperial. A fost furată de nişte eunuci şi adusă aici într'o noapte. Ii sunt atribuite tot felul de superstiţii. Se zice că aduce nenorociri şi că e otrăvită. Toate acestea nu sunt decât nişte palavre; eu nu cred în ele.

Tai ascultă cu atenţie. Un gând îi trecu ca fulgerul prin minte: să fie oare cupa, pe care Christies o căuta?

— Liu, se adresă Mrs. Crighton picherului, aş vrea să-mi găseşti un cumpărător pentru Bugephal şi Bandy. In ultimele alergări, nu mi-au plăcut de fel. D-ta ce vrei să faci? întrebă ea apoi, întorcându-se spre Tai.

— Dacă se poate, aş rămâne la legaţie.

Mrs. Crighton stătu câteva clipe pe gânduri: dela acest student putea, fără îndoială, să culeagă informaţii preţioase relativ la politica Rușilor şi a Mongolilor.

— Liu, condu-l pe domnul la biroul soţului meu.

Cei doi se înclinară şi părăsiră camera. Mrs. Crighton alergă în salon şi ceru la telefon cabinetul primului consilier.

— Un Chinez din Urga va sosi la tine împreună cu picherul nostru. Angajază-l. Cunoaşte multe şi ne va fi de mare folos.

Diplomatul, la celălalt capăt al firului, murmură printre dinţi:

— Trimete-l la grajd!

— Nu, nu. Ia-l la tine. Ştie englezeşte şi face parte dintr'o familie nobilă.

— *All right!* răspunse diplomatul. Il voi primi.

CAPITOLUL XII.

Unde Mrs. Crighton devine furioasă

— Ingrozitor, zise Mr. Crighton ministrului său, Lord Kirkburton, ieşind dela ministerul Afacerilor Străine. Sunt ingrozitori aceşti Chinezi moderni-

zaţi. Nu trăesc decât din cancanuri şi nu sunt mulţumiţi de atenţiile noastre.

— Cine te-a supărat, dragul meu? Dejunul a fost prost sau vinurile slabe? râse ministrul. Sau poate că vecinul d-tale de masă nu a fost prea amabil?

— Nu, Excelenţă. Totul a fost plăcut, chiar şi vecinul meu din dreapta. E tovarăşul de călătorie al directorului american, în onoarea căruia a fost dată recepţia.

— Tânărul care vorbea fără întrerupere?

— Da, Excelenţă. E secretarul particular al editorului şi nepotul fostului preşedinte al Statelor-Unite. Foarte indiscret şi neplăcut, ca orice ziarist american.

— Dar, după câte ştiu, nu e ziarist. Ce voia de la d-ta?

— E adevărat, lord Kirkburton, el nu scrie decât foarte rar la ziare, dar e în căutarea acelei blestemate cupe din corn de rinocer.

— Ce fel de cupă?

— Toată lumea vorbeşte numai despre aceasta. Mr. Pool-Irving, editorul miliardar, sosind la Shanghai a descins la hotelul Majestic. Acolo, negustorii chinezi i-au vândut o cupă veche, susţinând că aparţinuse înainte împărătesei Yang Kuei Fe. Americanul a plătit pentru ea o sumă enormă şi a depus-o în safeul Băncii internaţionale. Ei ... secretarul editorului mă rugase să-i regăsesc prin intermediul legaţiei noastre documentele în legătură cu autenticitatea acestei cupe.

— Nu-i mare lucru. Trimite-i pe agenţii noştri chinezi. Aceştia vor şti să născocească câteva rânduri.

— Vă rog să mă scuzaţi, Excelenţă, dar lucrul acesta e imposibil. Americanul e stăpân a trei sute de ziare şi e foarte mult preţuit în America. Dacă va afla că l-am păcălit, vom avea un groaznic scandal. Şi în afară de aceasta, e şi soţia mea amestecată în privinţa cupei.

— Nu te înţeleg, dragul meu Crighton. Ce amestec poate avea soţia d-tale? Fii mai clar, te rog.

—Ah, lord Kirkburton, ea posedă de asemeni o cupă din corn de rinocer. Dacă va auzi vorbindu-se de cupa lui Pool-Irving găsită la Shanghai, sunt sigur că va turba de furie. Soţia mea susţine că cea pe care o are e singura cupă autentică din întreaga Chină. Jură chiar că e otrăvită. Vrea s'o doneze lui British Museum, cu condiţia ca numele ei să fie gravat în bronz.

— Ar trebui să punem un sfârşit acestei afaceri. Nu e timpul să ne ocupăm de copilării. Dumnezeu fie lăudat! Astăzi e ultimul dejun oficial. Mâine mă voiu duce pe plaja dela Peitaiho, unde mă voi odihni puţin.

Automobilul care îi ducea se opri în dreptul legaţiei, templul străvechiu chinezesc, refăcut după moda europeană. Un servitor chinez deschise portiera şi lordul coborî din maşină. Inainte de a urca treptele, el se întoarse spre Crighton şi-i zise:

— Aş vrea ca d-ta să pui capăt svonurilor cari circulă prin cartierul legaţiei în privinţa politicei noastre cu popoarele învecinate. Chiar astăzi, în timpul recepţiei, ministrul chinez m'a făcut să înţeleg că doamnele din anturajul nostru cunosc mai bine decât noi demersurile pe cari le facem pe lângă guvernele mongole şi sovietice. Te în-

sărcinez pe d-ta cu aceasta. Atrage atenţia doamnelor că nu-mi place pălăvrăgeala lor.

— Da, mylord, răspunse Crighton puţin mirat. Salută şi se îndreptă spre casa lui. Nu-l auzise niciodată până acum vorbindu-i astfel. Ştia că cei veniţi din Urga povesteau că Zeul-Viu murise, că Ruşii începuseră masacrul englezilor şi că multe din hârtiile Serviciului Secret englez căzuseră în mâinile Ruşilor.

— Voiu vorbi cu soţia mea în privinţa aceasta, se gândi Crighton. Femeile sunt totdeauna limbute. N'au altă ocupaţie decât să joace la curse, să ţină grajduri costisitoare şi să facă politică

Soarele începuse să apună, când Crighton ajunse acasă. Frunzele palmierilor ofereau o umbră binefăcătoare. Sună, dar nimeni nu-i răspunse. Apăsă pentru a doua oară. După câteva minute, un *coolie* îi deschise.

— Unde e Taitai? întrebă Crighton cu un glas răguşit.

— Missie are mosafiri. Boy-ul prepară cocktail-ul.

Crighton îşi scoase casca, mănuşile şi traversă hall-ul. Din salonul soţiei sale se auzeau mai multe voci femenine. Se opri şi ascultă. Mrs. Crighton tocmai spunea:

— Trebue să iei ceva. Poţi fi fără teamă, cocktail-ul nu-ţi va face nici un rău

O voce necunoscută răspunse:

— Un pahar cu apă de Vichy, te rog. Alcoolul îmi produce dureri de cap.

— E slabă de înger, zise micuţa Beauvard, o franţuzoaică desgheţată. Dece s'a măritat în toiul

verii? E un anotimp foarte influenţabil asupra nervilor.

— Eşti îngrozitoare, zise Mrs. Crighton. Nu ţi-e milă?

In aceeaşi clipă, Crighton recunoscu vocea răguşită a doamnei Waverley.

— Ce-ai pus în cocktail, de are un gust atât de îngrozitor? întrebă Mrs. Waverley.

— In nici un caz otravă!

— Fii sigură că atunci l-aş fi vărsat în faimoasa ta cupă, râse amuzată Americana.

— Te rog, Mrs. Waverley, lasă această chestiune. Cupa are o vecheme de aproape două mii cinci sute de ani şi nu-şi arată bunăvoinţa decât în favoarea unui prinţ, judecând după legenda ce-o poartă. Noi nu suntem decât nişte simpli muritori.

— De unde ştii?

— De trei zile, Mrs. Waverley, ziarele vorbesc numai despre cupa mea. Dar nimeni nu pomeneşte despre cele petrecute în Urga.

— Povesteşte-ne! o rugă Americana.

— Cu plăcere, doamnele mele, dar trebue să-mi promiteţi discreţia cea mai complectă.

— Bine, îţi promitem! răspunseră doamnele într'un singur glas.

— Ei bine, începu Mrs. Crighton, când Kuthuktu a murt la Urga, el ţinea în mâini o cupă. In fond, nu era o cupă reală, ci o sugestie colectivă, una din acele procedee oculte, pe cari noi, europenii, nu le putem înţelege. Zeul-Viu hipnotizase pe toţi credincioşii săi în aşa fel, încât toţi crezuseră că văd cupa. Dar, în momentul în care voise să arate locul unde se găsea adevărata cupă, el căzu înainte: era mort. Imaginaţi-vă sfârşitul acestei ciudate po-

vestiri: Huthuktu, zeul mistic al Mongoliei, trebuia să destăinuiască, în mijlocul sgomotului produs de tobe și trompete, că faimoasa cupă din corn de rinocer, pe care o caută întregul univers, se află în casa mea, în dosul vitrinei din salon!

— Dar de unde știi toate acestea?

— Aţi aflat, fără îndoială, că la legaţie avem un tânăr Chinez venit din Urga. Acest tânăr a luat parte la ceremonia Zeului-Viu și la sfârșitul atât de misterios al sfântului mongol. E un tip foarte curios. Se spune că e un spion trimis de Ruși, iar alţii afirmă că nu e decât un simplu student chinez venit din Londra. In tot cazul, cunoaște multe lucruri interesante în privița ultimilor evenimente politice din Mongolia. Felul cum povestește fuga lui din Urga merită să-i dai atenţia cuvenită. Vă rog, doamnele mele, să păstraţi discreţie despre ce v'am spus. Dacă lordul va afla va fi un scandal monstru.

Murmure de aprobare întovărășiră ultima frază a doamnei Crighton.

— Sunt lipsite de orice sentiment patrotic, gândi Mr. Crighton. Mâine, întreg orașul va afla despre această poveste. Trebue să pun capăt bârfelilor, înainte ca ele să aibe consecinţe neplăcute pentru statul nostru.

Tușind, el intră în salon.

— Ah, Mr. Crighton, strigă înveselită Americana. Ce-ţi fac Chinezii, pe cari îi protejezi?

— Foarte bine, răspunse prim-consilierul, mai mult în silă.

— Cine era nefericitul sărbătorit de astăzi?

— Mr. Pool-Irving, marele editor american.

In acea clipă, Crighton își aminti despre cererea pe care i-o făcuse secretarul american. Era o ocazie excelentă ca să-și pună soția la punct.

— Iți aduc o veste, Evelyne, zise el. Mr. Pool-Irving a descoperit la Shanghai o cupă din corn de rinocer. După câte am auzit, a depus-o în seiful din International-Bank.

O bombă n'ar fi produs un efect mai mare decât această noutate.

— Numai eu am autentica, numai eu! strigă furioasă Mrs.Crighton. Chiar și legația o afirmă ca atare. La ce-ar mai servi politica voastră, dacă ea n'ar fi autentică? Cealaltă e o imitație, sunt sigură de aceasta!

— Nu te supăra, ripostă Crighton. Ieri, am primit știrea prin agenții noștrii Chinezi, că o altă cupă, tot din corn de rinocer, se găsește în Templul-Galben, reședința lui Panschen Lama.

Mrs. Crighton închise ochii. Fața ei devenise palidă și mâinile îi tremurau. Lovitura venise pe neașteptate. Doamnele se sculară și se pregătiră să plece. Vestea era prea importantă ca să n'o încredințeze cunoștințelor sale. Mrs. Waverley se apropie de prietena sa și îmbrățișând-o, îi zise:

— Oh, Mrs. Crighton, e atât de plăcut și atât de interesant la d-ta!

— Scumpa mea, zise consilierul legației soției sale, când. invitații părăsiseră salonul, aș vrea să-ți spun câteva cuvinte.

— Scuză-mă, dar trebue să mă schimb. Am fost rugată să fac o plimbare călare. Sunt așteptată și nu-mi place să fiu în întârziere.

— Chestiunea e mult mai importantă decât pilmbarea ta.

— Te ascult, dar te rog să fii cât mai scurt.

— Dacă-ţi aminteşti, în ziua când am sosit aici, ţi-am dat tot felul de sfaturi. Te-am învăţat cum să te adresezi unui ambasador, căruia îi vei fi prezentată şi cum să-l măguleşti spunându-i că i-ai auzit numele în cercurile politice din Londra, Washington şi Paris. Te-am sfătuit cum să-i vorbeşti unui secretar, unui ataşat militar sau unui ziarist. Toate acestea le-am făcut pentru binele tău, cât şi pentru cariera mea. Totodată, ţi-am atras atenţia că răspândirea diferitelor idei politice pot duce la un scandal, pe care nu-l vom putea suporta nici unul din noi doi. Ei bine, astăzi, înainte de a intra în salon, te-am auzit povestind prietenelor tale despre informaţiile pe cari le-ai primit dela un tânăr Chinez venit din Urga. Aceste cancanuri, răspândite de tine şi celelalte doamne, au ajuns la urechile lordului Krikburton.

Mrs. Crighton deveni şi mai palidă. Făcu o mişcare, ca şi cum ar fi vrut să părăsească salonul. Dar consilierul o reţinu.

— Dragă Evelyne, dacă nu vrei ca eu să-mi dau demisia, pentru a-mi cumpăra în Jersey o fermă şi să mă ocup cu cultivarea cartofilor, te rog să nu te mai interesezi de lucruri, pe cari nu le pricepi.

Mrs. Crighton isbucni în lacrimi. Incă din primele zile ale căsătoriei lor, omul acesta o torturase cu pedantismul şi formalismul lui maniac.

Fără să-l învrednicească cu vreo privire, ea părăsi camera. Crighton ridică din umeri și-și aprinse o țigară. Își simțea gura amară. Cariera îi putea fi compromisă din cauza blestematei cupe, din cauza palavrelor, dela cari soția lui nu se putea abține. Trebuia să facă ceva.

— Taitai, strigă el boy-ului, du-te și adu-mi cupa din vitrină!

— Doamna are cheia.

— Du-te și caut-o.

Din fericire, Taitai știa locul unde Mrs. Crighton își ținea cheile. Deschise vitrina. Diplomatul luă cupa și, furios, o aruncă în fundul dulapului, în care își ținea pălăriile și uniformele de gală. Boy-ul privise întreaga scenă clătinând din cap. Niciodată nu-și văzuse stăpânul atât de nervos. Alergă în bucătărie, căci afară începuseră să sune invitații doamnei. Prin ușa întredeschisă a bucătăriei, Tai-Fu-Schen văzuse totul...

CAPITOLUL XIII.

Marele Cordon al „Tigrului-Vărgat"

Gâfâind și ștergându-și mereu sudoarea de pe frunte, Mr. Pool-Irving, directorul ziarelor americane, ședea în hall-ul hotelului Peking. Era ora opt seara.

— Cerule! Ce căldură! E mult mai rău decât la noi, în New-York! mormăi el

Își aștepta secretarul, pe Mr. Jeremias Bradley.

Trebuia să se ducă la legația americană, unde fusese invitat la dineu. Atmosfera capitalei chineze nu-i era pe plac.

Americanul își întredeschise ochii și văzu înaintând spre el pe reprezentantul firmei sale. un tânăr cu o față simpatică și vioaie. Era îmbrăcat într'un costum alb de seară: Ronald Clarendon făcea parte din invitații recepției de la legație.

— *Hallo,* îi strigă Pool-Irving. *Come one, boy,* să bem un păhărel.

— Mr. Pool-Ivring, aș dori să vă întreb în privința telegramei, pe care vreți s'o trimeteți biroului din New-York.

— Oh, astăzi nu mai vreau să discut despre afaceri. E prea cald și neplăcut aici. Apa de la ghiață nu face doi bani...

— Mr. Pool-Irving, îl întrerupse tânărul zarist, fiți cu băgare de seamă: în această țară, măsurile sanitare sunt primitive.

— Atenție, atenție! Fiecare mă sfătuește să fiu atent... cu apa, pe care o beau, cu mâncarea, cu diplomații, cu Chinezii!... Mereu și peste tot, trebue să fiu atent! E doar o țară civilizată!

Tânărul corespondent rămase tăcut. In mâna stângă el ținea o bucată de hârtie, pe care editorul voia s'o trimeată biroului central din New-York. Cinci ore după primirea ei, cele cinci milioane de cititori ai Statelor - Unite vor citi părerile lui Pool-Irving despre Peking și poporul chinez.

— Tinere, ești palid. Ascultă-mi sfatul și ia un cognac.

— Mulţumesc, Mr. Pool-Irving, dar aşteaptă maşina. Trebue să fim la ministru şi Dvs. ştiţi prea bine că nu e politicos din partea noastră să-l facem pe Excelenţa Sa să aştepte.

— Drace, omul acesta nu e o „Excelenţă". Nu uita că în Statele noastre nu există astfel de numiri protocolare.

Roland Clarendon îşi plecă ochii în semn de supunere. De patru ani de zile era reprezentantul ziarului american *„Combined Republican New Service"* şi-şi cunoştea meseria mai bine ca ori care.

Pool-Irving căută ceva în buzunar, mormăi fără întrerupere blesteme la adresa croitorului, care uitase să-i confecţioneze un buzunar special pentru ochelari. Era presbit şi nu putea citi caracterele maşinei, la care fusese bătut reportajul lui Claredon.

— Citeşte-mi-l d-ta. Mi-e imposibil să descifrez un singur rând.

Tânărul ziarist desfăcu hârtia şi începu:

— „Mr. Pool-Irving a sosit astăzi dimineaţă la Peking. Trenul prevăzut în orar fusese oprit între Tientsin şi Peking pentru un transport de arme, dar graţie diplomaţiei din Lanfang i-au pus la dispoziţie un vagon şi o locomotivă specială, cu care şi-a putut continua călătoria fără nici un incident. De mulţi ani, nici un American şi nici un European nu s'a bucurat de asemenea onoruri. Energica intervenţie a lui Mr. Pool-Irving a produs asupra generalilor chinezi o extraordinară impresie".

— Bine, bine, murmură greoiul director.

— „Ministrul chinez al Afacerilor Externe, continuă ziaristul, a dat astăzi, la ora două, un banchet în onoarea lui Mr. Pool-Irving, chiar în principala clădire a ministerului. La această recepţie au asistat preşedintele Imperiului, toţi miniştrii aflaţi în Peking şi întreg corpul diplomatic. Mr. Pool-Irving a fost aşezat între ministrul Afacerilor străine şi ministrul Angliei. In faţa sa se afla preşedintele Imperiului, care, la sfârşitul banchetului, i-a adresat câteva cuvinte de bunvenit şi i-a predat insignele marelui cordon al „Tigrului-Vărgat". Directorul ziarelor americane a mulţumit pentru frumoasa primire, amintind în discursul său prietenia sa faţă de corpul diplomatic chinez".

Pool-Irving îl întrerupse, ridicând un deget în aer.

— Tinere, tinere, mi se pare că speri o avansare. Ai mai adăogat ceva?

Claredon tuşi, înainte de a continua. Programul dela sfârşitul telegramei era mai senzaţional şi-i era teamă să nu-şi supere superiorul.

— „Mr. Pool-Irving a vizitat cu maşina capitala şi s'a oprit în cartierul negustorilor de antichităţi, unde nu şi-a desmințit renumele de mare cunoscător al obiectelor de artă".

— Inexact, zise Pool-Irving, şi te rog să ştergi acest pasagiu. Toată lumea ştie că sunt incapabil să disting o antichtate autentică de o copie. Continuă.

— „Mr. Pool-Irving cumpărase la Shanghai câteva obiecte de o mare valoare, printre care şi cupa istorică din corn de rinocer, celebră de mai mult de două mii cinci sute de ani.

Ea aparţinuse pe timpuri regelui Indiilor. Cucerită de Alexandru-cel-Mare, ea a fost dăruită pe timpul ultimei Cruciade, în anul 768, faimoasei împărătese Yang Kuei Fe. Această stranie cupă, care conţinea otravă, forma nu de mult podoaba cea mai preţioasă din colecţia imperială, aflată în Oraşul-Interzis. Constrâns de datorii, împăratul a fost nevoit s'o vândă negustorilor de lucruri antice. La Peking au apărut alte două cupe imitate după cea veritabilă: una aparţine soţiei ataşatului dela legaţia engleză, iar cealaltă se găseşte în posesia lui Panschen Lama".

— Stop, zise Pool-Irving, cine e acest Panschen Lama, de care pomeneşti? Cupa mea e singura veritabilă, celelalte două sunt false, fără îndoială.

Ataşatul englez mi-a amintit despre această poveste şi l-am rugat pe ministrul Angliei să-mi procure documentele, care să-i arate autenticitatea. In timpul dineului voiu vorbi şi cu trimisul nostru special. El trebue să aibe relaţii mai competente. Subliniază în telegrama d-tale cu mai multă convingere contrafacerile chinezeşti. Adaugă că această cupă m'a costat cinci mii de dolari şi că vreau s'o donez lui Metropolitan Museum.

— Voi scrie întocmai, Mr. Pool-Irving.

— Foarte bine. Sunt mulţumit de d-ta.

In acea clipă, o impresie neplăcută străbătu cugetarea lui Pool-Irving. Işi aminti că, în aceeaşi zi, cutreerând prăvăliile cu obiecte de antichitate, negustorii îi arătaseră diferite articole pe un preţ derizoriu, insistând totodată asupra autenticităţii lor. Cupa nu-l costase decât cinci sute de dolari, cu

toate că negustorul îl asigurase că e singura veritabilă.

— Spune-mi, dragul meu Claredon, ce părere ai în privința cupei mele? De unde știi că celelalte sunt false? Mi-e teamă că am fost înșelat.

— Mr. Pool-Irving, viu dela club. Toată lumea vorbește numai despre aceasta. Părerile sunt felurite. Experții în antichități chineze susțin că Panschen Lama o posedă pe cea veritabilă. Englezoaica s'a certat cu soțul ei și pleacă mâine dimineață la mare. Cred că această poveste a cupei de corn de rinocer va revoluționa întreaga lume. Trebue să fim primii în publicarea ei.

— Ai dreptate, dragul meu. Fă cum crezi că e mai bine. Vei primi o frumoasă gratificație pentru acest articol. Nu te sfii, mărturisește-ți dorințele secretarului meu și vei fi satisfăcut.

— Mr. Pool-Irving, vă rog să mă trimiteți la Londra, Paris sau la Berlin. Aici nu e nimic de făcut. Numai cancanuri și întâmplări fără interes pentru ziarul nostru.

In clipa aceea, Jeremias Balthasar Brodley coborî scara.

— Dece vii atât de târziu? îi strigă directorul american, când secretarul se apropie de masa lor.

— Am fost reținut de un telefon.

— O comunicare?

— Da, Mr. Pool-Irving. Legația noastră mi-a atras atenția ca să nu trimitem în America nici o telegramă în privința cupei din corn de rinocer. In toate cercurle diplomatice domnește cea mai mare neliniște. Se pomenește despre scandaluri, despre

tentativele de corupție a Rușilor și a Mongolilor în Serviciul Secret. Englezii se tem că toată această afacere să nu fie un spionaj mascat în Asia și au suprimat orice fel de comunicări telefonice și telegrafice.

Mr. Pool-Irving își ridică mâna dreaptă, îndreptă arătătorul spre Claredon, și zise:

— Nu perde vreme, tinere. Trimete cât mai repede telegrama. Dă la nevoie un bacșiș funcționarilor dela poștă. Ea trebue să ajungă la New-York chiar astă-seară. Inflorează-ți proza și nu uita episodul eunucilor, cari se găsesc în această țară. Dece doamnele noastre din New-Yok să nu afle că aici mai trăesc specimene de felul acesta? Cupa a fost furată din palatul imperial: aventura va deveni, deci, mai impresionantă. După prima telegramă, vei trimite o a doua, în care vei anunța biroul nostru central că în curând voi face declarații senzaționale în privința Serviciilor Secrete Engleze și Ruse în Asia... Să mergem, Jeremias. Claredon ne va ajunge din urmă.

Automobilul intră în curtea legației. Pool-Irving și secretarul său coborîră și, întovărășiți de ceilalți demnitari politici, își făcură apariția în vastele saloane de recepție.

Servitorii chinezi, îmbrăcați în mătase albă, le luară pălăriile, înclinându-se cu respect în imensa sală. Toți diplomații, cari nu părăsiseră Peking-ul pentru a pleca la mare, fuseseră invitați în onoarea marelui director și-l așteptau cu nerăbdare pe omul, pe care-l mai întâlniseră în aceeași zi și care putea, întrebuințând cablul telegrafic, să trimea-

tă în Europa sau America construcţia delocată şi subtilă a politicii lor chineze.

Pool-Irving se îndreptă spre ministrul american, onorabilul Mr. Methurst, şi-i strânse mâna, schimbând un: „*How do you do?*". Diplomatul îl luă de braţ pe marele editor american şi-l trase într'un colţ mai pustiu.

— Ce-aţi făcut cu marele cordon? întrebă el pe Pool-Irving.

— Care cordon? făcu celălalt surprins.

— Cordonul pe care vi l'a dat preşedintele, îl lămuri Mr. Methurst. Cred că în calitate de American ar fi trebuit să-l purtaţi la recepţii de felul acesta.

— Oh, la ce bun? răspunse directorul. Nu suntem oare într'o ţară liberă?

Amândoi surâseră amuzaţi. Pool-Irving se întrebă la ce puteau servi diplomaţilor toate aceste împodobiri. Privi în jurul lui. Işi văzu secretarul întreţinându-se aproape de intrare cu consilierul ambasadei americane.

— Spuneţi, Mr. Methurst, zise el, dece diplomaţii sunt atât de înverşunaţi în privinţa acelei cupe din corn de rinocer? La Shanghai am cumpărat, acum câteva zile, o antichitate **provenită** din palatul imperial şi, după câte am auzit, toată lumea vorbeşte numai despre ea.

— In cel fel, Mr. Pool-Irving?

— In primul rând, ministrul Angliei i-a atras atenţia secretarului meu ca nu cumva să trimetem la New-York o telegramă cu acest subiect. In al doilea rând, reprezentantul din Peking al ziarelor

mele, mi-a povestit că toţi membrii clubului american vorbesc şi se agită din cauza cupei. La ce îi interesează pe diplomaţi această cupă din corn de rinocer?

— Dragul meu Pool-Irving, nu cunoşti încă Peking-ul. Aici toţi trăesc numai pentru a cotrobăi secretele. E singura ocupaţie care nu plictiseşte. Mai e şi Serviciul Secret şi propaganda. Fără îndoială că ştii situaţia din Asia. Englezii îi plătesc pe Mongoli şi Rușii Thibetani. Peste tot domneşte minciuna, banii şi moartea. Totdeauna, Asia a dat asemenea spectacole. Plictiseala şi nici de cum altceva, îi face pe toţi să se intereseze de cupa d-tale. Poate că e originală, poate că nu. Părerea mea e că Panschen Lama o are pe cea veritabilă. E unul din marile puteri ale Asiei Centrale. Nu te mai îngrija de sbuciumul diplomaţilor din Peking. Bieţii oameni îşi fac din aceasta o simplă şi nevinovată distracţie.

— Bizar, bizar, răspunse clătinând din cap Pool-Irving. Aveţi dreptate, Mr. Methurst, dar nu trebue să uitaţi că noi, ziariştii americani, nu trăim decât din senzaţional. Aş fi peste măsură de fericit, dacă aş putea să obţin o audienţă la acest faimos Panschen Lama.

CAPITOLUL XIV.

Audienţa la Templul-Galben

In aceeaşi seară, Tai ţinea în mână cupa lui Crighton. Se găsea în camera alăturată bucătăriei.

Cu toate că inima îi bătea să-i spargă pieptul, faţa lui Tai era liniştită, căci bucătarul îl supraveghea cu un ochiu iscusit, aşteptând momentul potrivit pentru a-i cere o sumă de bani în schimbul tăcerii.

Tai examină cupa, o pipăi trecându-şi degetele pe suprafaţa ei. Părea să fie din piele veche. Aproape de bază, el observă câteva găurele mici, locul în care cu mult timp în urmă, fuseseră încrustate diferite pietre scumpe. In afară de acest amănunt, cupa nu prezenta nici un interes.

Bucătarul stătea în pervazul uşii, privind în toate părţile.

— Fi prudent, zise el lui Tai. Dacă vei fi văzut, poliţia te va aresta imediat, mai ales că eşti bănuit ca spion rus.

— Cupa nu e originală, îi răspunse tânărul cu jumătate glas. Nu face nici doi bani!

— Câinele de Liu m'a asigurat că e autentică şi că e celebra cupă furată din palatul imperial. Tai a plătit-o destul de scump.

— Cât? întrebă Tai. Cinci mii de dolari?

— Nu ştiu. Dar dece crezi că suma a fost de cinci mii de dolari?

— Acesta e preţul cu care editorul american a cumpărat o cupă asemănătoare cu aceasta, la Shanghai. Am auzit astăzi de la funcţionarii dela legaţia engleză. Mr. Crighton nu trebue să ştie că i-am luat cupa Iţi voiu da pentru tăcerea ta cinci dolari.

— Eşti sgârcit! strigă bucătarul furios.

— Zece dolari îţi ajung, propuse Tai.

Ochii mici şi şireţi ai bucătarului clipiră lacomi.

Intinse brațul drept și-și desfăcu palma. Tai îi strecură un bilet de cinci dolari și câteva monede mărunte, pe care bucătarul, fără să-i numere, îi băgă în centura sa. Își aprinse o țigară, trase două trei fumuri și zise:

— Poți fi liniștit, prietene. Stăpânul meu se pregătește astăzi să plece la mare împreună cu soția sa și cu Taitai. Va uita, desigur, de cupă. Iar când se vor întoarce....

— Eu nu voiu mai fi aici, complectă surâzând Tai. Apucă obiectul, îl ascunse sub haină și, salutând pe bucătar, părăsi camera.

Afară, băeții de grajd jucau *mahjong*. Bucățile de bambus cădeau pe lespedea de piatră cu un sgomot plăcut. *Coolii* moțăiau la umbra binefăcătoare a palmierilor. Peste tot domnea tăcerea cea mai desăvârșită. Nostalgia țării sale natale, a casei părintești, cuprinse inima lui Tai. Un simțământ ciudat îl trăgea spre Tschangtscha, marele oraș al Hunan-ului. Băeții din grajdurile legației americane îl priveau cu bănuială, iar în ceainăria de lângă poarta Câinilor, unde Tai venea în fiecare zi, principalul subiect de discuție era în legătură cu propaganda rusă și ultimele evenimente din Mongolia. „Iată-l pe Tai, care a fost închis la Werchne Udinsk și care s'a luptat contra rușilor la Maimaitscheng", strigau cei din local, când el intra înăuntru. Începuse să se plictisească de Peking și de toți cei cari se învârteau în jurul lui pentru a-i smulge câteva informații cu privire la politica Rușilor și a Mongolilor.

Tai ar fi părăsit de mult orașul, dacă nu l-ar fi

reţinut cupa din corn de rinocer. Descoperirea autenticei îi va aduce o sumă fumuşică. Brăţările, inelele şi celelalte bijuterii, pe cari le luase din cufărul unchiului său, le vânduse de mult diferiţilor negustori. Cu toată tocmeala lui, nu putuse obţine mai mult de trei sute de dolari, dar Tai se mulţumise şi cu această sumă. Işi cumpărase îmbrăcăminte nouă, închiriase o cameră într'un hotel cunoscut şi vizita zilnic ceainăria. In tot oraşul, trecea drept un om de familie nobilă din Hunan.

Ieşind din casa soţilor Crighton, Tai se urcă într'o trăsurică şi dădu adresa hotelului său. Când ajunse în dreptul locuinţei sale, portarul îi zise:

— Te-au căutat nişte Mongoli. N'am înţeles nimic din jargonul lor, dar ţi-a lăsat un bilet scris într'o limbă străină.

— Dă-mi-l! zise Tai.

Omul trase sertarul tejghelei, scoase o bucată de hârtie şi-o întinse tânărului. Era o scrisoare. alcătuită în limba rusă, în care secretarul lui Panschen Lama ruga pe domnul Tai-Fu-Schen să binevoiască a primi invitaţia acestuia la o ceaşcă de ceaiu. Apreciind meritele tânărului Chinez, Sfinţia Sa dorea să cunoască detaliile precise asupra morţii Zeului-Viu din Urga.

In tăcere, Tai băgă scrisoarea în buzunar; era o ocazie neprevăzută pentru a afla despre cea de-a treia cupă din corn de rinocer.

A doua zi, secretarul chinez dela legaţia engleză îl chemă pe Tai. Norocul îl ajuta pentru a doua oară. Consilierul legaţiei îi zise:

— Domnule Tai, ministrul Americei va fi primit

mâine în audienţă la Panschen Lama, pentru a prezenta Marelui Preot o înaltă personalitate americană. D-ta cunoşti limba mongolă şi poţi, deci, servi drept interpret. I-am spus colegului meu american că d-ta ai mai fost în Mongolia şi că ai multe noţiuni în privinţa situaţiei de acolo. Rugămintea de a întovărăşi pe diplomaţi până la Panschen Lama ţi-o face chiar ministrul Americei şi sper că nu voiu fi nevoit să-i anunţ refuzul d-tale.

Să refuze? Ar fi fost o nebunie din partea lui! Era tocmai ce dorea şi el. Aşa că în dimineaţa următoare, Tai-Fu-Schen se afla în maşina legaţiei americane, împreună cu un interpret mongol. Pool-Irving, care şedea alături de ministrul Statelor-Unite pe bancheta din spate, scotea din când în când câte un *„Damned"* la adresa orei matinale a audienţei, a căldurii, a Peking-ului în general. Intr'un târziu, întrebă:

— Cine eşti d-ta în fond? Unde ai învăţat limba mongolă?

— Am fost de multe ori în Mongolia, răspunse Tai calm şi fără să se întoarcă.

— Şi ce făceai acolo?

— Mi-am vizitat unchiul din Urga, care se ocupa cu negustoria ceaiului.

— Ah, foarte bine, dar eu am auzit că vii din Rusia.

— Nu, vin dela Londra.

Deodată, Americanul strigă:

— Ştii ceva în privinţa acelei cupe blestemate?

— N'am auzit nimic, răspunse Tai precaut.

Pool-Irving bombăni din nou un *„God damned"*,

Maşina sbură spre Nord şi după câteva minute traversă poarta Anting şi coti spre Templul-Galben. Ministrul Statelor-Unite şi marele director coborîră în faţa intrării principale a templului scuturându-şi praful de pe haine. Erau îmbrăcaţi în alb şi purtau pe cap căşti coloniale.

— Spune-mi, te rog, zise editorul, Englezii sau Francezii, când îl vizitează pe Panschen Lama, îşi pun uniformele de gală? Nu era mai bine dacă îmi puneam marele cordon?

— Nu, răspunse Mr. Methurst, Panschen Lama e un om care nu ţine la podoabele europenilor. E foarte simplu în această privinţă.

Din interiorul templului se auzea un zgomot înăbuşit de trompete şi tobe.

— După cum vezi, suntem primiţi cu onoruri, zise ministrul. Ţi-ai pregătit dania?

— Da, secretarul meu particular a ridicat eri dela bancă trei sute de dolari; e o sumă prea mare pentru acest preot!

— Te cred! râse Mr. Methurst. Niciodată, Tibetanii n'au văzut atât bănet! Dar iată că sosesc şi ceilalţi!

Intr'adevăr, un al doilea automobil se opri la scara templului.

— Hallo, strigă Pool - Irving lui Bradley. Ai adus banii?

— Da, răspunse secretarul.

— Foarte bine, căci trebue să cumpărăm un zeu!... Dacă cei din Wallstreet m'ar auzi vorbind, ar muri de râs!....

In urma lui Bradley venea şoferul, gâfâind şi

asudat, ţinând în braţe un mare sac din brocart.

Surâzând, ministrul îi zise directorului:

— Am crezut că acesta e obiceiul. Astfel, banii n'au miros. Clarendon e aici? să se îngrijească de un reportaj asupra celor văzute aici, pe care să-l trimetem apoi la Nev-York.

Lângă peronul intrării stătea un grup de lamaşi tibetani şi chinezi; primii, îmbrăcaţi în mătase roşie, ceilalţi în mătase galbenă. Purtau pe cap coifuri asemănătoare cu cele greceşti. Lamaşii îşi ridicară pumnii şi se înclinară.

— Splendid, Clarendon, splendid! făcu Pool-Irving entuziasmat. Notează fiecare mişcare; reportajul trebue să fie cât mai exact!

Lamaşii se dădură la o parte şi Americanii se îndreptară spre scara templului. Pe prima treaptă, îmbrăcat în mătase neagră şi cu capul gol, stătea secretarul lui Panschen Lama. Urmase la Geneva; socotit ca un minunat diplomat, era originar din statul Himalayei de Sud, dar din cauza tenului său închis putea fi luat drept mongol.

El se înclină şi, într'o chinezească clasică, salută pe ministru şi adresă lui Pool-Irving câteva fraze accentuate şi melodioase. Ministrul ridică mâinile, după obiceiul chinez, şi murmură în aceeaşi limbă mulţumiri.

Directorul american se întoarse spre Tai şi-i zise:

— Ce spune? Tradu-mi.

— Sfinţia Sa, Panschen Lama, trimete salutări ministrului republicei americane, îi urează bun venit,

doreşte ţării sale o pace îndelungată, iar preşedintelui zece mii ani de viaţă. Deasemenea, îi prezintă lui Mrs. Pool-Irving omagiile sale şi-i urează o viaţă lungă şi mulţi moştenitori.

— Splendid! Dacă e aşa, trebue să telegrafiez imediat soţiei mele! explodă directorul de bucurie.

— Mr. Pool-Irving, îi răspunse tânărului interpret, acestea nu sunt decât formule de politeţe, pe cari le schimbăm în fiecare zi.

Din clădirile apropiate se auzeau bubuituri consecutive a unor tobe şi un svon asemănător cu cel făcut de o mulţime care se roagă.

— Ce e? întrebă Pool-Irving.

— Preoţii lamaşi celebrează rugăciunea lor de dimineaţă, în timp ce novicii spun psalmi.

Sgomotul confuz devenea din ce în ce mai sinistru. Americanii străbăturiă prima sală a templului, în care trona statuia buddhistă a lui Metreja, zeul viitorului, un idol pe jumătate gol, surâzător, şi care ţinea în mâna dreaptă un sac cu orez.

— Credincioşii îl numesc zeul norocului, explică ministrul cu voce domoală.

— Interesant, murmură marele director, oprindu-se în dreptul statuei pentru a o examina mai de aproape.

— Să mergem, acest zeu se găseşte în toate templele lamaşe.

Inconjurând altarul, ei intrară printr'o poartă în cea de a treia curte, în fundul căreia, aşezat pe un piedestal enorm şi decorat cu diferite ornamentaţii în aur, le surâdea Gautama Buddha. Preoţi, purtând pe faţă măşti groteşti de animale, se în-

vârteau în jurul idolului, scoţând ţipete răguşite şi sălbatice.

— Vezi, zise ministrul, Lamaşii nu-şi pun măştile acestea, atât de fioroase, decât odată pe an şi numai atunci când vor, prin rugăciunile lor, să isgonească diavolii din sufletele credincioşilor. E una din ceremoniile cele mai interesante. Lamaşii, spre sfârşitul slujbei lor sacre, cad într'o ciudată toropeală, în timpul căreia îţi pot prevedea viitorul.

— Straniu lucru, murmură Pool-Irving. N'ar fi mai bine să le dau lor banii pe cari i-[illegible] nevoie, voiu pregăti un cec.

— Oh, nu! exclamă Mr. Methurst. [illegible] în zadar. Preoţii sunt prea cinstiţi pe[illegible] banii d-tale. Şi apoi, în acest ţinut r[illegible] dele au valoare. Cecurile sau bancno[illegible] cotite ca nişte hârtii fără întrebuinţare.

Ei intrară într'o curte prin poarta rotundă din fundul curţii anterioare. La stânga lor se ridica un templu măreţ, în jurul căruia erau aranjate cu multă pricepere vaze de bronz, din cari se înălţau miresme ce îmbălsămau aerul. Erau cadourile Impăratului Chien Lung, pe cari Panschen Lama le primise după ce-şi stabilise la Peking refugiul său.

— Ce frumuseţe impresionantă, făcu Pool-Irving.

Se auzi un gong bătând: ora audienţei sosise. Secretarul lui Panschen Lama se înclină politicos şi strigă cu putere:

— Poftiţi, vă rog!

Doi Lamași se apropiară de draperia din mătase galbenă, care bara intrarea, și-o dădură la o parte. Secretarul luă conducerea grupului. Ministrul și Pool-Irving îl urmară, apoi veneau secretarul legației americane, ziaristul Claredon, interpretul mongol și Tai, care închidea plutonul. O semi-obscuritate domnea în camera de primire a lui Panschen Lama.

Când ochii li se obișnuiră cu întunericul, Americanii deslușiră în fața unui covor împodobit cu dragoni cusuți în fire de aur, o masă lungă și încărcat cu vase de sacrificiu.

La dreapta ei se afla un tron scund și lăcuit în roșu. Așezat pe perne brodate cu fire de argint, Panschen Lama îi privea cu o uitătură indiferentă și imobilă. Era îmbrăcat în mătase galbenă, iar capul îl avea acoperit cu un turban de aceeași culoare. In jurul lui stăteau patru preoți. Inaintea tronului, câteva tabarete își așteptau vizitatorii. Din vasele din colțurile camerei se ridica spre tavan un fum parfumat.

Străinii se înclinară. Protocolul chinez cere ca timp de câteva clipe să rămâi nemișcat, cu privirea ațintită asupra celui pe care-l vizitezi, așa că ei profitară de această vreme pentru a cerceta în voe pe faimosul Panschen Lama. Fața semăna puțin cu cea a secretarului. Nu era nici turtită după tipul mongol, nici ascuțită ca a Tibetanilor. Privirea jucăușe și întunecată, nasul aquilin, îi dădeau o distincție oarecare și o inteligență sclipitoare.

Cu un gest amical, secretarul lui Panschen La-

ma invită pe vizitatori să ia loc pe tabarete. Ministrul și Pool-Irving se așezară. Cât despre ceilalți, ei rămaseră în picioare, în spatele diplomaților. Mr. Methurst rugă pe Tai să transmită lui Panschen salutul său și tânărul chinez își îndeplini această însărcinare întrebuințând, după ritual, cele mai înfloritoare cuvinte.

Panschen nici nu se mișcă. Părea să fie în extaz. Nici un mușchiu nu-i tresări de pe față, când secretarul lui îi traduse în tibetană cuvântarea lui Tai.

Ideea halucinantă a cupei reveni în mintea lui Pool-Irving.

— Hallo, șopti el ministrului, aș vrea să-l întreb despre cupa din corn de rinocer.

Cu o mișcare a mâinii, celălalt îl liniști:

— Așteaptă, până terminăm cu formalitățile audienței.

Diferite întrebări de ordin politic fură puse și traduse de către secretarul lui Panschen în tibetană. Nici un răspuns: sfântul Lamaș mut, asemenea unei statui. Neliniștea lui Pool-Irving crescu: oare nu exista nici un procedeu pentru a face această figură imobilă să vorbească?

— Mr. Methurst, șopti el din nou la urechea ministrului, ar fi timpul să-i dăm banii. Trebue ca Panschen să vorbească! Nu voiu ieși din acest templu până nu-l întreb în privința cupei. Ciudată afacere! Imi face impresia să ne hipnotizează.

— Spune-i Sfinției Sale, zise ministrul secretarului tibetan, că domnul Pool-Irving nu s'a temut

să facă un drum de două mii de mille pentru a-l vizita pe zeul tibetan din Peking.

Secretarul traduse, dar Panschen Lama nu făcu nici un gest.

— Spune-i lui Panschen că tovarășul meu vrea să-i pună o întrebare.

Din nou, secretarul transmise în tibetană, dar fără succes. Timp de câteva minute, templul fu învăluit într'o tăcere deplină. Fumul ce se ridica din vaze deveni mai dens și mai parfumat. O amețeală plăcută cuprinse pe toți vizitatorii marelui sfânt.

Și deodată, buzele lui Panschen se întredeschiseră. Impreunându-și mâinele deasupra capului, el începu să vorbească, rar și cu voce melodioasă. Când termină, el își luă poziția de mai înainte, în timp ce secretarul traduse străinilor cele spuse de Panschen:

— Prezentul nu e decât o imagine a înșelăciunii. Totul își are sfârșitul său. Cei ce se ridică, se vor prăbuși. Nu e nimic trainic. Toate formele prezentului vor dispare. Cel ce crede că are bogățiile lumii, se înșeală amarnic. Va deveni sărac și va cădea în cel de-al șaptelea Infern. Marea Comoară va rămâne deapururi în sublimul oraș al Zeului.

Din nou, Panschen rămase nemișcat. Tai urmărise cu atenție cuvintele secretarului tibetan. Fiecare silabă i se întipărise în minte, căci puteau să-i fie de mare folos. Dar ce voise Panschen Lama să spună prin „Marea Comoară"? Vorbea despre cupa din corn de rinocer? Atunci trebuia să

fie înzestrat cu o deducție surprinzătoare, cu o clar-prevedere supranaturală, căci Americanul nu pronunțase nici un cuvânt în privința cupei sale. Tai tresări de bucurie, când auzi că străinii nu vor putea obține faimoasa „Comoară"!

— Începuse să-mi fie teamă, murmură Pool-Irving. Credeam că voiu asista la o ședință de ocultism. Niciodată nu mi-au plăcut asemenea absurdități. Să-i dăm banii și să plecăm.

Ministrul ridică mâna. Tai înaintă cu sacul de brocart. Panschen nici nu se clinti. Preoții, cari se aflau în spatele lui, nu rostiră nici un cuvânt, fie de bucurie sau nemulțumire. Numai secretarul marelui preot se înclină, când Tai puse greoiul sac pe masa de sacrificii. Era singura dovadă că ofranda fusese primită.

— Curios popor, curioși oameni, murmura Pool-Irving fără încetare.

Ministrul se ridică și directorul îl invită. Se înclinară înaintea lui Panschen Lama, care nu-i învrednici nici cu o privire, și părăsiră sala tronului. In prag, secretarul tibetan îi opri și le zise:

— Domnilor, Panschen vă trimete salutări și mulțumiri pentru darul ce i l-ați făcut. Vă roagă să primiți aceste șaluri de rugăciune. Ele vă vor feri de nenorociri și vă vor aduce noroc în viață.

Cu o solemnitate ceremonioasă, el petrecu pe după gâtul ministrului și a lui Pool-Irving o eșarfă lungă și fină din mătase, pe care erau cusute niște caractere tibetane. Grupul își continuă drumul. Tai găsi momentul potrivit și, apropiindu-se de Tibetan, îi zise în mongolă:

— Sunt Tai-Fu-Schen dela legaţia engleză. Doriţi să-mi vorbiţi?

In ochii preotului scânteiă timp de o clipă mulţumirea. Se aplecă spre tânăr şi-i şopti:

— Rămâi. Lasă-i pe ceilalţi să plece.

Invitaţii ieşiră prin poarta rotundă şi se urcară în cele două maşini. Tai se strecură printre Lamaşi şi răsuflă uşurat, când văzu că nimeni nu-i remarcase lipsa. Numai Bradley înjură, când automobilele se puseră în mişcare:

— *Damned,* unde e Chinezul de la legaţia engleză? N'are decât să se întoarcă pe jos!

CAPITOLUL XV.

Unde Tai primeşte o misiune

Automobilele intrară în cartierul legaţiilor. Tăcut, Pool-Irving şedea lângă ministru. Nu era prea mulţumit de rezultatul audienţei. Il costase trei sute de dolari şi el îşi închipuise că pentru această sumă va avea un răspuns mai clar în privinţa autenticităţii cupei sale. Vina o purta numai ministrul, care-l sfătuise să facă această cheltuială inutilă.

Pool-Irving coborî în faţa hotelului său, şi-l chemă pe tânărul corespondent. Ii dictă o lungă telegramă, apoi îi zise:

— Transmite-o imediat la San-Francisco şi New-York. Trimete şi la Shanghai o copie. Nu vreau să par ridicol din cauza cupei din corn de rinocer.

Ce părere ai dumneata, celelalte legații vor afla scopul audienței de la Panschen Lama?

— Sunt sigur că da, zise Clarendon. Concurența crapă de necaz și urmărește toate mișcările Dvs., Ziariștii străini cunosc, fără îndoială, călătoria noastră pe care am făcut-o la Templul-Galben și mâine toate ziarele din Peking vor vorbi numai despre aceasta. Singurul nostru aliat e căldura. Vă sfătuiesc să-i invitați pe toți corespondenții ziarelor chiar astăzi la hotelul Dvs., să le dați mâncare și băutură destulă. In acest timp eu voiu trimete telegrama la New-York.

— Ai deplină dreptate. Dă imediat ordin ca toți ziariștii străini să se prezinte la mine, unde le voiu face declarații senzaționale.

In acest timp, Tai se găsea în cabinetul particular al secretarului tibetan. Fu servit cu ceaiu, biscuiți și dulciuri.

— Ai fost în Urga?

— Da.

— Ce-ai făcut acolo?

— Mi-am vizitat un unchiu, negustor de ceaiu.

— Și înainte, ai fost la Moscova, la Universitatea Sun -Yat-Sen?

— Cu ce se ocupă Rușii din regiunea Urga?

— Nu știu nimic. Mă interesează prea puțin. L-am ajutat pe unchiul meu la negoțul ceaiului.

— O femee a sosit aici din Urga: ea povestește cu totul altceva.

Tai deveni livid, în timp ce se gândea la cele spuse de Tibetan. O femee din Urga, care cunoștea viața lui și a unchiului său? Era un lucru

imposbil, căci el nu avusese de a face cu femeile din orașul chinezesc, în afară de cele patru soții ale lui Tai-Fu-Tscho. Să fie oare una din ele?

Tai nu răspunse imediat... Ca să-și ascundă mirarea și totodată neliniștea, el luă o țigară și-o aprinse. Secretarul tibetan făcu la fel...

— Nu înțeleg ce vrei să spui, zise el mai calm. Nu cunosc nici o femeie din Urga.

Tibetanul strigă un nume ce suna ca un „Kjirur" și după câteva clipe, un tânăr Chinez intră în cameră. Secretarul îi dădu un ordin, pe care Tai nu-l înțelese. Femeia, care fu introdusă de servitorul chinez, era îmbrăcată într'o rochie scumpă mongolă și când îl observă pe Tai se opri în prag. Fața ei arăta uimire și în același timp o ură cu greu reținută. Tai nu se înșelase. Noua venită nu era alta decât Me, tânăra iubită a lui Tai-Fu-Tscho. El n'o văzuse decât de câteva ori în casa unchiului său, dar îi reținuse trăsătăurile fine și frumoase. Nu-i vorbise niciodată, cu toate că odaia ei se afla lângă biroul negustorului, căci obiceiul chinez interzicea ca un străin să stea de vorbă cu soțiile stăpânului casei.

— El e? o întrebă Tibetanul în mongolă.

— Chiar el.

— El e Rusul? repetă secretarul lui Panschen Lama.

— Da. El e acela care mi-a furat bijuteriile.

Inima lui Tai își accelera bătăile.

— Cunoști mongola? zise thibetanul întorcându-se spre Tai.

— Da, răspunse acesta cu o voce pierdută.

— Atunci știi despre ce este vorba. E o crimă foarte gravă și pot să te denunț cu cea mai mare ușurință. De mult cunosc faptul că ești în solda Englezilor, cari te plătesc pentru serviciile făcute. Nimeni n'are încredere în tine și toți te socotesc spion rus. Sunt gata să te ajut, dar nu uita că fiecare clipă a existenței tale se află în mâinile noastre.

Tai căzu în genunchi și-și ridică mâinile cerând iertare. Niciodată n'ar fi crezut că norocul îl va părăsi atât de repede.

— Nu sunt spion rus, gemu el. N'am nici o legătură cu Englezii. Am fost târât în această afacere fără voia mea. Vreau să mă duc la Tschangtscha, unde locuiesc părinții mei...

— Atunci cum ne explici servicul pe care-l ai la legația engleză? întrebă Tibetanul. In Peking ai cheltuit mulți bani; de unde provin ei?

— Mi-a vândut bijuteriile, acest fiu de șacal! strigă furioasă tânăra iubită a lui Tai-Fu-Tscho.

— Taci! îi ordonă secretarul lui Panschen, apoi întorcându-se spre servitorul chinez, continuă: Condu-o pe tânăra femee în camera ei.

Me, făcu o plecăciune Tibetanului și părăsi cabinetul.

— Ai văzut cu proprii tăi ochi cum stă chestiunea. Sunt sigur că ne vei asculta orbește, ca să nu te predăm autorităților. Iți voiu încredința o misiune.

Tai își ridică din nou mâinile, rugător.

— Fără scene, zise secretarul. Ascultă. Doi Lamași mongoli vor pleca mâine spre Hsianfu,

trecând prin Tschengtscha, de unde își vor continua drumul spre Taschilumpo, prin Kumbum. Ei vor duce un mesagiu imortant și care, deocamdată, se află în camera tezaurului din acest templu. Tu îi vei escorta pe teritoriul chinez. Te-am ales pentru această misiune, deoarece cunoști limba engleză și vorbești mongola, pentrucă ești originar din Sud, pentrucă cunoști obiceiurile străinilor și pentrucă crima ta îți va ține gura închisă. Nu uita că ești supraveghiat de noi și că-ți cunoaștem orice mișcare, pe care o faci în afara templului. După cum vezi, te avem în mână și că singura ta scăpare e să te supui dorințelor noastre. E ora opt. Vei reveni aici după amiază, la ora patru, pentru a te întâlni cu mesagerii noștri. Veți lua trenul de Hankau până la Tschengtscha, de unde veți continua drumul prin Loyang, spre Hsianfu. La Loiang locuește prietenul nostru, mareșalul Wu-Pei-Fu. E un adorator sincer și credincios al lui Budha. El te va ajuta.

Cu un gest al mâinii, Tibetanul îi arătă lui Tai ușa. Acesta se înclină și se pregăti să iasă, dar secretarul îl opri, zicându-i:

— Păzește-ți limba, dacă ții la viața ta. Nu trebue să-ți mai repet că ești supraveghiat și că fiecare mișcare îți este înregistrată.

Impleticindu-se, Tai părăsi templul, în care cunoscuse cea mai grea lovitură a soartei. Era prins într'o cursă din care nu putea scăpa decât îndeplinind dorințele lu Panschen Lama. Me, tânăra și fermecătoarea femeie, îl trădase! Il acuzase de un furt, pe care nu-l comisese decât pentru binele

unchiului său. Prin ce împrejurări ajunsese ea în Templul-Galben? De unde știa că el luase din cufărul unchiului bijuteriile ei? Fără îndoială că-l văzuse intrând în cabinetul particular al negustorului.

Gândindu-se la toate acestea, Tai se urcă într'o *rickscha* și dădu adresa hotelului său. Trebuia să-și strângă lucrurile pentru marea călătorie, fără să omită cupa lui Crighton, acea cupă din corn de rinocer pentru care își risca viața.

CAPITOLUL XVI.

Planul lui Tai-Fu-Schen

Fără oprire, trenul se îndrepta spre Sud. De două zile, Tai se găsea într'un vagon de clasa a treia împreună cu cei trei însoțitori aleși de secretarul lui Panschen Lama. Doi dintre ei erau preoți tibetani, cu fețele strălucitoare de grăsime, cu cisme greoae și șube groase de oaie, iar cel de al treilea era Me, tânăra concubină a lui Tai-Fu-Tscho.

Călătaoria fu lipsită de interes. Vagonul era plin de Chinezi murdari și gălăgioși, cari luându-i pe Tibetani drept Mongoli, începuseră să-i bombardeze cu tot felul de întrebări. Prevăzători, pentru a nu-și da în vileag origina, preoții ocoliră această pălăvrăgeală inutilă, însărcinându-l pe Tai cu răspunsurile. Nici Me nu se amestecă în convorbirea tânărului cu călătorii chinezi.

La Loyang, unde linia se bifurca spre Vest, cei patru călători coborâră și Tibetanii își luară ba-

gajele, cari se compuneau din câteva pachete cu alimente şi o casetă învelită în mai multe cuverturi. Tai îi privea cu atenţie, în timp ce creerul îi lucra cu febrilitate, căutând un răspuns la întrebarea ce-l neliniştea: „Ce duceau aceşti oameni în casetă? Cine îi aştepta la Taschilumpo?"

Pe peronul gării din Loyang, ofiţerul de gardă le ceru paşapoartele; era un tânăr soldat din armata lui Wu-Pei-Fu. Politicos, Tai se înclină şi-i întinse scrisoarea adresată mareşalului. Ofiţerul o desfăcu, scoţându-i banderola roşie şi-o citi. Privind iscălitura, ochii îi străluciră şi zise cu un glas domol şi surprins:

— Oh, chiar stăpânul Panschen Lama! Aşteptaţi-mă, mă reîntorc imediat.

El intră în biroul şefului de gară şi în câteva minute se înapoe.

— Veţi înnopta în hanul din faţa gării. Mareşalul e plecat în Nordul regiunei, dar comandantul taberei noastre a primit ordin de a vă uşura continuarea drumului. Mâine dimineaţă pleacă un tren la Kwangyintai; de acolo o maşină vă va duce la Hsianfu.

Cei patru călători traversară drumul şi intrară în hanul desemnat de mareşalul Wu-Pei-Fu. Tibetanii se stabiliră în sala principală, Tai primi o cămăruţă din fund, iar tinerei Me i se dădu, după obiceiul chinez, o odaie lângă familia hangiului. Dar ea refuză. Vorbi câtva timp cu cei doi Tibetani şi cel mai tânăr dintre ei declară hangiului într'o chineză stricată:

— Ea va rămâne aici. Trebue s'o supraveghem.

Astfel, Me primi camera alăturată cu cea a lui Tai.

Spre seară, călătorii fură serviţi cu bucăţi alese de friptură şi vin de orez. Nimic nu trebuia să lipsească protejaţilor mareşalului. Ofiţerul de gardă veni să se intereseze în această privinţă şi încercă să lege o convorbire cu tânăra Me dar, spre supărarea lui, ea rămase foarte rezervată.

Se întunecase. Pe jumătate desbrăcaţi, Tibetanii lungiţi pe podea jucau *mahjong*. Pietrele albe şi negre treceau din mână în mână, întovărăşite de murmure şi cuvinte străine. Tai profită de neatenţia lor şi se strecură în camera lui Me, întrebând-o dacă are nevoe de ceva.

— Adu-mi hârtie, un toc şi cerneală; vreau să scriu o scrisoare.

— Cui?

— Ce te interesează?

— Şi cine o va expedia?

— Tu.

— Imi ceri imposibilul; suntem doar spionaţi.

— Fu-Schen, eşti un om rău şi fără inimă. Te-ai purtat cu mine în modul cel mai josnic. Mi-ai furat bijuteriile şi m'ai făcut să fug din casa unchiului tău. Trebue să-mi expediezi scrisoarea. E un rămas bun părinţilor mei din Harbin. Bieţii, nici nu ştiu unde mă aflu. Mă crezi, Fu-Schen?

— Ce vorbiţi acolo? strigă unul din thibetani.

Tai răspunse politicos:

— Tânăra femee vrea un ac şi aţă. Mă pot duce să-i caut?

— Du-te, dar să nu întârzii prea mult.

Tai se îndepărtă. In poarta hanului se întâlni cu ofiţerul de gardă, care pălăvrăgea cu hangiul.

— Mai doriţi ceva? îl întrebă soldatul.

— Da, Tibetanii mai cer puţină băutură. Drumul ne-a fost lung şi...

Ofiţerul începu să râdă, întrerupându-i cuvintele de scuză. Intorcându-se spre hangiu, îi ordonă :

— Ingrijeşte-te de această dorinţă. Să nu le lipsească nimic. Mareşalul a ordonat şi noi trebue să ne supunem.

Tai se reîntoarse de mult lângă păzitorii săi, când hangiul intră în sală, aducând o oală enormă plină cu vin de orez.

— E cald, zise el Tibetanilor. E un dar din partea mareşalului nostru. Vinul de Schau Yang e cel mai bun din întreaga regiune. E singurul preferat de mareşal.

Tibetanii plescăiră din limbă. Darul era bine venit. Făcură loc oalei cu vin pe podeaua plină cu pietricele albe şi negre şi, la fiecare lovitură a jocului, deşertară cupe de porţelan umplute cu băutura călduţă.

Odată cu căderea serii, beţia Tibetanilor se accentuă. Vinul cald şi tare îi ameţi şi după o jumătate de oră, dormeau duşi. Sforăiturile lor umplură hanul cu un sgomot de huruială neplăcută.

— Micuţă Me, spuse Tai tinerei femei pe şoptite, mai eşti supărată pe mine ?

— Nu ştiu, cred că nu, răspunse ea cu voce potolită.

— Ţi-ai terminat scrisoarea? O pot expedia?

— N'am scris-o încă. Mi-e teamă să nu fiu văzută. Cred că la Hsianfu voiu avea mai mult noroc.

— Micuţă Me, hai, fi bună. Suntem făcuţi unul pentru altul. Nu trebue să mă urăşti

— Cum să nu fiu supărată, când tu mi-ai furat toate bijuteriile ce le primisem în dar dela unchiul tău? Te-am văzut cum ai deschis cufărul. Eram în camera alăturată. Spune-mi, cum ai ajuns la Panschen Lama?

— Cunoscând câteva cuvinte mongole, am fost angajat ca interpret de către legația engleză.

— La legagația egleză? Mai sunt englezi în Tibet?

— Desigur.

— Și tu știi limba lor?

— La fel ca un Englez.

— Ah, Fu-Schen, mi-e frică. Nu vreau să mă duc în Tibet. E atât de frig acolo! Nu vrei să mă ajuți?

Inainte de a-i răspunde, prin mintea lui Tai trecură o sumedenie de gânduri. Trebuia să-i promită tot ajutorul lui, căci era mai mult ca sigur că ea cunoștea scopul călătoriei Tibetanilor. Ce putea să fie obiectul învelit în atâtea cuverturi, pe care preoții nu-l pierdeau din ochi? Fără îndoială că era cupa din corn de rinocer, pe care voiau s'o ducă în tezaurul din Taschilumpo.

O tăcere absolută domnea peste Loyang. Se auzeau doar lătrăturile unor câini și sforăiturile Tibetanilor beți. Tânăra femee se întoarse spre Tai și-i spuse:

— E timpul să mergem la culcare.

Me intră în camera ei, închizând ușa. Aprinse lampa și începu să se desbrace. Deodată, un sgomot ce seamănă cu un hârșăit și care venea din ventilatorul de deasupra ei, o făcu să tresară speriată și să privească într'acolo.

— Psst!

Me se dădu cu câțiva pași înapoi. Fața lui Tai, încadrată în rama ventilatorului, îi surâdea mulțumită. Tânăra femee înțelese. In semn de apărare, ea ridică mâna dreaptă și-o agită. In clipa următoare, Tai sări pe podea, suflă în lampă și înaintă spre ea. Me căzu în genunchi și gemu încet :

— Ne vor ucide ! Ne vor ucide !

El o strânse în brațe și-i strivi buzele într'un sărut sălbatec și arzător. Fără nici un fel de rezistență, ea se lăsă dusă spre pat. Ii dispăruse orice fel de inițiativă.

Nici nu se luminase bine de ziuă și Tai aflase tot ce-l interesa. Odată cu cele mai pătimașe cuvinte de dragoste, el isbutise să smulgă din gura tinerei femei secretul asupra călătoriei lor. In bagajul Tibetanilor se găsea adevărata cupă din corn de rinocer, din timpul dinastiei Tang, pe care preoții trebuiau s'o depună în tezaurul lui Panschen din Taschilumpo. Fugind după masacrul din Maimaitscheng, Me ajunse în capitala credincioșilor Lamași, unde secretarul lui Panschen, găsind-o pe placul lui, o oprise pentru el. Devenind metresa lui, Me trebui să plece la Taschilumpo pentru a-i aștepta sosirea.

— Crezi că e adevărata cupă? făcu Tai neîncrezător, în timp ce inima i se umplea de o bucurie tranie.

— Da, e cupa pe care eunucii au furat-o din Orașul-Interzis. Anticarul Kung i-a adus-o în aceași noapte lui Panschen. In schimbul darului, Tibetanii i-au oferit monopolul opiumului pe un

vast district din țara lui. Kung va deveni în scurt timp un om bogat.

— Cupa e întovărășită de documente ?

— Da. Secretarul lui Panschen mi-a povestit tot. E un om aspru și rece, dar noaptea devine blând ca un mielușel. Ia seama, Fu-Schen. Tibetanii sunt primejdioși. Ei știu totul, prevăd viitorul și chiar trecutul. Voința lui Panschen e redutabilă și secretarul îl ascultă orbește.

Avid, Tai nu pierdu nici un cuvânt din spusele tinerei femei. Când se întoarse în camera lui, creerul îi lucra cu febrilitate. Trebuia să ia cupa Tibetanilor, chiar cu riscul propriei sale vieți. Momentul potrivit pentru această faptă îndrăzneață nu era departe. Inainte de a trece frontiera va schimba cupa autentică cu cea luată dela consilierul legației engleze. Era un plan formidabil, și până la plecare Tai se gândi numai la aceasta.

CAPITOLUL XVII.

Ficat de șarpe și creer de rinocer

Ca să ajungi dela puctul terminus al drumului de fier până la vechea capitală a Chinei : Hsianfu, unde altă dată trimișii Omeyazilor dăduseră cupa din corn de rinocer Impărătesei Tang, nu era un lucru prea ușor, mai ales când această distanță trebuia parcursă cu automobilul. Numeroși lucrători se căzneau să repare drumul secular, pe care inundațiile Fluviului Galben îl făcuseră inaccesibil ; noroiul și băltoacele împiedecau înaintarea vehiculului.

Trecu ore după ore. Tai încercase de multe ori să se apropie de Me şi să-şi şoptească fără ca preoţii thibetani să bage de seamă :

— Trebue să mă urmezi. Schimbul cupei autentice cu cea pe care o am asupra mea îl vom face înainte de a trece graniţa.

La început, ea refuză amestecul în planurile misterioase ale lui Tai. Nu voia să ia parte la o aventură, al cărei rezultat i se părea dubios. Ce putea face Tai cu acea cupă din corn de rinocer ? După părerea ei, cupa nu valora prea mulţi bani. Atunci, pentru ce se sbătea prietenul ei? Işi aminti de desele scene, ciudate pentru ea, pe cari le văzuse în Urga; bătrânul Tai, întorcându-se noaptea târziu dela întâlnirile lui cu Lamaşii, se svârcolea în pat, murmurând fără încetare fraze misterioase, în care pomenea şi de o cupă blestemată. Ca orice femee, se temea şi de puterea Tibetanilor. Ii ştia înzestraţi cu darul prevederii în viitor şi chiar în trecut. Dacă preoţii ar fi avut cea mai mică bănuială în privinţa planului lor, era pierdută împreună cu tânărul Tai. Dar dragostea subită pe care o simţea pentru noul şi curajosul ei prieten, o făcu până la sfârşit să-şi plece capul în faţa dorinţei lui Tai.

Soarele era la zenit, când călătorii, aşezaţi pe pernele automobilului închiriat, ajunseră la un han singuratec de pe marginea drumului. Hangiul, un Chinez scund şi rotofei, îi conduse în sala cea mare din fundul locuinţei sale şi oferi Tibetanilor de băut, ofertă ce fu primită cu multă bucurie.

Me, pretextând oboseala, se retrase în camera ce-i fusese desemnată şi, la prima ocazie, Tai se

strecură la ea. O strânse în braţe, şoptindu-i cuvinte de dragoste.

— Lasă-mă, te rog, lasă-mă! murmură ea fremătând de plăcere. Tibetanii îţi vor observa lipsa.

— Micuţa mea Me, urmează-mă.

— Lasă-mă şi te voiu ajuta.

— Imi promiţi?

— Iţi promit, cu singura condiţie să nu mă laşi în mâna acestor brute. Te voiu urma unde vei vrea şi te voiu ajuta pe cât voiu putea. Dar trebue să-mi dai ca zălog toţi banii tăi.

Tai se trase înapoi. Nu se aştepta la o asemenea cerere.

— Vezi, iar vrei să înşeli. După ce te voiu ajuta, tu vei pleca, lăsându-mă împreună cu aceşti Tibetani. Nu te gândeşti decât la pielea ta. Dar fi prevăzător; nici nu bănueşti cât de multe lucruri cunosc Tibetanii.

Ea vorbise pe nerăsuflate, cu intenţia să-şi înfricoşeze prietenul.

— Ia seama, nu te încrede în ei. Te poate costa viaţa, continuă ea pe acelaş ton sinistru.

După o clipă de gândire, Tai îşi desfăcu centura de mătase şi scoase un teanc de bancnote. Era toată averea lui. Numără câteva şi le întinse tinerei femei.

— Iată nouă sute de dolari. Nu mi-am luat decât treizeci şi şapte, pentru micile mele cheltueli. Ia pachetul. Eşti mulţumită? Mă vei urma?

Din nou, el o strânse în braţe, acoperindu-i faţa cu sărutări sălbatece. Me se eliberă din strânsoarea lui şi vârî bancnotele sub jartiera ciorapului.

— Cupa o vom schimba fie la Tungkwan, fie la Lingtun, fie la Hsianfu. După acest oraş imperial,

nu vom mai avea nici o şansă de reuşită, explică Tai.

— Şi cu Tibetanii ce ai de gând?

— Îi vom adormi. Fără îndoială că la Tungkwan vom găsi o farmacie. Cunosc o esenţă de opiu, care în comerţ poartă denumirea de „Perle de aur". E un somnifer puternic şi dacă îl vom amesteca în vinul acestor Tibetani beţivi, îi vom adormi pentru o întreagă zi.

— Şi şoferul automobilului? întrebă Me.

— Voiu vorbi cu el. Sunt sigur că pentru o sută de dolari, va trece de partea noastră. Dă-mi o hârtie de o sută, ca să pot aranja cu el.

In aceeaşi clipă, hangiul se apropie de uşă şi strigă:

— Grăbiţi-vă, grăbiţi-vă! Domnii sunt gata de plecare!

— Numai o secundă, răspunse Me, mi s'a desfăcut jartiera.

Ea se depărtă cu câţiva paşi, se aplecă, îşi aranjă îmbrăcămintea şi scoase din teanc o bancnotă de o sută de dolari. Apoi alergă în urma lui Tai şi i-o strecură în mână. Când ajunseră în dreptul automobilului, şoferul tocmai învârtea manivela. Tibetanii înjurau de zor că nu se puteau înţelege cu conducătorul vehiculului, care vorbea dialectul din Sud.

— Mă voiu aşeza lângă el, se oferi Tai.

Motorul urui şi porni cu sgomot spre Tangwan. Prin faţa automobilului se perinda o privelişte foarte pitorească, din care Tibetanii nu pricepură mare lucru. Me, înghesuită între bagajele călătorilor, suspina din când în când de durerea ce i-o producea proasta aşezare.

— Care e numele onorabilului domn? întrebă Tai pe șofer.

— Mă numesc Yen.

— Unde se află locul natal al onorabilului domn Yen?

— Sunt din Tschangtscha.

Cum? Tschangtscha? Acolo e și locul meu natal! Iată-ne compatrioți, copii al aceluiași pământ!

— Da, răspunse șoferul cu bucurie. Suntem compatrioți. Am recunoscut imediat, după vorba ta. Te duci la Hsianfu?

— Da; la Hsianfu.

— Și de acolo?

Prilejul era bine venit și Tai se hotărî să nu-l piardă.

— Sunt interpretul Tibetanilor, cari au treabă la Hsianfu. De acolo, ei vor pleca spre Tibet, însă singuri, căci misiunea mea se termină la Hsianfu.

— Și femeia?

— E o Mongolă dela frontieră, care călătorește de plăcere. Sărmana! Nici nu știu dacă va mai putea merge mai departe. E suferindă. Când te întorci?

— Cât mai repede posibil. Transporturile trupelor au și început. Războiul poate isbucni din clipă în clipă. Toate automobilele merg spre Paotingfu. Relațiile automobilistice cu Hsianfu vor fi suspendate.

— Dacă voiu termina cu treburile mele la Hsianfu, vei putea să mă aduci înapoi? Cât mă va costa?

— Două sute de dolari.

— Oh, făcu Tai. Două sute de dolari! E prea

mult. Sunt sărac. Mai mult de zece dolari nu-ți pot da.

— Atunci du-te pe jos. Un măgar costă deja șase dolari. Dacă vrei să te întorci cu mine. îmi vei plăti două sute de dolari.

— Și dacă voiu avea un tovarăș de drum?

— Nu mă interesează. Mâine dimineață mă întorc.

— Nu poți pleca noaptea?

— De ce mă întrebi?

— Pentru că vreau să mă reîntorc cât mai de grabă: alte afaceri m'așteaptă la Peking. Dacă va începe transportarea trupelor, îmi va fi greu să-mi urmez drumul.

Cu sensibilitatea Chinezului de Sud, șoferul simți că tânărul îi ascundea ceva și că avea nevoe de el.

— Suntem prieteni, nu-i așa? Suntem amândoi din aceeași țară. Spune-mi, ce fel de afaceri învârtești? In curând părăsesc armata si cred că ne-am putea înțelege de minune.

— E o întreprindere interzisă, făcu Tai, clipind din ochiu. E vorba de tutun...

— Cu alte cuvinte, opiu. E o afacere rentabilă. nu-i așa?

— Da, mai ales în Tibet. Pentru aceasta cei doi Tibetani merg într'acolo.

— Și tu ești intermediarul chinez?

— Da, nu sunt decât comisionarul lor și-mi primesc partea după ce afacerea este tranșată. Hsianfu e o regiune periculoasă și dacă războiul va isbucni, vom fi nevoiți să ne întrerupem negustoria.

Capcana întinsă de Tai cu atâta meșteșug îl prinse pe nefericitul șofer. Pe dinaintea ochilor lui

trecură grămezi imense de aur. Comerțul opiumului fusese totdeauna o meserie bănoasă si atrăgătoare pentru cei certați cu legea.

In aceeași după amiază, ei intrară în orașul-fortăreață, Tungwan. Me începu să se plângă de dureri interne și Tibetanii fură de părere ca ea să se ducă să-si caute un medicament. Intovărășită de Tai, ea găsi în apropiere de hanul în care se opriseră un droghist. Me strigă câteva cuvinte farmacistului și ceru „Perle de aur".

— Iată, zise negustorul cu indiferentă. Zece dolari

Ea se curbă, făcu o grimasă dureroasă si strigă:

— Sufăr îngrozitor, nici nu pot dormi din cauza durerilor. N'ai ceva mai bun?

Farmacistul o privi cu atenție, apoi zise:

— Am un remediu minunat pentru a te putea face să dormi. E un amestec din ficat de șarpe, ghiare de urs, creer de rinocer si mustăți de tigru. Acum treizeci de ani, guvernatorul manciurian din Hsianfu l'a comandat contra intoxicației sale din cauza opiumului. Costă douăzeci de dolari.

— Dă-mi-l, dă-mi-l. ce contează banii în schimbul liniștei!

Insensibil, omul dispăru în camera alăturată și reveni cu o fiolă de argilă, închisă ermetic. O etichetă roșie, pe care erau scrise câteva caractere ciudate, era lipită în jurul fiolei.

— Iată doctoria, dar fi prudentă Nu lua prea multă si numai diluată în ceaiu.

— E amară? Mi-e teamă! întrebă Me printre suspine.

— Nu, n'are nici un gust.

— Nu colorează ceaiul? Nu pot să sufăr băuturile colorate.

— Fii fără grijă, e un medicament care nu lasă nici o urmă.

Obrazul înlăcrămat al tinerei femei se întoarse spre Tai :

— Cumpără-mi doctoria, sau altfel mor !

Tai plăti. Clătinând din cap, bătrânul droghist luă banii și murmură :

— Pe Dragonul-cu-o-sută-de-brațe, această femee are înfățișarea cea mai sănătoasă, din câte am văzut vreodată ! Dar ce importanță poate avea aceasta pentru mine ?

CAPITOLUL XVIII.

Orgia din curtea templului

Hanurile din Hsianfu erau pline până la cel din urmă grajd. Cu toate acestea, Tai, Me și cei doi Tibetani isbutiră să-și găsească un adăpost în templul Lamaș din fața porții orientale a orașului. Era o clădire pe jumătate dărăpănată, în curtea căreia mărăcinișul crescuse în voe. Nimeni nu se mai îngrijise de ea, după terminarea revoluției.

Inainte de a se stabili în mijlocul acestor ruine, Tai umblase peste tot căutând o găzduire, dar din refuzurile primite, tânărul înțelese că venirea lor în acest vechi oraș imperial nu era pe placul locuitorilor. Rupți de oboseală, acoperiți de praf, călătorii sfârșiră prin a accepta mizerabilul adăpost din spatele porții orientale. Tai nu fu prea bucuros : știa că porțile orașului se închid devreme și că fuga lui și a tinerei lui prietene putea fi descoperită cu ușurință.

Şoferul, dorind să-şi viziteze nişte prieteni, se pregăti de plecare.

— Ai grijă să te aprovizionezi cu benzină, îi spuse Tai.

— Dă-mi un avans, răspunse şoferul. Altfel nu-ţi pot garanta nimic.

Tai îi întinse o bancnotă de zece dolari şi soferul râse mulţumit.

In acest timp, Tibetanii dsecărcară automobilul de bagajele lor şi le aşezară într'una din sălile dărăpănate a curţii templului.

— Fata va dormi în faţa lui Gautama Buddha cel mai în vârstă, arătând intrarea principală a templului. Tu îţi vei petrece noaptea acolo, continuă el, indicând lui Tai colţul opus, unde statuetele policrome ale zeului Infernului se găseau prăbuşite şi sfărâmate în bucăţi.

Tai se oferi să se îngrijească de mâncare.

— Pregăteşte-ne pentru astă-seară ceva bun. Ne vom duce la prefectul oraşului pentru a discuta cu el despre continuarea drumului nostru. In cel mult o oră, două, vom fi înapoi. Fata ştie să călărească?

— Nu, minţi Tai. Va trebui să-i procurăm o litieră, unde vom pune şi bagajele noastre.

Fără a mai adăoga vre-un cuvânt, preoţii părăsiră curtea şi Tai rămase singur cu tânăra femee.

— Nu trebue să pierdem nici o clipă. Vom pleca chiar în această noapte. Mă voiu duce în oraş pentru a căuta ceva de mâncare şi de băut. Iţi voiu cumpăra şi nişte îmbrăcăminte chineză, căci din cauza rochiei tale mongole, vei putea fi recunoscută. Astă-seară, cupa va fi a noastră ! Ba nu, chiar acum ! Să mergem s'o căutăm.

Ei intrară în templul lateral, în care Tibetanii

își puseseră bagajele. Tai observă că toate baloturile lor erau la fel. Fiecare era învelit într'o cuvertură de bumbac, cumpărată de ocazie în bazarele din Peking. Erau cu totul cinci pachete, din care unul purta sigiliul lui Panschen Lama.

— Acesta trebue să fie, murmură Tai cu ochii strălucitori.

Me tresări. Din nou i se părea că aventura în care intrase de dragul tânărului ei prieten va avea un sfârșit lamentabil.

— Se reîntorc Lamașii, murmură ea apucată de o frică mistică.

— Prostii ! Nu e nimem aici. Sunt sigur că prefectul îi va ține până aproape de miezul nopții. Fii liniștită, micuța mea.

Tânărul Chinez își scoase briceagul pentru a tăia nodul sigiliului. Nu era lucru prea ușor, dar când văzu că trepidațiile mașinei desfăcuseră pe jumătate panglica, el răsuflă ușurat. Centimetru cu centimetru, el trase balotul din învelișul lui, în timp ce Me susținea grămada de bagaje să nu se prăbușească. Totul reuși de minune. Tai luă caseta din lemn de cedru, o ridică în sus și-o examină.

— Iată comoara noastră, zise Tai transportat de bucurie. Cine o va avea ? Christies din Londra sau Americanii ? Cine o va plăti mai scump ?

— Să terminăm mai repede. Mi-e teamă.

Alături de casetă, învelite în aceeași cuvertură, se mai aflau câteva figurine și un pachet cu scrisori. Me se aplecă și luă o statuetă. Era un Buddha minunat de aur masiv.

— Fără îndoială că le-au furat din palatul imperial. Le luăm și pe acestea? Trebue să aibă o valoare considerabilă.

— Nu lua decât una, făcu Tai, privind scrisorile. Nu înțeleg nimic. Sunt scrise în tibetană.

Ascunse pachețelul în buzunarul interior al hainei, apoi continuă:

— Du-te acum și caută o bucată de lemn de aceleași dimensiuni cu statueta. Vom face un mic schimb ca furtul nostru să nu fie descoperit prea devreme. Totodată, adu-mi și cupa pe care o vei găsi în bagajul meu.

Me alergă spre templul occidental, răscoli cuverturile lui Tai și, găsind cupa Englezoaicei, i-o aduse. Dintr'un gard vechiu și părăginit rupse o scândură de lungimea statuetei lui Budha. Tai făcu la repezeală schimburile și când termină, fața îi strălucea de fericire. Vechea cupă de corn de rinocer, din cauza căreia împărăteasa Yang Kuei Fe își găsise moartea, se afla în posesia lui.

— Cei din Taschilumpo vor fi mulțumiți când preoții vor ajunge acolo, râse el. Acum, ascunde-ți statueta în bagajul tău, iar eu voiu face la fel cu faimoasa cupă.

Ascultătoare, Me îi îndeplini și această dorință. Când treaba fu terminată, Tai îi zise:

— Mă duc în oraș pentru a cumpăra de mâncare și de băut Tibetanilor noștri și pentru a-ți face rost de o rochie chineză. Mă tem ca șoferul să nu ne strice planurile. Aș vrea ca cel mai târziu la miezul nopții să părăsim aceste locuri blestemate.

Se întunecase de-a binelea, când Tai se reîntoarse urmat de doi *cooli* ce purtau un vas greoiu plin cu vin și pachete cu mâncare.

— E în regulă, zise el lui Me. Prefectul i-a îmbătat pe păzitorii noștri. Am aflat aceasta dela

negustorul unde am cumpărat vinul și mâncarea. Sunt sigur că orgia dela palatul prefectului va continua și aici. Am angajat un cântăreț orb, care va veni pe la ora zece seara. Vreau ca Tibetanii să nu ducă lipsă de nimic.

După o jumătate de oră dela întoarcerea lui Tai, sosiră și preoții Lamași. Cheful făcut împreună cu prefectul orașului lăsase urme adânci în cugetul lor. Clătinându-se pe picioare și scoțând tot felul de înjurături în limba tibetană, ei intrară în curtea templului și se trântiră pe lespezile de piatră. Tai alergă spre ei și se interesă de dorințele lor.

— Totul este pregătit, le zise el. Ceaiu, *tsamba* și vin.

Tibetanii dădură din cap mulțumiți și cel în vârstă le făcu semn să înceapă servirea. Me aduse făclii, luminând astfel intrarea templului, iar Tai, ajutat de ce doi *cooli*, aranjă o masă improvizată din treptele de piatră câteva farfurii pline cu *tsamba*, grăunțe de floarea soarelui, fructe uscate și o cană cu vin.

— Ah, suspină unul dintre Tibetani, pastrama prefectului ne-a făcut o sete groaznică.

Și, ca la comandă, preoții deșertară în câteva clipe cana. Me se apropie de Tai și-i zise cu glas tare, ca să fie auzită:

— Fu-Schen, ajută-mi să mai încălzesc o cană cu vin.

Tai o urmă și când ieșiră din raza lor vizuală și se apropiară de focul făcut într'un colț al curții, tânăra femee îi șopti:

— Dă-mi narcoticul. Vreau să-l pun în vin. E mai sigur.

Tai îi strecură fiola de argilă, apoi o întrebă

— Ţi-ai văzut îmbrăcămintea? Cum o găseşti? Iţi place?

— E minunată. Nu credeam că poti avea un gust atât de rafinat.

— Mă bucur că-ţi place. O vei îmbrăca pe deasupra rochiei mongole şi-ţi vei schimba pieptănătura. In fuga noastră, vom putea fi recunoscuţi.

— Vin! Chinez păcătos! se auzi în acelaşi timp vocea răguşită a unuia din Tibetani. Adu-ne vin, fiu de căţea! Vrei să murim de sete?

— Lasă-i să strige, zise Tai liniştit. Ce brute!... Ce beţivi!...

Cu o mişcare nervoasă, Me deşertă conţinutul fiolei în oala aburindă. Un *cooli* alergă spre ei strigând:

— Domnule, domnule, veniţi repede! Tibetanii vor să mă omoare!

Intr'adevăr, din fundul curţii se auzeau strigăte şi blesteme. Deodată, ca prin farmec, vacarmul nemulţumiţilor încetă şi în locul lui se auziră acordurile line a unei ghitare.

— A sosit cântăreţul, şopti Tai tinerei femei. E momentul să le aducem vinul.

El apucă oala şi, învăluit de aburii vinului cald, traversă curtea.

— Rog pe stăpânii mei să-mi ierte întârzierea. zise el politicos, punând vasul la îndemâna Tibetanilor. E un vin minunat de Schaupang.

Preoţii plescăiră din limbă. De mult nu băuseră un vin atât de scump. Unul dintre ei scoase un strigăt sălbatec:

— Să bea toţi din el! Vreau să fiti veseli ca noi! Cântă, moşnege, cântă!

Vinul băut înainte li se urcase la cap. Orbul, un

bătrân sdrenţăros, se aşează alături pe lespede şi-şi acordă din nou chitara. Tai şi Me se retraseră la câţiva paşi, fiecare cu o farfurie de *tsmaba* şi cu o cană de pământ plină cu vin.

— Vrem să ne cânţi ceva despre vin, petreceri şi veselie! strigară Tibetanii.

Din nou, moşneagul îşi struni coardele ghitarei, apoi începu. Era un cântec vechiu al lui Li Tai Pe, marele preot al dinastiei Tang, care-şi petrecuse viaţa în braţele femeilor şi care, mai târziu, cunoscuse un groaznic sfârşit din cauza plăcerilor.

„Dacă viaţa nu e decât un vis.
La ce atâtea suferinţi şi griji?
De-aceea beau fără sfârşit
Şi-mi amefesc durerea.
In ziua în care nu voiu mai putea
Să ţin o cupă în mână
Imi voiu închide ochii liniştit
Că n'am pierdut nimic din viaţă".

In culmea entuziasmului, Tibetanii îşi goliră cănile. Tai le umplu din nou. Orgia era în toiu. Bătrânul făcu o scurtă pauză, apoi începu cu o voce mai puternică:

„Peste Tschang-an Luna îşi aruncă razele ei line,
E semnul bucuriei şi veseliei noastre.
Să ducem cu toţii la gură cupa cea sfântă.
Ce poartă blestemul cel crunt"

— Ce cântă acest câine? strigă Tibetanul cel tânăr. De unde cunoaşte el cântecul cupei dela Taschilumpo?

Dar mintea înfierbântată de vinul cald nu găsi deslegarea. Imitându-şi tovarăşul, el deşertă câteva căni la rând, scoţând sunete guturale de plăcere. Apoi rostogoli ochii injectaţi şi se prăvăli pe treapta de piatră. Bătrânul Tibetan îi privi nedumerit trupul fără cunoştinţă şi, ca şi cum ar fi vrut să-şi arate rezistenţa, dădu peste cap o nouă cană. Incercă să se ridice, dar puterile îl părăsiră. Cu un geamăt obosit, el căzu înainte, cu faţa la pământ şi nu se mai mişcă. Dintr'o săritură, Tai se apropie de cei doi şi-i scutură. Preoţii Lamaşi trecură în ţara fără vise. Orgia se terminase. Tai chemă pe cei doi *gooli,* cari tot timpul stătuseră în jurul focului şi le întinseră doi dolari.

— Luaţi-l pe cântăreţ, daţi-i un dolar şi plecaţi. Treaba voastră s'a terminat.

Din nou, tăcerea acoperi curtea templului. Me se apropie de Tai şi-l privi întrebător. Tremura toată. Tânărul Chinez o linişti, mângâind-o de câteva ori pe obraz

— E timpul, zise el. Planul nostru a reuşit de minune. Nimeni nu-i va găsi pe aceşti porci până mâine după amiază.

CAPITOLUL XIX.

Sapte perle pretioase

Hotelul „Corabia-Dragonului-Sburător" din Hankau era o clădire înaltă cu patru etaje cu un aspect hidos şi plină de strigăte şi sgomote. Cu toate aceste neajunsuri, Tai şi Me se stabiliseră după multe şi inutile căutări într'o cameră al acestui hotel.

Fuga lor spre Hankau nu întâmpinase nici o rezistenţă. Şoferul mareşalului Wu-Pei-Fu, credincios înţelegerii făcute cu Tai, îi aşteptase la poarta oraşului şi străbătu distanţa până la Loyang în timpul cel mai scurt. Telegramele trimise de către Tibetani după un somn de 24 de ore nu părăsiră încă biroul prefectului din Hsianfu, când Tai şi Me se aflau în trenul care mergea spre Sud. Toată noaptea, fugarii călătoriseră în automobilul hodorogit printre stânci calcaroase, pe un drum desfundat. Când ajunseră la Loyang — zorile începuseră să se arate, — şoferul luă cu o bucurie greu reţinută restul dela suta de dolari şi le zise:

— Imi pare foarte rău că nu pot merge mai departe. In curând va trece un tren spre Hankau.

Tai şi Me găsiră un loc liber în trenul militar şi timp de două zile călătoriră fără întrerupere. La Hankau coborîră şi în urma recomandaţiilor unui funcţionar al căilor ferate traseră la hotelul „Corabia-Dragonului-Sburător". Hotelierul îi conduse la cel de al treilea etaj, într'o cămăruţă obscură şi murdară. Mobilierul era foarte sărăcăcios: un pat de fier, o masă, două tabure te şi un dulap pe jumătate stricat. Pe masă se găsea un telefon particular, care — bine'nţeles — nu funcţiona. In afară de aceasta, uşa nu se închidea.

Când Tai văzu cămăruţa, el se scutură de oroare şi zise:

— Imposibil. N'aveţi ceva mai bun?

Cu indiferenţă, hotelierul răspunse:

— Nu. Toate hotelurile din Hankau sunt pline de ofiţeri. Vă costă numai trei dolari pe zi.

Tai se întoarse către Me.

— Nu-i nimic de făcut. Vom fi nevoiţi să accep-

tăm și această cocină de porci. Putem găsi aici de mâncare? întrebă el apoi pe hotelier.

— Nu se prea găsește. Dar pentru Dvs. voiu putea găsi ceva. Trei dolari pe zi de fiecare persoană, făcu Chinezul, care palid și plictisit n'avea decât o singură dorință : să se întoarcă la opiumul lui.

Rămași singuri, Tai începu să se plimbe prin neîncăpăoarea odăiță. Intr'un târziu, se opri în fața tinerei femei și-i zise :

— Me, am nevoe de bani

— De bani ? făcu ea cu neîncredere. Nu-ți voiu mai da nimic din ce mi-ai dat mie. Mi-ai spus că din vânzarea cupei vei căpăta mii de dolari. Dece n'o vinzi ?

Obrazul lui Tai se îndulci. Mângâe cu dragoste pe Me.

— Chiar pentru a o vinde îmi trebuesc bani, micuța mea. Vreau să expediez două telegrame: una la Londra și alta Americanului. Dă-mi douăzeci de dolari și te asigur că nu te voiu uita la împărțirea câștigului. Știi prea bine că te iubesc si că vreau să te iau de soție.

— Să mă iei de soție? zise ea cu un râs ascuțit. Te gândești cum ai putea să mă înșeli. Ține, ia-ți banii și expediază-ți telegramele.

— Vom avea nevoe de mai mult, răspunse el. Până ce voiu primi răspunsurile, va trece mult timp. Va trebui să ne mutăm la alt hotel și să ne cumpărăm câteva valize. Cu baloturile noastre sărăcăcioase nu vom fi primiți nicăeri. Sunt de părere să vindem statueta de aur.

— Mai întâiu, scrie telegramele, îl sfătui Me.

Tai scoborî scara și după câteva clipe reveni cu hârtie, cerneală și toc. Sub supravegherea atentă

a tinerei femei, el alcătui cele două telegrame. Prima purta adresa lui Mr. Ferry Mac Jones, Christies, London și avea următorul cuprins :

„Descoperit cupa împreună cu documentele necesare. Livrarea la consulatul englez Hankau contra sumei hotărîte, depusă pe numele meu la Chartered Bank Hankau".

Deoarece Me nu cunoștea limba engleză, Tai îi traduse și ea păru mulțumită.

— Crezi că Englezii îți vor cumpăra cupa? întrebă ea.

— Vom vedea. Va trece mult timp, dar totul se va aranja.

— Și cealaltă telegramă?

— Așteaptă o clipă.

Cu capul între mâini, Tai stătu câtva timp pe gânduri, apoi luă tocul și scrise în engleză :

„United Republican News Service Mr. Clerendon Peking. Cupa autentică Pool-Irving. Găsit documentele. Le ofer. Telegrafiați propunerile. Tai-Fu-Schen, interpret, legația tibetană, Hotel Hankau".

După ce-i traduse și această depeșă, Tai adăogă :

— Fi atentă. Americanul îmi va propune o sumă enormă. Sunt sigur că nu mă înșel. Vom avea mulți bani. Ne vom muta într'alt hotel. Tu ești de acum soția mea. Iți voiu da numele familiei mele. Ești mulțumită?

Me scutură din cap, surâzând.

— Mă bucur. Mă voiu duce acum să expediez telegramele și să mă interesez unde aș putea să vând statueta. Intr'o oră voiu fi înapoi. In acest

timp, dacă vrei, du-te și cumpără câteva geamantane.

Cu aceste cuvinte, ei se despărțiră. Tai plecă la oficiul poștal iar Me, urcată într'o *rikscho*, cutreeră magazinele. Găsi cu ușurință ceeacece căuta și când se reîntoarse încărcată cu două valize de un model european, Tai o aștepta cu masa pusă. Mâncară la repezeală și luând cele două pachete prețioase, statueta și cupa din corn de rinocer, plecară din nou în oraș.

Se opriră în fața unei case înalte și impunătoare, clădită în piatră și decorată cu tot felul de basso-reliefuri.

— Aici locuește Woen-Tsu-Koi, cel mai mare negustor de antichități. L-am prevenit de vizita noastră. E un mare savant; fi prudentă și nu te trăda.

Intrară într'un coridor, care măsura mai mult de un metru lungime. O ușă lăcuită cu roșu dădea spre scară. Tai bătu de trei ori. Din interior se auzi cum cineva scobora treptele, apoi o voce prudentă întrebă :

— Cine e acolo ?

Zăvorul fu tras și o bătrânică le deschise, făcându-le semn s'o urmeze. In urma ei, Tai și Me urcară scara. Primul etaj nu cuprindea decât o sală mare și spațioasă, pe pereții căreia se aflau rafturi pline cu tot felul de vaze de porțelan, cutii de abanos. In mijloc se ridica o masă rotundă din lemn scump, încrustată cu sidef și fildeș. Un bloc enorm de marmoră, pe care se găsea desemnat un peisaj muntos, acoperea suprafața tăbliei. Bătrâna aprinse lumina, apoi se întoarse spre vizitatori și le zise :

— Stăpânul Woen va veni îndată. Vă rog să aşteptaţi câteva clipe.

Din nou, Tai se aplecă spre Me şi-i şopti :

— Fi prudentă ; bătrânul ştie perfect de bine de unde provin aceste statuete. Ar fi prea primejdios pentru noi să afle că le-am furat.

In urma uşii se auzi un tuşit şi bătrânul Woen intră fără sgomot. Era un moşneag de aproape şaptezeci de ani şi care avea peste patruzeci de nepoţi. Pe deasupra ochelarilor, el cercetă cu atenţie pe noii veniţi. Tai îl salută ridicând mâinile după ceremonialul chinez.

— Tu eşti studentul străin ?

— Da, mi-am făcut studiile pe un pământ străin, dar numai pentru a putea fi util Chinei. In momentul de faţă sunt în drum spre Tibet, ca interpretul chinez al Marelui Lama tibetan.

Woen îl privi pentru a doua oară pe deasupra ochelarilor săi şi întrebă cu o voce care se observa accentul omului de afaceri :

— Ei bine ?

— Stăpâne Woen, ţi-am mai spus astăzi că Lamaşii ne mai având bani, vor să vândă o statuetă a lui Buddha. Nu doreşti d-ta s'o cumperi ?

— Nu prea cred, căci cumpărarea unor lucruri cunoscute atrage totdeauna neplăceri. Poliţia are un miros pătrunzător pentru astfel de chestiuni. Ea ştie că noi, negustorii de abiecte antice, cumpărăm orice de valoare, chiar şi cele furate. Nu uita că la Peking, au dispărut o sumedenie de lucruri preţioase. Toată lumea e în căutarea vechei cupe din corn de rinocer a împărătesei Yang Kuei Fe. Cum aş putea dovedi poliţiei că nu mi-ai vândut decât obiecte legale?

Tai rămase nemișcat, cu toate că simțea că sângele îi dispăruse din obraz.

— Ei bine, d-ta care vii din Peking, continuă bătrânul, n'ai auzit nimic în privința acestei cupe?

— Ba da, dar numai ce scriu ziariștii. Nu m'au interesat prea mult articolele lor. Am citit însă că au apărut pe piață câteva imitații, împreună cu documentele necesare pentru a le dovedi autenticitatea. Cum s'ar putea recunoaște veritabila?

Cu o mișcare indiferentă, Woen își așează ochelarii, cari îi alunecau mereu de pe nas.

— Voiu recunoaște oricând adevărata cupă, zise el. Cât despre documente, n'am auzit niciodată vorbindu-se de așa ceva. Arată-mi puțin ceeace mi-ai adus.

Me îi întinse statueta învelită într'o cuvertură. Bătrânul o desfăcu și o puse pe marmora mesei. Își reașeză din nou ochelarii și se apropie de ea, pentru a o cerceta. Ridică statueta la înălțimea capului și o privi câtva timp cu atenție. Își trecu mâna pe suprafața ei și murmură încet, ca pentru el:

— E celebra statuetă din timpul împăratului Wang Li, dinastia Ming. Frumoasă, foarte frumoasă. Gautama. Dar nu provine din Tibet, ci din Orașul-Interzis.

— Nu. Lamașii cari dorresc s'o vândă au plecat direct din Lhassa spre India, au locuit câtva timp la Londra, iar acum se reîntorc în țară. N'au trecut prin Peking.

— Cât vor ei pe această statuetă?

— Zece mii de dolari, îndrăzni Tai.

— Tinere, știi cât valorează zece mii de dolari? E câștigul unei întregi vieți de lucru. Nu se cade să-mi ceri un asemenea preț!

Bătrânul examină din nou figurina de aur, mângâind-o și clătinând din cap. Luă apoi o balanță de argint și o cântări.

— Zece mii de dolari e prea mult, murmură el. Poate că-ți voi putea da trei mii șapte sute de dolari. Atât valorează această statuetă. Iți voi număra acum o mie de dolari, iar pentru rest îți voi face un bilet cum că îi vei putea ridica în două rânduri, după ce voiu vinde obiectul. Nu e prea plăcut și poate dura mult timp.

— Stăpâne Woen, îl rugă Tai cu o voce plângăreață, dă-mi acum o mie cinci sute de dolari. Lamașii au mare nevoe de bani. Ei pleacă astă-seară în Tibet. N'ai putea să depui restul la o bancă engleză? Spre exemplu la Chartered Bank?

— De sigur, tinere, dacă crezi că acest lucru îți va fi de folos. Dar mai mult de o mie două sute de dolari nu-ți voiu da acum.

Pentru a nu știu câta oară, Woen luă figurina în mână. Incepea să-i placă. Din inima lui îmbătrânită se ridica un fel de pasiune pentru liniile suple și magnifice ale statuetei de aur. O asemenea operă de artă nu se putea naște decât sub Ming, acel împărat rafinat și iubitor de frumos. Dacă poliția ar fi aflat că în dugheana lui ascundea această podoabă antică, nu numai c'ar fi pierdut o afacere minunată, dar se putea expune unor inconveniente destul de neplăcute. De cumpărători nu se plângea. Directorul american din compania anglo-americană de tutun, consulul general al Japoniei, exportatorul rus de ceaiu sau șeful drumului de fier între Hong-Kong și Shanghai, toți erau amatori de obiecte de artă și bătrânul știa că această afacere îi putea aduce un câștig de mai

mult de o sută la sută. Un singur lucru îl făcea să se întristeze: că minunata antichitate va sfârși prin a intra în posesia unui oarecare American milionar sau într'unul din muzeele Europei.

— Fie, zise Woen, îți voi satisface dorința. Iți voiu da o mie două sute de dolari în patru cecuri de trei sute fiecare, pentru a nu atrage atenția poliției. Pentru rest, mă voiu obliga să ți-l achit după vânzarea obiectului.

Tai nu replică nimic. Procedeurile bătrânului negustor erau atât de precise și hotărâtoare, încât nu-i rămânea altceva de făcut decât să le accepte. Woen își rugă mosafirii să ia loc pe taburetele de abanos și-i servi un ceaiu și țigări. Dintr'un scrin, el scoase un carnet de cecuri și începu să le completeze.

— Imi poți spune încăodată numele d-tale? întrebă el deodată. Ești cunoscut la bancă sau trebue să le fac pe numele preoților lamași?

— Ar fi mai bine, dacă ai lăsa numele în alb, sugeră Tai.

Tocul bătrânului complectă cele patru cecuri și după ce le verifică, le întinse lui Tai. Apoi, alcătui o declarație în care se obligă să-i achite restul de două mii de dolari după vânzarea obiectului de artă.

— Ești mulțumit? surâse el. Și acum, când am terminat cu formalitățile, povestește-mi ceva despre Lamașii d-tale.

Dar privirea îi căzu pe pachetul pe care Me îl ținea în mână:

— Ce fel de pachet e acela? Mai aveți ceva pentru mine?

— Da, răspunse Tai, prudent. Poate că mă vei putea ajuta, stăpâne Woen.

— Dece nu, cu plăcere!

— Me desfăcu învelitoarea de bumbac şi scoase cupa.

— Tchiiii! — un şuerat lung scăpă din gura bătrânului. Tchiiii! Ce-mi arătaţi acolo?!

Dintr'o singură privire, negustorul recunoscu că obiectul, pe care Tai îl punea pe masa de marmoră era cupa din corn de rinocer, celebra cupă a împărătesei Yang Kuei Fe.

— De unde o aveţi? întrebă el cu răsuflarea întretăiată,

— Aparţine deasemeni preoţilor Lamaşi. Astăzi am văzut-o pentru prima oară.

— Bine, bine, făcu Woen cu nerăbdare. Vor s'o vândă şi pe aceasta?

— Nu, venerabile Woen. Lamaşii m'au însărcinat cu executarea copiilor după documentele cari sunt alăturate acestei cupe, deoarece ei vor să-şi îmbogăţească bibliotecele tibetane.

Nervos, bătrânul duse la ochi primul sul galben şi-l examină. Privirea lui alunecă în jos, la stânga, unde se afla pecetea şi semnătura celui care redactase documentul.

— Wang Li, Wang Li, murmură el atât de încet, încât mosafirii lui deabea îl auziră. E cupa autentică, nu mai încape nici o îndoială! Ce noroc!

El despături cel de al doilea pergament, apoi cel de al treilea. Un tremurat succesiv îl scutura în timp ce le examina.

— Da, da, e adevărata cupă din corn de rinocer! murmura el fără încetare; apoi, cu voce tare se adresă lui Tai: Acest document e din dinastia mongolă, celelalte sunt mult mai vechi. Nu le pot descifra. Cunosc însă pe cineva la Wutschang, care e

capabil să ţi le copieze. Din păcate, va trece mult timp până ce vor fi terminate. Câte copii îţi trebuesc ?

— Trei din fiecare. Mi-e teamă însă că Lamaşii nu vor admite ca aceste documente să fie altcuiva încredinţate.

— Atunci, du-te la Wutschang, la prietenii mei. Locuesc în apropierea templului municipal. Dacă le vei spune că te-am trimes eu, ei te vor ajuta cu dragă inimă.

Trebuia să fie aproape miezul nopţii ; o tăcere de moarte domnea pe străzile oraşului. Din când în când se auzea clopoţelul păzitorului, care cu glas ascuţit anunţa pacea şi ora târzie.

— E timpul să plecăm, zise Tai, învelind cu atenţie cupa. Salută pe prietenosul negustor şi, urmat de tânăra Me, scoborî scara şi se îndreptă spre hotelul lor.

După plecarea lor, Woen ceru dela bătrâna servitoare un cuţit şi încercă să desfacă plasa care închidea soclul figurinei de aur. Reuşi să facă o deschizătură de aproape zece centimetri şi o scutură cu putere : grăunţe de orez de un negru închis căzură din ea.

— Bun, făcu el, conţinutul n'a fost atins.

Cu o deosebită atenţie, bătrânul desprinse placa şi-şi vârâ degetele în deschizătură. Odată cu două săculeţe de mătase galbenă, el scoase şi câteva bucăţi de fildeş.

— Oh, Wang Li, protector al artelor ! murmură ei în timp ce fruntea i se acoperea cu o sudoare rece.

Cu degetele sale tremurătoare, deschise cele două săculeţe, pline de praf ; spre neţărmurita lui

mirare, șapte perle se rostogolră pe marmora mesei. Patru dintre ele erau de o frumusețe și de o rotungime perfectă ; celelalte erau mai mici si mai șterse.

— Ce comoară ! Ce avere ! Buddha mi-a adus noroc ! Perle ! Oh, ce fericire ! Le voiu dona guvernului în schimbul impozitului pe un an întreg. Da, le voi da. E mult mai bine decât ca această avuție să se reîntoarcă în Orașul-Interzis.

CAPITOLUL XX.

La Wutschang

Vaporașul, încărcat cu sute de *cooli*, îi debarcă pe Tai și Me pe malul drept al marelui fluviu, în portul Wutschang. Tai se hotărîse să facă această scurtă călătorie, cu toate că prietena lui era de altă părere. Fără multă greutate, ei găsiră templul municipal. In colț, se ridica prăvălia unui librar.

— Aici locuește domnul Tsching ? întrebă Tai pe strengarii, cari se jucau în stradă. Adresa și numele celui căutat le luase dela bătrânul Woen, înainte de plecarea lor.

— Stăpâne Tsching ! Stăpâne Tsching ! strigară copiii în loc de răspuns.

Un bătrânel mic de statură ieși în pragul dugheanei sale privi interogativ.

—Poftiți înăuntru, le răspunse amabil moșneagul.

Intrară într'o încăpere joasă și plină de cărți chinezești.

— Doriți să cumpărați ceva ? Clasici ? Opere moderne ? Am de toate felurile.

— Nu, am venit cu totul pentru altceva. Putem să-ţi vorbim fără să fim auziţi ? Suntem din partea prietenului d-tale, Woen.

— Fiţi bineveniţi. Urmaţi-mă, vă rog.

Moşneagul deschise o uşe pe jumătate mascată de teancul cărţilor şi le făcu semn să intre. Chiar dela prima vedere puteai înţelege că această cameră servea la tratarea afacerilor secrete. Un papagal îi întâmpină cu strigăte de : „Bandit ! „Bandit !". Era o pasăre superbă, cu toate că avea un vocabular îngrozitor.

Tsching îi pofti să se aşeze pe o canapea şi cu glas mieros întrebă :

— Cu ce vă pot servi ?

— Domnule Tsching, începu Tai, stăpânul Woen m'a trimes la d-ta şi m'a asigurat că d-ta eşti priceput în copierea documentelor. Viu din Anglia şi am nevoe de duplicatele unor scrieri vechi, cari sunt destinate muzeelor Europene.

— Da, înţeleg, murmură bătrânul. Aş putea să le văd ?

Cu grijă, Tai scoase cele trei pergamente şi le întinse. Librarul le examină coloană cu coloană, apoi zise :

— Trebue să le copiez pe toate? Nu va fi un lucru prea uşor. Cere mult timp, căci sunt redactate într'o limbă veche.

— Stăpânul Woen mi-a explicat toate acestea. In cât timp crezi că le vei putea termina ?

— Intr'o săptămână, poate în două... poate în patru.

— Şi preţul ? Imi trebuesc câte trei copii după fiecare document.

— Adică nouă bucăți... făcu librarul gânditor. O sută de dolari.

De acord. Iată cincizeci drept avans. Dar sunt nevoit să-ți pun o condiție. Nimeni nu trebue să cunoască înțelegerea noastră. Vreau discreția cea mai desăvârșită. Soția mea va rământe în tot timpul lucrului d-tale aici, pentru a supraveghia documentele.

— N'am decât această cameră.

— O închiriez. Un dolar pe zi. D-ta n'ai decât să te muți la un vecin.

Tonul autoritar al lui Tai îl înfricoșe pe bietul librar. Spre mulțumirea tânărului, Tsching dădu trist din cap în semn de acceptare. Până atunci, Me nu rostise nici un cuvânt. Resemnată, ea asculta. Dragostea ce o purta lui Tai era mai puternică decât orgoliul.

— Vei rămâne aici, zise Tai, întorcându-se către ea. Iți voiu trimete bagajele ce le-am lăsat la biroul portului.

După o jumătate de oră, el intră în oficiul fluvial și ridică cele două valize. Inchirie o cameră la un hotel din apropierea centrului, unde-și depuse valiza în care avea ascunsă cupa, și trimise printr'un hamal bagajul lui Me la locuința librarului. După ce termină cu formalitățile, Tai se duse la oficiul poștal și se interesă dacă are vre-o telegramă. Spre mirarea lui, funcționarul îi întinse o depeșă. Infrigurat, el rupse plicul Telegrama nu conținea decât trei cuvinte :

„Fără interes. Clarendon".

— La dracu ! scrâșni Tai, Pungașul ! Mi-o va plăti ! Voi da în vileag toate minciunile publicate

de el în ziarele din Peking. Va fi un scandal monstru !

Cu puțin înaintea prânzului, Tai se prezentă la consulatul general al Angliei.

— Pot vorbi cu consulul general ? întrebă el pe ușier.

— Interesează-te la secretar, răspunse celălalt făcându-i semn să intre.

Câteva clipe mai târziu, un tânăr englez se apropie de el și-l întrebă politicos :

— Ce doriți ?

— Am venit să mă interesez dacă am primit vre-o telegramă. Mă numesc Tai-Fu-Schen.

— Cine ești d-ta ? Ești supus englez ?

— Sunt protejat englez. Sunt originar din Hong-Kong. Mi-am terminat studiile în Anglia, răspunse Tai, crezând că această minciună îi va fi de mai mult folos.

— Mă duc să văd. Așteaptă câteva clipe.

Englezul trecu într'o cameră învecinată și trase ușa după el. Tai privi în jurul lui. Așteptarea i se păru lungă. Deodată, auzi vocile a două persoane cari vorbeau în dosul ușei. Recunoscând glasul englezului cu care vorbise câteva clipe mai înainte, Tai se apropie de ușă și ascultă. Cu toate că gestul lui era lipsit de bună cuviință, curiozitatea îl făcu să apropie urechea de broasca ușei.

— Tai-Fu-Schen ? spunea o voce puternică și profundă. Mi se pare că am mai auzit acest nume. Ah, da ! Printre ultimele circulare am primit un avertisment privitor la un oarecare Tai-Fu-Schen. Se spune că e un spion rus care a venit din Mongolia. Mai e implicat și într'un furt ce a fost comis la Mr. Crighton, prim-consilierul nostru din

Peking. Nu-mi amintesc prea bine întâmplarea. Fii te rog bun și-mi caută raportul.

Se făcu tăcere, apoi vocea tânărului englez răspunse :

— La legația noastră din Peking a fost angajat un tânăr Chinez, care căuta prin acest serviciu să afle diferitele informații asupra evenimentelor din Mongolia. După câteva zile a dispărut fără să lase o urmă. Mr. Crighton mi-a adresat o scrisoare personală în care mă anunța că acest Tai-Fu-Schen a furat soției sale o veche cupă. Se bănuește că e un spion rus din cei mai rafinați și că este un agent de legătură.

— In acest caz, trebue să fim cu ochii în patru. Spui că e acum aici și se interesează dacă are vre-o telegramă ? Ei bine, vezi dacă are ceva pe numele lui.

— Vă amintesc că astăzi dimineață ne-a fost predată o telegramă privitoare la el. E din partea casei Christies.

— Christies ? Vreau s'o văd !

După câteva clipe, vocea secretarului pronunță aceste cuvinte, pe cari Tai le memoră fără să scape o singură vorbă :

— „Consulatul general al Angliei, Hankau. Studentul Tai-Fu-Schen anunță descoperirea unei cupe autentice din corn de rinocer dinastia Tang împreună cu documente. Propune livrarea consulatului general în schimbul sumei cuvenite și depuse Chartered Bank. Cereți examinarea cupei și documentelor. Suntem gata să tranșăm cumpărarea"

— Cum ? strigă consulul general. Sunt complectamente idioți ! Ce ne privește pe noi ? Negustorii din Londra cred oare că un consulat regal al Marei

Britanii serveşte pentru a examina şi a încheia afacerile lor?! Aruncaţi imediat pe acest individ afară!

— Dar, domnule consul general, e vorba desigur de cupa furată lui Crighton. Trebue să luăm oarecari măsuri împotriva hoţului.

— Ai dreptate. Reţine-l aici sub orice motiv şi anunţă poliţia locală.

Cei doi bărbaţi vorbiseră atât de tare, încât Tai auzise totul. Mai iute decât vântul, el se repezi afară. Străbătu străzile pustii şi se opri în faţa unei bănci engleze, care se pregătea tocmai să închidă ghişeurile pentru repauzul prânzului. Ridică banii de pe cecurile semnate de Woen şi răsuflă uşurat când văzu că funcţionarul nu luase nici o măsură pentru a-i verifica identitatea.

După câteva minute, Tai părăsi banca. Fără să piardă o clipă, el alergă la hotel, îşi plăti nota şi cu valiza preţioasă în mână se făcu nevăzut. Şi când o oră mai târziu, şeful poliţiei coloniale întrebă pe hangiu prin telefon dacă are vre-un pasager cu numele de Tai-Fu-Schen, acesta îi răspunse:

— Domnul Tai-Fu-Schen şi-a achitat nota şi a plecat în călătorie, fără să-şi lase adresa. O parte din bagajul său l'a trimes la locuinţa librarului Tsching. E tot ce vă pot spune despre persoana care vă interesează.

CAPITOLUL XXI.

Răzbunarea Tibetanului

Când coborî din vaporaşul fluvial, care-l aduse la Tschangtscha, oraşul său natal, Tai se găsea în-

tr'o neplăcută stare sufletească. Inima îi bătea cu putere, nu atât pentru că se știa urmărit, cât pentru faptul că se întorcea la casa părintească după o lipsă de aproape zece ani. Cu mare nerăbdare aștepta clipa revederii.

Curând, Tai se apropiase de centrul orașului; casa familiei lui se găsea după primul colț. Era o clădire înaltă și cu o grădiniță în față. Tânărul își simți inima bătându-i cu putere când, trecând pe sub arcada porții, intră în prăvălia tatălui său. Nimeni nu-l observă, nici funcționarii ocupați cu hârțoagele lor și nici bătrânul cu fața sbârcită și încovoiat, care în dosul tejghelei număra niște bani. Tai se îndreptă spre el și înclinindu-se îi zise:

— Te salut, prea mult venerabil tată! M'am întors.

Bătrânul își ridică capul; ochii lui ascunși după niște ochelari încadrați cu aur priviră pe tânăr la început cu indiferență, apoi se luminară ca de o bucurie neașteptată. Se sculă, puse mâna dreaptă pe umărul lui Tai și-i răspunse:

— Fi bine venit, fiul meu. Du-te de-ți vezi mama. Bucuria ei va fi mai mare decât a mea.

Ascultător, Tai își părăsi părintele și intră în camera rezervată femeilor. La vederea lui, o bătrânică simpatică, cu obrazul brăzdat de suferințe, se repezi spre el. Tai căzu în genunchi și atinse cu fruntea pământul:

— Mamă, mamă, spuse el, venerabilă mamă, m'am întors!

Plângând de bucurie, ea își strânse copilul în brațe. Era clipa pe care Tai o aștepta de mult. Lacrămile îi umplură ochii.

In același moment ușa se deschise. Era tatăl. Cu

un gest blajin, el desprinse pe tânăr din încleștarea mamei și-l așează pe un scaun.

— Și acum, povestește-ne pe unde a fost și ce ai făcut.

Cu o voce ce se înflăcăra din ce în ce, Tai începu istorisirea vieții lui, ascunzând bine 'nțeles lucrurile pe cari le știa că nu vor fi pe placul părinților săi. Prudent, el insistă asupra timpului petrecut la Londra cu studiile sale si povesti călătoria pe care o făcuse până la Tschengtscha.

— Fiule, aș vrea să fii sincer cu noi, îi zise bătrânul când el termină. Poliția a fost de câteva ori pe aici și s'a interesat despre tine si despre ocupațiile tale. Șeful Serviciului Secret. care îmi este din fericire bun prieten, mi-a atras atenția să ești bănuit de spionaj și de furtul unei cupe sfinte. Aș vrea să mă lămurești. Unii susțin că ești în solda Englezilor, alții că ești spion rus. Chiar azi dimineață, Yung, șeful poliției, mi-a povestit că tu ai fost angajat de niște preoți Lamași ca interpret chinez și că în timpul călătoriei ai furat din bagajul lor o veche cupă din corn de rinocer și o statuetă de aur a lui Buddha. Femeea care te-a întovărășit și care s'a dat drept soția ta fost arestată la Wutschang. Mă bucur de întoarcerea ta, dar până când nu-ți vei clarifica situația, nu te voiu putea opri în casa mea. Să nu crezi că sunt un părinte rău ; din contră, îți vreau binele.

In tot timpul acestui discurs ținut de bătrân, Tai nu scoase un cuvânt. Se mulțumea să-si privească pe furiș mama, ca și cum aștepta din partea ei un gest salvator. Bătrânul se sculă si, înainte de a pleca din cameră. zise :

— Te sfătuesc să te duci la poliție și să vor-

beşti cu Yung, prietenul meu. El te va ajuta ca să-ţi reabilitezi situaţia.

După plecarea tatălui său, Tai îşi şterse fruntea de sudoare

Işi sărută mama şi spunând că se duce la poliţie, plecă la gară. Apropiindu-se de ghişeu întrebă :

— E vre-un tren astăzi pentru Hankau ?

— Chiar acum a plecat unul militar. Ai însă mâine dimineaţă la ora cinci trenul generalului Yen. Poate că vei putea obţine un loc.

— La ora cinci ? E bun ! gândi Tai. Imi voiu lua cupa de acasă şi-mi voi petrece noaptea aici. Nimeni nu va bănui că vreau să fug.

Cu paşi grăbiţi, el traversă oraşul şi intră In casă. Tatăl lui lipsea.

— A plecat la un prieten. Se va reîntoarce târziu, îl lămuri mama.

— Nu-i nimic. Credeam că-l voi găsi acasă, deoarece m'am întors atât de devreme. Voiu face o mică plimbare. Intr'o jumătate de oră voiu fi înapoi, minţi Tai, cu toate că acest lucru îi făcea inima să-i sângereze.

— Dar, fiule, e trecut de ora opt seara, încearcă ea să-l reţină.

Tai intră în camera mamei sale şi luă valiza în care avea cupa. Acum i se părea peste măsură de greoae. Mâna îi tremură când ridică geamantanul. Deschise uşa şi, protejat de întuneric, ieşi în stradă. Privi cu băgare de seamă în jurul lui. Nimeni nu-l urmărea. Cu valiza în mână, el străbătu distanţa până la gară şi uşurat, se aşează pe o bancă din sala de aşteptare.

Odată cu ivirea zorilor, intră şi trenul în gară. Era un tren militar, plin cu soldaţi şi arme. Tai se

ridică de pe bancă şi se apropie de un ofiţer care era ocupat cu darea unor ordine mecanicilor dela locomotivă.

— Când plecaţi ? îl întrebă Tai.

— Intr'o jumătate de oră, răspunse ofiţerul.

Câţiva soldaţi întârziaţi se urcau în ultimele vagoane ale trenului. Tai se îndreptă spre ei:

— Plecaţi la Hankau? Mă puteţi lua şi pe mine?

— Urcă-te, îi zise unul dintre ei. Pentru un pachet de ţigări suntem gata s'o primim şi pe mama dracului !

— Vei avea şi zece, îi răspunse Tai sărind în vagon. La ce oră ajungem la Hankau ?

— Mâine sau poate niciodată. Nu e o călătorie de plăcere.

După o jumătae de oră, trenul se puse în mişcare. Soldaţii urlau, beau ceaiu, jucau cărţi. Păreau mulţumiţi. Câţiva dintre ei se strânseră în jurul lui Tai şi începură să pălăvrăgească. In tot timpul călătoriei, el le împărţi monede mărunte englezeşti, câştigând astfel simpatia lor.

La Jotshcau, trenul se opri pentru o jumătate de zi. Soarele trecuse de orizont şi întunericul începuse să acopere micuţul oraş, pe care râul Mukden îl tăia în două. Podul fusese aruncat în aer de revoluţionarii mareşalului Wu-Pei-Fu, aşa că trecerea sa se făcea acum cu ajutorul unor bărci mici şi înguste. Soldaţii avură întâietatea. Cu unicul său bagaj, Tai se urcă împreună cu câţiva pasageri, clandestini ca şi el, într'o luntre ce semăna mai mult cu o plută.

Alături de el, aproape de marginea luntrei, stătea un om cu spatele întors. Tai îşi aminti de întâlnirea neplăcută pe care o avusese în templul

lui Lao-Ba cu unul dintre cei doi Lamaşi. Oare fusese urmărit până aici?

In aceeaşi clipă, luntraşul, un Chinez mic de statură dar vânjos, înclină din greşală pluta prea mult şi necunoscutul strigă cu o voce aspră şi poruncitoare :

— Fi mai atent, idiotule!

Nu mai era nici o îndoială : străinul nu era altul decât cel de al doilea Tibetan, pe care-l narcotizase în curtea templului părăsit! O sudoare rece ca ghiaţa acoperi fruntea lui Tai. Era pierdut! Instinctiv, strânse valiza preţioasă la piept. Cum va putea scăpa de noul său duşman?

Tibetanul, cu spatele întors spre Tai, rămase nemişcat. Din nou luntrea se aplecă într'o parte, udând picioarele lui Tai. Un vânt aspru începu să sufle, agitând valurile râului. Deodată, Lamaşul se întoarse. Privi ţintă în ochii tânărului şi fără să spună vre-un cuvânt, întinse mâna spre valiză. Obrazul îi era schimoosit de un rânjet perfid. Tai deveni atât de slab, încât picioarele i se înmuiară. Incercă să se scape de sub voinţa hipnotică a Tibetanului şi să se îndepărteze de periculosul său duşman. Piciorul drept nimeri în gol şi cu un ţipăt îngrozitor se prăvăli în apele reci ale râului.

Cu un murmur dulce, valurile îl acoperiră. Mai reveni odată la suprafaţă, dar prea departe de luntre. Inainte de a-şi pierde cunoştinţa, el mai revăzu faţa hidoasă a Tibetanului, care asemenea unei statui a urei, întindea în aer pumnul amenintător.

EPILOG

In faţa pieţei din Taschilumpo, câţiva băeţi se jucau. Era o zi însorită, fără nici o adiere de vânt. Umbrele copacilor se întindeau binefăcătoare dealungul străzii. Copiii, pe jumătate goi şi cu spatele bronzat, aruncau cercurile lor spre leii de granit dela poarta reşedinţei guvernamentale. Cel care isbutea să-şi arunce cercul peste gâtul leului, scotea strigăte de bucurie. Unul din ei, un copilaş de şase ani, făcu câţiva paşi înainte şi cercul lui, aruncat cu îndemânare, intră perfect pe gâtul masivului cerber.

— Ai pierdut, strigă un alt strengar. N'ai aruncat bine. Ai depăşit linia.

— Ba am câştigat ! urlă celălalt.

Neînţelegerea trebuia clarificată pe cale răsboinică. Copiii se aruncară unul asupra altuia şi începură să se păruiască în lege. Deodată, o voce cu un puternic accent din Sud, le zise :

— Nu vă mai bateţi !

Accentul străin lovi urechile strengarilor. Infricoşaţi, ei se împrăştiară ca potârnichile, ascunzându-se în dosul cerberilor de granit. Dintr o *rikscha* coborî un tânăr, de statură potrivită. Era îmbrăcat în haine chinezeşti, peste cari avea aruncată o pelerină de catifea. In mâna dreaptă ţinea un pachet învelit în brocart tivit cu fir de aur. Privi amuzat la cei cari fugiseră din calea lui şi le aruncă o monedă de zece cenţi.

— E pentru voi, ca să nu vă mai certaţi, le zise el.

Cu pas ușor, străinul urcă scările reședinței guvernamentale. Înaintea corpului de gardă, veghea un tânăr soldat cu arma în mână.

— Ce dorești d-ta? întrebă el, barându-i trecerea.

— Vreau să-i vorbesc Doctorului Sun Yat Sen.

— Cu președintele „Sublimului-Munte"?

Necunoscutul încuviință din cap, cu toate că nu înțelesese ce vrea să spună santinela. Soldatul îi făcu semn să intre. In prima sală de primire, un ofițer îi ieși înainte, întrebându-l pentru a doua oară pe cine caută. De data aceasta, străinul întrebuință cuvintele curioase ale santinelei.

— Ai vre-o carte de vizită? se interesă militarul.

— Nu. Spune-i te rog că sunt din partea lui Panschen Lama și că am o misiune de îndeplinit.

— Dar de unde vii?

— Din Peking. Templul-Galben, răspunse necunoscutul.

— Așteaptă o clipă, până când voiu telefona Înălțime Sale.

Apropiindu-se de un telefon de interior, ofițerul ridică receptorul și străinul îl auzi spunând:

— E aici un om venit din Peking, care spune că are o misiune de îndeplinit în fața Înălțimei Sale. E din partea lui Panschen Lama.

Răspunsul nu întârzie. Fața ofițerului se lumină, clătină de câteva ori din cap și zise pe un ton plin de respect:

— Da, da, imediat. Am înțeles, Înălțimea Voastră!

Apoi, întorcându-se către necunoscut, continuă:

— „Sublimul-Munte" vă așteaptă! Veți fi con-

dus la Înălțimea Sa de către o santinelă de gardă.

Urmat de necunoscut, tânărul soldat de la poartă urcă niște scări de marmoră, acoperite cu covoare de preț. La capătul treptelor, un ușier îmbrăcat în haine de catifea îi opri. Doctorul Sun Yat Sen era bine păzit. După ce santinela îi explică motivul vizitei, ușierul intră într'o cameră învecinată, lăsându-i pe cei doi să aștepte. După câteva minute, el reveni și făcând o plecăciune îi zise străinului:

— Poftiți, vă rog.

Necunoscutul intră în cabinetul de lucru al omului, care ținea în mâinile lui libertatea popoarelor din întreaga Asie. Era un bărbat în floarea vârstei, cu trăsăturile vii și inteligente. Ochii adumbriți de sprâncene. Era tipul real al diplomatului, care cârmuia cu măestrie destinele celor șapte sute de mii de locuitori al fluviului Yangtse.

Străinul înaintă cu câțiva pași spre președinte, care așezat într'un fotoliu îl privea cu simpatie. Mesagerul lui Panschen Lama făcu o plecăciune și ridicând mâinile murmură:

— Fi bine cuvântat, „Sublime-Munte"!

— Iți mulțumesc, fiule, răspunse Doctorul Sun Yat Set, sculându-se în picioare. Vocea lui era puternică, dură, și n'avea nici un accent neplăcut. De unde vii?

— Din Peking și sunt trimesul lui Panschen Lama.

— Mă bucur că prietenul meu își mai aduce aminte de mine.

Salutul lui îl primesc întotdeauna cu plăcere.

Turburările din ţara noastră mă supără prea mult. Ce te aduce la mine, copile?

Necunoscutul se sculă şi-i întinse pachetul ce-l purtase sub braţ. Preşedintele îl luă şi-l puse pe biroul său.

Cu un cuţitaş fin de argint tăe sforicica care-l ţinea legat. Desfăcu mătasea galbenă şi scoase un obiect negricios, asemănător cu o cupă.

— Ce este aceasta? întrebă el mirat pe străin care politicos se retrăsese într'o parte.

— E obiectul cel mai preţios pe care Marele Panschen l'a avut vre-o dată în tezaurul lui. E cupa din corn de rinocer a împărătesei Yang Kuei Fe, din dinastia Tang.

Doctorul Sun luă cupa şi-o ridică în sus. Câtva timp o privi în tăcere. Chipul său deveni serios, doar ochii cenuşii aruncau fulgere de bucurie.

— Iată celebra cupă! Ce onoare pentru mine că Panschen mi-o încredinţează! Cupa din care principii îşi beau moartea sau libertatea. Conţine otravă, nu-i aşa?

— Da, răspunse necunoscutul. Marele Panschen ţi-o donează în semn de libertate. In ziua marelui triumf, când toate popoarele din Asia se vor strânge cu pace în jurul tău, înconjoară-te de generali şi bea din ea. E dorinţa lui Panschen.

Necunoscutul tăcu. Lacrimi de fericire îi brăzdau obrajii îmbujoraţi.

— Odată cu venirea ta, fiule, mi-ai adus şi Soarele inimei mele, zise într'un târzu preşedintele, întinzându-i mâna. Spune-mi numele tău ca să-l pot pomeni în ziua marelui triumf.

Vocea străinului, gâtuită de emoţie, pronunţă încet:

— Tai-Fu-Schen. Sunt originar din Tschangtscha.

Şi în timp ce strângea mâna preşedintelui, tânărul Chinez închise ochii. Deabea acum înţelegea el că preţul directorului. Christies, cele trei mii de lire sterline, nu egala în valoare bucuria pe care o simţea în acea clipă, când se ştia cu onoarea nepătată de lurciul murdar al banului. In inima lui intrase Soarele, după cum spusese şi preşedintele celor şapte sute de mii de locuitori ai fluviului Yangtse.

SFARŞIT

AVENTURI DIN TOATĂ LUMEA

Apare lunar — Nr. 3

„Tiparul Românesc," Sărindar 16

EPOPEEA
dela
NARVIK
de FRITZ OTTO BUSCH

O biruitoare luptă a glorioasei armate germane, în luptă cu oamenii şi feeria naturii îngeţate a Nordului neospitalier. O deseriere reală şi obiectivă a întregei campanii din

Starea.

EPOPEEA
dela
NARVI

JUCAȚI LA LOTERIE
PRIN
COLECTURA

„FORTUNA"

CAMPUS, BASSA & Cº

C. VICTORIEI 14

AGENȚII IN TOATĂ ȚARA